

**Supplerende kartlegging av
naturtyper i Rissa kommune,
Sør-Trøndelag**

Bioreg AS Rapport 2013 : 29

Supplerende kartlegging av naturtyper

I RISSA KOMMUNE

SØR-TRØNDELAG

BIOREG AS

Rapport 2013:29

Utførende institusjon: Bioreg AS http://www.bioreg.as/	Kontaktpersoner: Finn Oldervik, Bioreg AS	ISBN-nr. 978-82-8215-258-7
Prosjektansvarleg: Finn Oldervik finn@bioreg.as Tlf. 71 64 48 37 el 414 38 852	Finansiert av: Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Dato: 17.01.2014
Referanse: Lien Langmo, S.H., Folden, Ø. & Oldervik, F. G. 2013. Supplerende kartlegging av naturtyper i Rissa kommune, Sør-Trøndelag Fylke. Bioreg AS rapport 2013 : 29. ISBN; 978-82-8215-258-7.		
Referat: På oppdrag fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag gjennomførte Bioreg AS i 2012 og 2013 en supplerende kartlegging av naturtyper i Rissa kommune. I 2012 registrerte også Miljøfaglig Utredning AS en del lokaliteter innenfor kommunen. Oppdraget omfatter i all hovedsak nykartlegging av naturtyper med hovedvekt på trua og utvalgte naturtyper, kystgranskog og arealer under press. Til sammen resulterte revisjon og nykartlegging i 61 lokaliteter og funn av 21 rødlistearter. I forhold til registreringene som ligger ute på Artskart (29.09.2013) er det 8 rødlistearter som med dette ble registrert som nye for Rissa kommune. For øvrig var det i første rekke snakk om sopp, og da beitemarksopp som tidligere i svært liten grad har vært registrert i kommunen. De fleste av de kartlagte lokalitetene er verdisatt til viktig – B. Det kan sies at dekningsgraden nærmer seg jevnt over middels til god i fjordnære strøk. Derimot er østlige deler av kommunen mindre godt undersøkt. Gjennomgående vurderes kunnskapsnivået som middels godt for alle hovednaturtyper, med unntak av fjell der kunnskapsnivået vurderes som lavt. Det er fremdeles stort potensial for å finne flere verdier innenfor mange organismegrupper og naturtyper i det meste av Rissa kommune.		
4 emneord: Rissa Naturtyper Kartlegging Verdsetting		

Figur 1.

Øverst: Naturbeitemark i Borgen (lok nr 122 Borgen vest). Området er trolig gammel slåttemark og kan alternativt skjottes som det.

Nederst t.v: Hvit skogfrue (NT) lok nr 116 Brettingsneset.

Nederst midten: Rødnende lutvokssopp (VU) i lok nr 26 Finnsmyr østre, sør og øst for tunet.

Nederst t.h: Skog innenfor lok nr 105 Grovenbekken.

Alle forsidefoto: Solfrid Helene Lien Langmo ©.

Forord

Bioreg AS har utført en supplerende kartlegging av naturtyper i Rissa kommune i Sør-Trøndelag. Oppdraget omfatter i all hovedsak nykartlegging av naturtyper med hovedvekt på trua og utvalgte naturtyper, kystgranskog og arealer under press. Kartleggingen er utført på oppdrag fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, og kontaktperson har vært Beate Sundgaard. I 2012 ble også en del lokaliteter kartlagt av Miljøfaglig Utredning AS. For å få en samlet oversikt over supplerende naturtypekartlegging i kommunen de siste årene er også disse resultatene inkludert i denne rapporten.

Prosjektleder hos Bioreg AS har vært Finn Oldervik, mens feltarbeidet ble utført av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo, - noe høsten 2012 og noe i 2013. Sammenstilling av data, databearbeid og sluttrapportering er utført av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo, og alle bildene i rapporten er tatt av forfatterne.

En spesiell takk rettes til Rissa kommune ved Trine Bjørnerås sammen med Tore Solli og Odd Marvin Askjemshalten for godt samarbeid, og for å ha bidratt med relevante innspill basert på god lokalkunnskap. Stor takk rettes også til grunneiere og andre lokale som har bidratt med nyttig informasjon. Også Miljøfaglig Utredning ved Geir Gaarder, Helge Fjeldstad og Ulrike Hanssen takkes for tilgang på deres data, og kommentarer til rapporten.

Aure, 07. februar 2014

Bioreg AS

Finn Gunnar Oldervik

Sammendrag

Det er utført supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune, Sør-Trøndelag fylke, på oppdrag fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Førsteprioritet var gitt til nykartlegging, særlig registrering av utvalgte og truede naturtyper, samt arealer under press. Ved undersøkelsene ble en god del kulturlandskap undersøkt, samt noen områder med strandeng, en del skog og noe myr. Noen områder ble undersøkt etter tips fra lokalbefolkningen. Det ble registrert i alt 54 nye naturtypelokaliteter. De fleste av disse er knyttet til kulturlandskapet. Fire tidligere registrerte naturtypelokaliteter ble oppsøkt og revidert. Den ene er tilplantet med gran, og tre nye lokaliteter er her avgrenset i kantsonene som fremdeles er intakt, samt at disse samtidig fikk ny beskrivelse. De tre andre lokalitetene fikk ny beskrivelse, to av disse fikk endret avgrensning, og en av disse to er også splittet opp i to nye lokaliteter.

Til sammen resulterte revisjonen og nykartleggingen i 61 lokaliteter fordelt på 14 ulike naturtyper, herav 4 lokaliteter som omfatter flere verdifulle naturtyper og som ble kartlagt som mosaikk. Verdiene fordeler seg på 7 med verdi A, 35 med verdi B og 19 med verdi C. De mest tallrike naturtypene er naturbeitemark (21), slåtte-mark (12) og strandeng og strandsump (7).

Resultatene viser at det var, og fremdeles er et klart behov for en nykartlegging og kvalitetssikring av naturtypedataene for Rissa kommune. Det var enkelt å påvise nye verdifulle naturtypelokaliteter, selv på de begrensede områdene som ble undersøkt. Det ble registrert mange lokaliteter av forholdsvis høy verdi og med mer enn halvparten av naturtypelokalitetene verdisatt som viktige (B). I skogsområdene i Rissa er det i nyere tid utført MiS-registreringer. Mange av MiS-figurene er forholdsvis små arealer, få er nøkkelbiotoper. En ser det som nødvendig med en større kartlegging av naturtyper i skog i Rissa i nærmeste framtid.

Dekningsgraden nærmer seg jevnt over middels god i fjordnære strøk på Stadsbygd, i Rissa, Hasselvika og delvis også ved Råkvåg. Likevel gjenstår det svært mye å undersøke og oppdatere i kommunen, både i form av gamle og utdaterte registreringer, samt at dekningsgraden i deler av kommunen er svært lav. Gjennomgående vurderes kunnskapsnivået som middels godt for alle hovednaturtyper, med unntak av fjell der kunnskapsnivået vurderes som lavt. Det er fremdeles potensial for å finne flere verdier innenfor mange organismegrupper og naturtyper

Alle reviderte og nye lokaliteter er beskrevet på grunnlag av metodekrav fra Miljødirektoratet (oppdatert versjon januar 2010), noe også etter NiN, og faktaark for hver lokalitet er lagt inn i denne rapporten. Data fra Miljøfaglig Utredning AS er i tillegg lagt inn i databasen Natur2000.

Innhold

FORORD	4
SAMMENDRAG.....	5
INNHold	6
1 INNLEDNING	7
NASJONALE FØRINGER	7
BESKRIVELSE OG BAKGRUNN FOR PROSJEKTET	7
2 NATURMILJØET I UNDERSØKELSESONRÅDET.....	8
NATURTYPER OG VEGETASJONGEOGRAFI	8
KLIMA	8
GEOLOGI	9
LØSMASSER.....	9
TOPOGRAFI.....	10
3 METODE	11
GENERELT	11
KONKRET	FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.
VERDISETTING.....	12
FORKLARING AV ORD OG UTTRYKK.....	12
4 RESULTAT.....	14
TIDLIGERE REGISTRERINGER	14
REVISJON AV GAMLE LOKALITETER	16
NYREGISTRERINGER	19
RØDLISTEARTER	21
5 OPPSUMMERING OG BEHOV FOR VIDERE KARTLEGGINGER	28
VIDERE BEHOV FOR KARTLEGGINGER.....	29
DEKNINGSGRADEN AV NATURTYPEKARTLEGGING.....	28
6 KILDER.....	31
SKRIFTLIGE KILDER	31
MUNTLIGE KILDER	32
KILDER FRA INTERNETT	32

1 Innledning

Nasjonale føringer

I Stortingsmelding nr. 58 om bærekraftig utvikling (Miljøverndepartementet 1997) vedtok Stortinget at *"alle landets kommuner skal ha gjennomført kartlegging og verdiklassifisering av det biologiske mangfoldet på kommunens areal i løpet av år 2003"*. Miljødirektoratet har utarbeidet en håndbok til hjelp for kommunene i kartleggingsarbeidet, håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning 1999a, senest supplert i 2007). Denne er nå under revisjon. Enkelte nye faktaark er under utprøving for feltsesongen 2013.

Beskrivelse og bakgrunn for prosjektet

Naturtypekartleggingen i Rissa kommune har blitt gjennomført noe usystematisk over mange år. Opplysningene om mange lokaliteter baserer seg på undersøkelser på 70-tallet, en god del registreringer ble gjennomført spredt på 80- og 90-tallet. Hovedtyngden av registreringer er likevel fra 2002. Etter dette har det kommet nye retningslinjer fra Miljødirektoratet for lokalitetsbeskrivelsene, slik at det i mange tilfeller er ønskelig å få dem revidert og oppdatert.

I dette prosjektet ble fire tidligere kartlagte lokaliteter undersøkt på nytt for kvalitetssikring, men hovedfokuset ble rettet mot nykartlegging av naturtypelokaliteter. Etter ønske fra kommunen ble mye fokus rettet mot kulturlandskap, og da spesielt mot naturbeitemark, der det fra tidligere (Stusdal, 2005) er registrert prioriterte kulturlandskapsområder i Rissa kommune, og kommunen ønsket å se på avgrensningen av spesielt det registrerte området på Stadsbygd. Mye av naturbeitemarkene i området, er under press på grunn av gjengroing og oppgjødsling. Etter ønske fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ble også kystgranskog og arealer under press prioritert.

Bioreg AS ble valgt som konsulentselskap til å utføre arbeidet, med Finn Oldervik som prosjektansvarlig og Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo som prosjektmedarbeidere. Finn Oldervik har også stått for kvalitetssikringen. I forbindelse med supplerende naturtypekartlegging på Fosen, delvis rettet mot boreal regnskog, utførte Miljøfaglig Utredning AS ved Geir Gaarder, Helge Fjeldstad og Ulrike Hanssen også en supplerende naturtypekartlegging i deler av Rissa kommune 2012. Lokalitetsbeskrivelsene er levert separat, men dataene deres er også inkludert i denne rapporten.

I denne rapporten presenteres resultatene fra den supplerende kartlegginga, både med oppsummering av resultatene og beskrivelser av hver enkelt lokalitet.

2 Naturmiljøet i undersøkelsesområdet

Naturtyper og vegetasjonsgeografi

Rissa kommune har en variert natur. Alle hovednaturtypene etter DN håndbok 13 er representert, med hovedvekt på skog, fjell, kulturlandskap og myr og kilde. I tillegg finnes det stedvis mye ferskvann/våtmark, samt at kommunen har en lang kystlinje som defineres som hovednaturtypen havstrand/kyst. Alle hovednaturtypene er inndelt i mange undernaturtyper.

I følge Moen (1998) er alt fra boreonemoral til alpine vegetasjonssoner representert innenfor kommunen, med andre ord alt fra edellauvskogsområder til snaufjell, sammen med store lauv- og barskogsområder. Samme kilde plasserer kommunen i sterkt oseanisk vegetasjonsseksjon, humid underseksjon (O3h) og klart oseanisk seksjon (O2). Humid underseksjon (Oh3) er karakterisert av arter som er avhengige av høy luftfuktighet. Klart oseanisk seksjon (O2) inneholder i tillegg en del østlige trekk, noe som henger sammen med noe lavere vintertemperaturer.

Skog dominerer som nevnt mye av kommunen. Relativt høy luftfuktighet kombinert med forholdsvis høy middeltemperatur, sammen med forekomster av granskog helt ut til kysten, danner grunnlag for naturtypen kystgranskog i deler av kommunen. Innenfor denne naturtypen er det gjort mange spennende registreringer av lav. I Rissa kommune er det stedvis drevet intensivt, moderne skogbruk i form av til dels store flatehogster. Det finnes også innslag av boreonemorale (sørlige) arter som blant annet kusymre, hvit skogfrue og tannrot i kommunen, samt rike edellauvskogsområder der alm er dominerende treslag. Kulturlandskapet knyttet til jordbruket utgjør også en betydelig andel av kommunens areal. Rissa er en stor jordbrukskommune med mye intensivt drevet jordbrukslandskap, men også en tradisjon for beiting i det gamle jordbrukslandskapet som ikke egner seg for konvensjonell drift. Kommunen har store områder over tregrensa, preget av slake heier og åser. Den tradisjonelle fjellbjørkeskogen er mange steder erstattet av granskog helt opp til tregrensa. Ut mot kysten finnes områder med lynghei i kombinasjon med jordbrukslandskapet. Her finnes også strandenger. Innimellom finnes myrområder, både av rike og fattige typer.

Klima

Målestasjon for nedbør og temperatur i Rissa (stasjon 71340) baserer seg på interpolerte verdier, og ligger 10 moh ved Kvithyll, langt vest i kommunen. Målestasjonen vil slik ikke være helt representativ for de høyereliggende og østlige områdene i kommunen. Denne viser i normalperioden (1961-1990) en gjennomsnittlig årsnedbør på 1680 mm. September er den mest nedbørsrike måneden med 204 mm, tett fulgt av oktober og desember med 200 mm. Mai er den tørreste måneden med 78 mm nedbør. Gjennomsnittlig årstemperatur ligger på 5,4°C. Varmest er juli med 13,2°C og kaldest er januar med -2°C.

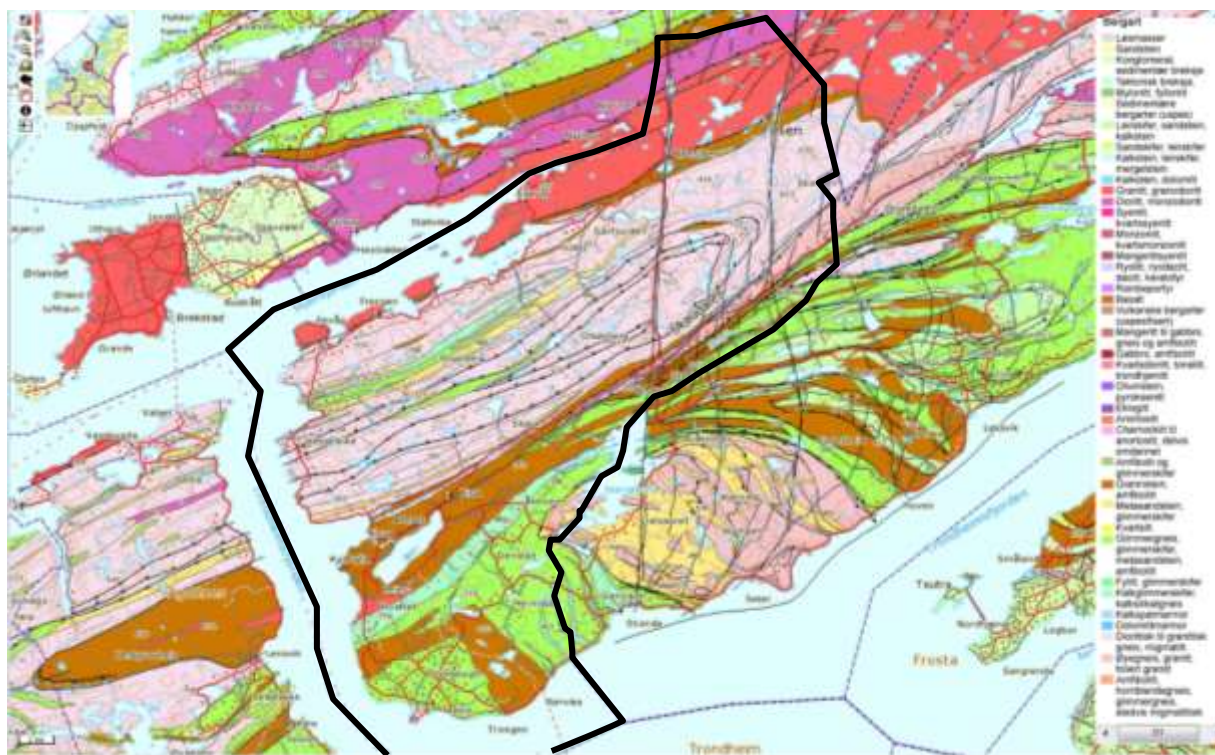
I følge Aune (1993) lå det en målestasjon 30 moh i Skaugdalen (Stasjon Rissa 71350 i drift fra 01.11.1922-31.12.1997). Denne målte bare nedbør, og viste også en gjennomsnittlig årsnedbør på 1684 mm. Denne stasjonen var forøvrig den i landet med høyest nedbørsfrekvens. Gjennomsnittlig falt det

minst 0,1 mm nedbør 251 dager per år. En kjenner forøvrig til at det er stor lokal variasjon i nedbørsmengden over relativt små avstander på Fosen.

Geologi

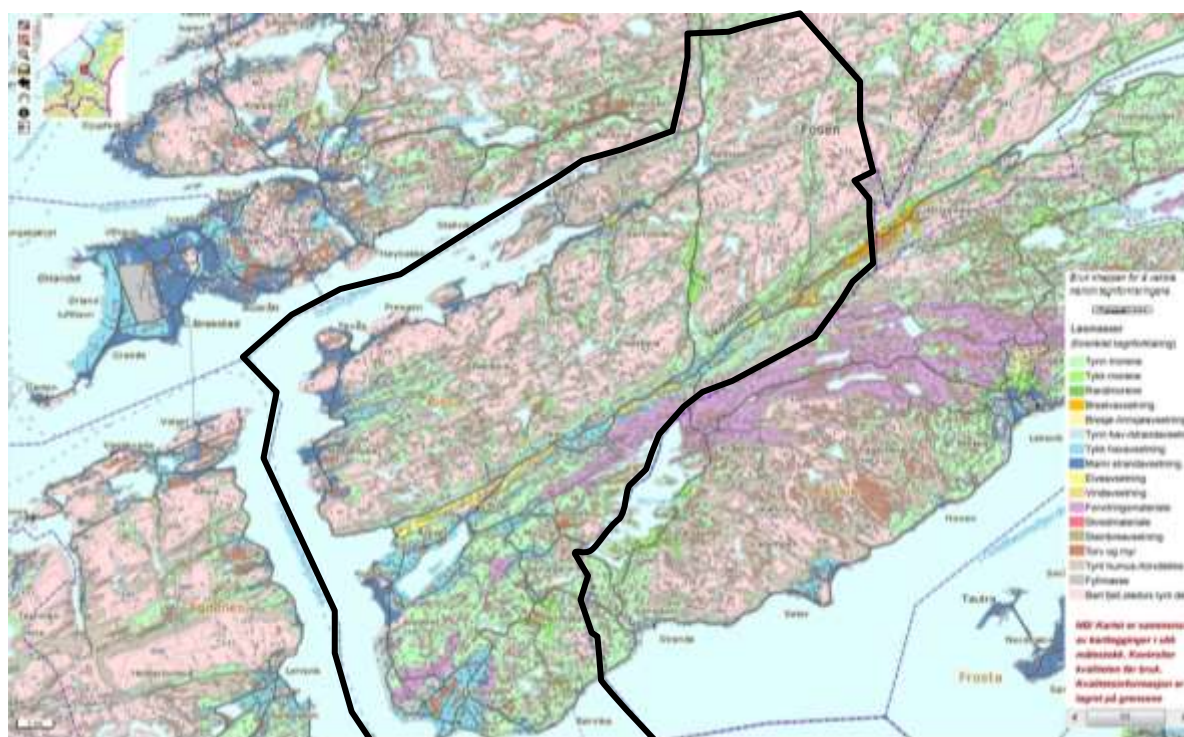
Berggrunnen i Rissa tilhører Møre-Trøndelag forkastningssone (Dahl et.al, 1997). Mye av berggrunnen her består av granitter og gneiser. Sør for Skaugdalen finner en rikere bergarter som grønnstein, grønskifer og biotittskifer, sammen med mindre områder med metasandstein og kalkglimmerskifer (Kilde: NGU). Granitt og gneis er harde og sure bergarter som sjelden gir grunnlag for noen rik flora. Resterende bergarter er rikere, og en kan også regne med å finne en rikere flora i disse områdene.

Figur 2. Berggrunnskart over Rissa kommune. Kommunegrensen er markert med svart. Som en ser er det et markant skille i bergartene sør og nord for Skaugdalen. Bergartene i rosa farger er i hovedsak granitt og gneis. Brunt er grønnstein/grønskifer, Gult er metasandstein, grønt er biotittskifer og blått er kalkglimmerskifer (Kilde: NGU).

Lausmasser

Lausmasser er det av varierende mengder innenfor Rissa kommune. Mengden lausmasser som dekker berggrunnen, påvirker hvorvidt denne har betydning for floraen i et område eller ikke. Generelt finnes store områder med bart fjell i nord og øst sammen med en del torv og myr. Nede i dalene finnes det større og mindre mengder morenemasser. Lenger sør finnes større mengder morenemasser sammen med torv og myr. Nærmere sjøen i sørøst samt i Skaugdalen, finnes hav- og strandavsetninger. Langs de større elvene i kommunen, blant annet Skauga i Skaugdalen, finnes også en del elveavsetninger og breelvaavsetninger.

Figur 3. Lausmassekart for Rissa kommune. Kartet er grovt, men viser de viktigste trekkene i fordelingen av lausmasser. Områdene med rosa farge er for det meste bart fjell, grønt er morene, blått er mest marine avsetninger og gult er elveavsetninger (Kilde NGU).

Topografi

Rissa kommune er en stor og sammensatt kommune. Som nevnt under kapitlet om berggrunn er den en del av Møre-Trøndelag forkastningssone. Her er fjell og fjorder orientert i sørvestlig-nordøstlig retning. Fjellene i kommunen er av svært lik høyde, og de aller fleste ligger mellom 300 og 600 meter (Dahl et.al, 1997). I de sørlige delene av kommunen er landskapet noe mer kupert med låge fjell og skogkledte åser. Ned mot sjøen i områdene rundt Hasselvika, Rissa og Stadsbygd flater landskapet noe mer ut, og en kommer inn i flate, vidstrakte jordbruksbygder.

3 Metode

Generelt

Direktoratet for naturforvaltning (2007) sin håndbok i kartlegging av biologisk mangfold har vært en sentral rettesnor for hvordan arbeidet har blitt lagt opp, for hvilke naturtyper som skulle registreres, verdisettes og presenteres.

Håndboka deler norsk natur inn i 7 hovedtyper og har valgt ut 56 naturtyper innenfor disse som skal prioriteres i kartlegginga. Også håndboka sitt verdsettingssystem er brukt. Denne håndboka er under revisjon, og en del nye faktaark er utarbeidet og har vært under utprøving i feltsesongen 2013. Dette gjelder blant annet faktaark for slåttemark og naturbeitemark. De nye faktaarkene er tilpasset NiN-systemet (Naturtyper i Norge). Dette er «*en naturtypeinndeling som beskriver alle naturtyper, fra de store, overordnede landskaper og ned til det minste lille livsmiljø*» (Kilde: Artsdatabanken).

Feltarbeid

Feltarbeidet i 2012 og 2013 konsentrerte seg i første rekke om nykartlegging. I tillegg ble det også gjort en revisjon av fire tidligere kartlagte lokaliteter. Etter ønske fra kommunen ble som nevnt mye fokus rettet mot et tidligere avgrenset kulturlandskapsområde på Stadsbygd. Dette for å avdekke om det er aktuelt med utvidelse av avgrensningen. Noen områder i Skaugdalen ble oppsøkt etter tips fra grunneiere. Det ble også fokusert på arealer under press fra nedbygging, som blant annet strandenger, samt at kystgranskog ble undersøkt, blant annet ved Stjørnfjorden. I praksis medførte dette at relativt lite av kommunens totale areal ble oppsøkt, selv om det er god spredning på lokalitetene.

Foruten kontakt med kommuneadministrasjonen og en del grunneiere, er Naturbase (Miljødirektoratet 2013) den eneste informasjonskilden av særlig omfang for det aktuelle undersøkelsesområdet. Denne bygger i stor grad på Bratli (2002) sin kommunale kartlegging av naturtyper, samt Flatberg (1975), sin vurdering av verneverdige naturtyper i Rissa kommune. Også i Artskart (Artsdatabanken 2013) er det funnet enkelte opplysninger, men uten at dette ga store utslag i prioriteringene under feltarbeidet.

Avgrensning av lokaliteter er basert på kombinert bruk av flyfoto, veipunkter og sporing basert på håndholdt GPS brukt under feltarbeidet. Filformatet som blir brukt i dette arbeidet er Shape.

Under feltarbeidet har det blitt samlet inn belegg, samt fotodokumentasjon av rødlistearter. Disse er oversendt Botanisk Museum i Trondheim eller Oslo. Navnebruk for artene er basert på vanlig, gjeldende (navnsetting og systematikk) nomenklatur for de ulike artsgruppene. Alle viktige funn, samt funn av arter som er med å bekrefte verdien av lokalitetene, funn av svartelistearter og en del funn ellers, er lagt inn i Artsobservasjoner, og vil slik også fremkomme på Artskart.

Verdisetting

Ut fra innsamlede data og delvis også informasjon fra grunneiere/brukere og Rissa kommune, ble det foretatt en vurdering av verdien til den enkelte lokalitet. Alle lokaliteter er verdisatt etter Miljødirektoratet sitt system som deler lokalitetene inn i **svært viktige (A)**, **viktige (B)** og **lokalt viktige (C) områder**. Verdisettingen for hver enkelt lokalitet skal begrunnes.

Det er satt opp 5 kriterium for verdisetting av lokalitetene:

- Størrelse og hvor godt utformet de er (verdien øker med størrelsen og hvor godt utformet de er)
- Grad av tekniske inngrep (tekniske inngrep reduserer verdien)
- Forekomst av rødlistearter (verdien øker med antall og trusselsgrad)
- Preg av kontinuitet (verdien øker med miljøet sin alder)
- Sjeldne utforminger (nasjonalt og regionalt)

Rødlistearter er et vesentlig kriterium for å verdisette en lokalitet. Ny norsk rødliste for arter ble presentert 6. desember 2006 (Kålås m.fl. 2006), og denne medførte en del viktige endringer i forhold til tidligere rødlistearter. Denne rødlista ble revidert på nytt i 2010 (Kålås m.fl. 2010). IUCNs kriterier for rødlisting av arter (IUCN 2001) ble for første gang benyttet i rødlistearbeidet i Norge i 2006 og fulgt opp i 2010. De nye rødlistekategoriene rangering og forkortelser er (med engelsk navn i parentes):

RE – Regionalt utryddet (Regionally Extinct)

CR – Kritisk truet (Critically Endangered)

EN – Sterkt truet (Endangered)

VU – Sårbar (Vulnerable)

NT – Nær truet (Near Threatened)

DD – Datamangel (Data Deficient)

Ellers viser en til Kålås m.fl. (2010) for nærmere utredning om inndeling, metoder og artsutvalg for den norske rødlista. Der er det også gjort rede for hvilket miljø artene lever i og viktige trusselsfaktorer.

Ny rødliste for naturtyper ble utarbeidet i 2011 (Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011). Denne Rødlista omfatter 80 naturtyper, hvorav halvparten er å regne som truede i dag.

Forklaring av ord og uttrykk

Populært sagt er biologisk mangfold jordens variasjon av livsformer (planter, dyr og mikroorganismer m.m.), inklusiv arvestoff og det kompliserte samspillet mellom disse. Variasjonen i naturen kan beskrives på tre ulike nivåer: gen-, arts- og økosystemnivå.

I §3 i den nye naturmangfoldloven er en god del naturfaglig sett sentrale ord og uttrykk definert. En del av disse gjengis her;

- a) *Art*: etter biologiske kriterier bestemte grupper av levende organismer;
- b) *Bestand*: en gruppe individer av samme art som lever innenfor et avgrenset område til samme tid;

- c) *Biologisk mangfold*: mangfoldet av økosystemer, arter og genetiske variasjoner innenfor artene, og de økologiske sammenhengene mellom disse komponentene;
- d) *Dyr*: pattedyr, fugler, krypdyr, amfibier, fisk og virvelløse dyr;
- e) *Fremmed organisme*: en organisme som ikke hører til noen art eller bestand som forekommer naturlig på stedet;
- f) *Genetisk materiale*: gener og annet arvemateriale i ethvert biologisk materiale, som kan overføres til andre organismer med eller uten hjelp av teknologi, likevel ikke genetisk materiale fra mennesker;
- g) *Innførsel*: kryssing av grense på land mot nabostat eller ilandføring fra områder utenfor lovens virkeområde;
- h) *Naturmangfold*: biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold, som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning;
- i) *Naturtype*: ensartet type natur som omfatter alle levende organismer og de miljøfaktorene som virker der, eller spesielle typer naturforekomster som dammer, åkerholmer eller lignende, samt spesielle typer geologiske forekomster;
- j) *Organisme*: enkeltindivid av planter, dyr, sopp og mikroorganismer, inkludert alle deler som er i stand til å formere seg eller overføre genetisk materiale;
- k) *Planter*: karplanter, moser og alger;
- l) *Sopp*: sopp og lav;
- m) *Vilt*: naturlig viltlevende landpattedyr, fugler, krypdyr og amfibier;
- n) *Virvelløse dyr*: dyr uten ryggstøyle;
- o) *Økologisk funksjonsområde*: område – med avgrensning som kan endre seg over tid – som oppfyller en økologisk funksjon for en art, slik som gyteområde, oppvekstområde, larvedriftsområde, vandrings- og trekkruiter, beiteområde, hiområde, myte- eller hårfellingsområde, overnattingsområde, spill- eller parringsområde, trekkvei, yngleområde, overvintringsområde og leveområde;
- p) *Økologisk tilstand*: status og utvikling for funksjoner, struktur og produktivitet i en naturtypes lokaliteter sett i lys av aktuelle påvirkningsfaktorer;
- q) *Økosystem*: et mer eller mindre velavgrenset og ensartet natursystem der samfunn av planter, dyr, sopp og mikroorganismer fungerer i samspill innbyrdes og med det ikke-levende miljøet.

4 Resultat

Tidligere registreringer

Inntil 29.09. 2013 er det registrert 102 lokaliteter som flater og 35 lokaliteter som punkter i Naturbase i Rissa kommune, noe som til sammen gir 137 naturtypelokaliteter. Likevel utgjør arealet av lokalitetene til sammen (17053,1 daa) en svært liten andel (ca 2,7 %) av kommunens totale areal som er 621,55 km². Det er viktig å være klar over at en del av de kartlagte lokalitetene overlapper hverandre mer eller mindre. En del av de eldre lokalitetene har trolig også ganske grove avgrensninger, samt at flere av lokalitetene ligger helt eller delvis i nabokommunene til Rissa. Dette tilsier at det reelle kartlagte arealet i kommunen er en del mindre enn totalsummen av de kartlagte lokalitetene.

Verdiene av de tidligere registrerte lokalitetene fordeler seg på 40 svært viktige (A), 49 viktige (B) og 48 lokalt viktige (C) lokaliteter. De fleste av disse fordeler seg på ulike naturtyper på landjorda. For fullstendig oversikt, se vedlegg 1. Tabell 2 gir en oversikt over alle lokalitetene med A-verdi som er registrert i kommunen. Mange av de svært viktige lokalitetene (23 stk) er ålegrassamfunn.

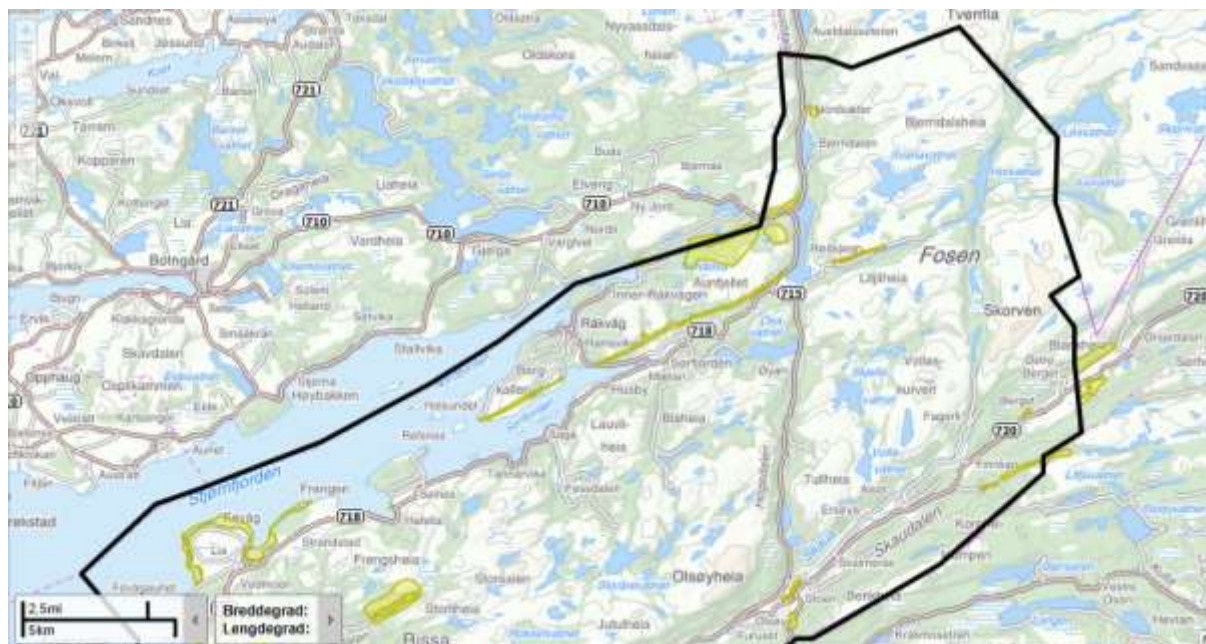
Tabell 1. Oversikt over alle lokaliteter med verdien A – svært viktig, som er registrert i Naturbase i Rissa kommune pr. 29.09.2013.

IID	Områdenavn	Naturtype	Utforming
BN00004161	Storlidalen	F08 Gammel barskog	
BN00004088	Nedre Hassel	F01 Rik edellauvskog	
BN00004112	Prestbukta	G05 Strandeng og strandsump	
BN00004142	Storlidalen langs Nordelva	F11 Kystgranskog	
BN00004147	Hysneset	G09 Rikt strandberg	
BN00004089	Grønningsbukta	G05 Strandeng og strandsump	
BN00004091	Reinsklosteret	D13 Parklandskap,	
BN00004086	Nordelva naturreservat	F11 Kystgranskog	
BN00004151	Velta	F01 Rik edellauvskog	
BN00004167	Nordelva	F11 Kystgranskog	
BN00004087	Leinslia	F01 Rik edellauvskog	
BN00004168	Strømmen	G05 Strandeng og strandsump	
BN00004107	V for Krinsvatnet	F01 Rik edellauvskog	
BN00071648	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00082646	Varggangslia I	F01 Rik edellauvskog	F0105 Alm-lindeskog
BN00082643	Øver-Ekset Ø	F13 Rik blandingsskog i lavlandet	F1302 Sørboreal blandingsskog
BN00082635	Brørskiftberga I	F01 Rik edellauvskog	F0103 Rikt hasselkratt
BN00071782	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071783	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras

IID	Områdenavn	Naturtype	Utforming
BN00071784	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071785	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071786	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071787	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071788	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071789	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071790	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071791	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071792	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071793	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071794	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071795	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071796	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071797	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071798	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071800	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071801	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071802	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071803	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071804	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras
BN00071805	Sundsbukta	I11 Ålegrassamfunn	I1101 Vanlig ålegras

Figurene 4 og 5 viser de avgrensede naturtypelokalitetene i Rissa kommune inntil 29.09. 2013, og deres plassering. Som en ser er det store arealer i denne kommunen der det ikke er avgrenset noen lokaliteter.

Figur 4. Kartet viser naturtypelokaliteter i den nordlige delen av Rissa kommune, som er registrert i Naturbase pr 29.09.2013. Lokalitetene er markert med lys grønn. Kartet er hentet fra Naturbase.

Figur 5. Kartet viser naturtypelokaliteter i den sørlige delen av Rissa kommune, som er registrert i Naturbase pr 29.09.2013. Lokalitetene er markert med lys grønn. Kartet er hentet fra Naturbase.

Revisjon av gamle lokaliteter

Siden kvalitetssikringen av eksisterende informasjon ble nedprioritert i forhold til nykartlegging, ble det ikke gjennomført en systematisk gjennomgåing av de gamle lokalitetene. I forbindelse med prosjektet ble likevel fire tidligere kartlagte lokaliteter (BN00004137) Skola, (BN00037574) Finseråsen, (BN00004140) Ytterberget og (BN00004107) V for Krinsvatnet revidert.

Lokaliteten **BN00004137 Skola** ble første gang registrert av Flatberg i 1975, som en rik edellauvskog. Etter revisjonen i 2012 er lokaliteten splittet i to blant annet grunnet ulik menneskelig påvirkning, samt at fylkesvei 155 går rett gjennom lokaliteten.

Granplantefelt, oppgjødsling og gjengroing innenfor tidligere lokalitet **BN00037574 Finseråsen** medførte at ny avgrensning her var nødvendig. Planting av gran var også omtalt av Bratli (2002). Det foreslås nå at 3 nye, mindre lokaliteter blir opprettet i de gjenværende kantonene. Innenfor dagens lokalitet finnes det også en del arealer med noe som minner om beiteskog, men beitetrykket er svært lavt. Selve granplantingen ble opprinnelig gjort med tanke på juletreproduksjon (Jostein Finseråsen, pers. medd.), men det ble ikke hogd. Derfor er det plantet svært tett, alle verdier knyttet til denne delen av lokaliteten er helt borte.

Den tidligere registrerte naturtypelokaliteten **BN00004140 Ytterberget**, var i 2002 registrert som slåttemark, og er inntil nå en av to registrerte slåttemarkslokaliteter i kommunen. Det går fram av Naturbase at den trolig var lite gjødsel og hadde mye prestekrage og småengkall, sammen med bl.a. vanlig nattfiol og skogmarihånd. Ved et raskt besøk i 2013 ble det klart at hele lokaliteten siden 2004 har vært beitet intensivt med sau hele sesongen (Ola Berget pers. medd.). Det tidligere artsmangfoldet virker å være sterkt redusert, men har fremdeles kvaliteter som slåttemark. Siden den fremdeles er i hevd og har et brukbart potensiale for beitemarksopp slik vi vurderer det, så har vi valgt å gi den B-verdi. En grundigere undersøkelse er å anbefale for sikrere å kunne si noe om verdien og artsmangfoldet.

Lokaliteten **BN00004107 V for Krinsvatnet** ble første gang registrert av Flatberg i 1975, som en rik edellauvskog. Etter nytt feltarbeid i 2012 fikk lokaliteten ny beskrivelse, samt endret avgrensning.

En kjenner til at lokalitetsbeskrivelsene til mange av de tidligere registrerte naturtypelokalitetene i Rissa er basert på eldre registreringer. For eksempel gjelder dette BN00004148 Ramnflauget, BN00004100 Grønningsmyra, BN00004115 Bliksåsen og BN00004129 Ramsøyliia. Det er kommet nye retningslinjer for slike beskrivelser fra Miljødirektoratet. En ser derfor et stort behov for oppdatering av også andre gamle lokalitetsbeskrivelser i kommunen.

Tabell 2. Lokalteter som er kartlagt tidligere gjennom naturtypekartlegging, og som ble revidert i 2012 eller 2013.

Gammelt nr. og navn	Gammel naturtype, gammel verdi.	Nytt nr., Nytt navn	Ny verdi	Kommentar
BN00004137 Skola	Rik edellauvskog, B	BN00561717 Skolaskardet vest	B	Revidert beskrivelse basert på nytt feltarbeid, inkludert oppsplitting i to nye lokaliteter.
		162410015 Skolaskardet øst	A	
BN00037574 Finseråsen	Naturbeitemark, B	18 Finseråsen øst	B	Helt ny beskrivelse basert på nytt feltarbeid, inkludert oppsplitting i 3 nye lokaliteter med mer detaljerte grenser, og utelatelse av en stor del av den tidligere lokaliteten grunnet tilplanting og gjengroing.
		19 Finseråsen	B	
		32 Finseråsen nord	C	
BN00004140 Ytterberget	Slåttemark, B	33 Ytterberget	B	Supplert beskrivelse basert på svært rask befaring, samt samtale med grunneier. Ytterligere undersøkelser er å anbefale for sikrere verdisetting. Det anbefales undersøkelse i soppsesongen.
BN00004107 V for Krinsvatnet	Rik edellauvskog, A	162410013 Krinsliheia øst	A	Revidert beskrivelse basert på nytt feltarbeid

Samlet sett er ikke disse endringene omfattende. Tidligere kartlegging har fanget opp mange og viktige naturverdier i Rissa kommune, men avgrensningene er til dels nokså grove. En del av lokalitetene i Rissa, baserer seg som tidligere nevnt på gamle registreringer jf. f.eks. Flatberg (1975). En må regne med at disse er dårligere stedfestet enn dagens kartlegginger. Verdien kan ha endret seg vesentlig siden den tid, for eksempel som følge av bruksendringer. I tillegg har metodikken for verdisetting og naturtypebeskrivelser endret seg de siste årene. Dette gjelder også kravet til lokalitetsbeskrivelser for Naturbase.

Nyregistreringer

De aller fleste lokalitetene kartlagt i dette prosjektet, er et resultat av nykartlegging, og er for det meste oppsøkt etter tips fra kommuneadministrasjonen eller grunneiere, men noen også etter egne vurderinger i felt. Det er en del spredning i naturtypene som er kartlagt. Ved de naturfaglige registreringene ble det påvist 54 lokaliteter som tidligere ikke har vært kjent i kommunen. Alle lokalitetene er registrert som flater. I tabell 2 nedenfor er alle lokalitetene listet opp.

Fire lokaliteter omfatter flere ulike verdifulle naturtyper og ble derfor kartlagt som mosaikk. I tillegg ble det registrert mange lokaliteter der det forekommer ulike utforminger av samme naturtype.

Tabell 3. Oversikt over kartlagte naturtypelokaliteter i 2012 og 2013 med naturtype og verdi. Der lokaliteten ble kartlagt som mosaikk, er dominerende naturtype listet opp. Lokalitetene som starter med nummer 1624 er registrert av Miljøfaglig Utredning AS, mens lokalitetene fra 1 og oppover er registrert av Bioreg AS.

Lok.nr.	Navn	Naturtype	Verdi
1	Hafsåsen	Naturbeitemark	B
2	Saubakkan	Naturbeitemark	B
3	Jonsliåsen	Naturbeitemark	C
4	Månen	Slåttemark	B
5	Grovenbekken	Bekkekløft og bergvegg	C
6	Luddu	Naturbeitemark	A
7	Jonslia, vest	Naturbeitemark	B
8	Jonslia, sør	Beiteskog	B
9	Jonslia	Naturbeitemark	B
10	Husbotn	Naturbeitemark	C
11	Nyrø	Naturbeitemark	B
12	Bjørneråsen	Naturbeitemark	B
13	Bjørneråsen, sør	Naturbeitemark	A
14	Bjørneråsen, nord	Naturbeitemark	A
15	Bekken ved Kvalvika	Bekkekløft	B
16	Brettingsneset	Småbiotoper	B
17	Bårlimyren	Rikmyr	B
20	Gomoen, sør	Naturbeitemark	B
21	Gomoen nord	Naturbeitemark	B

22	Borgen, vest	Naturbeitemark	B
23	Borgalia	Naturbeitemark	B
24	Skimmeli	Naturbeitemark	B
25	Finnsmyr østre, rett vest for tunet	Slåttemark	A
26	Finnsmyr østre, sør og øst for tunet	Slåttemark	B
27	Skalmeråsetra	Slåttemyr	B
28	Steffensplassen vest, øvre teig	Slåttemark	B
29	Steffensplassen vest, nedre teig	Slåttemark	B
30	Steffenplassen	Slåttemark	B
31	Bergheim	Naturbeitemark	C
162410001	Bælingsli	Slåttemark	B
162410002	Finserås 2	Slåttemark	B
162410003	Finserås 1	Slåttemark	B
162410004	Finserås 3	Slåttemark	B
162410005	Finserås 4	Slåttemark	B
162410006	Damlitjønna	Rikmyr	C
162410007	Kvernsjøelva	Gammel barskog	B
162410008	Vassmyra	Gråor-heggeskog	C
162410009	Lomtjørnheia NØ	Kystgranskog	B
162410010	Stampsætra	Rik sumpskog	B
162410011	Botn: Rylbukta	Strandeng og strandsump	B
162410012	Meberget nord	Sand- og grusstrand	C
162410016	Sørfjorden nord	Strandeng og strandsump	C
162410017	Husby strandeng	Strandeng og strandsump	C
162410018	Stranda	Strandeng og strandsump	C
162410019	Kråkholmen nordøst	Strandeng og strandsump	C
162410020	Selnes	Strandeng og strandsump	C
162410021	Aspstranda	Sand- og grusstrand	C

162410022	Gangstøstranda	Strandeng og strandsump	C
162410023	Trolltjønnbekken	Gammel barskog	C
162410024	Sagklumpen	Rik edellauvskog	C
162410025	Sørlisetra S	Rik edellauvskog	A
162410026	Sørlisetra	Naturbeitemark	C
162410027	Nordelvia	Kystgranskog	B
162410028	Estendalen	Gammel barskog	C

Til sammen resulterte revisjonen og nykartleggingen i 61 lokaliteter fordelt på 14 ulike naturtyper, herav 4 lokaliteter som omfatter flere verdifulle naturtyper og som ble kartlagt som mosaikk. I tillegg til naturtypene oppført i tabell 3, forekommer her 1 naturtype til, men i noe mindre andel; leirskredgrop. De mest tallrike naturtypene er naturbeitemark (21), slåttemark (12) og strandeng og strandsump (7). Verdiane fordeler seg på 7 med verdi A, 35 med verdi B og 19 med verdi C. Dermed utgjør lokaliteter med verdi B mer enn halvparten av naturtypelokalitetene som ble nykartlagt og revidert i 2012. Dette kan uten tvil sies å være en ganske god uttelling i verdifordeling. I mange tilfeller er det gjerne en tendens til dominans av C-verdier.

I og med at bare en liten del av kommunen er undersøkt, og at berggrunnen i flere deler av kommunen til dels er rik, gir dette en indikasjon på at potensialet er til stede for langt flere verdifulle lokaliteter, både i kulturlandskapet og ellers.

Rødlistearter

Når en kartlegger naturtyper er det naturlig at en også registrerer deler av artsmangfoldet innenfor de kartlagte områdene. Det var en klar målsetting ved våre undersøkelser å fange opp flest mulig av aktuelle rødlistearter innenfor de kartlagte områdene i Rissa kommune.

Så langt har det i Rissa kommune blitt påvist 49 rødlistearter blant karplanter, lav, mose og sopp, fordelt på ca. 267 funn (<http://artskart.artsdatabanken.no>, 29.09.2013) (tabell 4). Vi har ikke foretatt en systematisk gjennomgang av de innlagte funnene, og det kan derfor ikke utelukkes at det finnes en eller annen dobbeltinnlegging av identiske funn på artskart ved nedlastning. De ca. 274 funnene er fordelt på 1 art i rødlistekategorien *CR* (kritisk truet), 4 arter i rødlistekategorien *EN* (Sterkt truet), 16 arter i rødlistekategorien *VU* (sårbar), 27 arter i rødlistekategorien *NT* (Nær truet) og 2 arter i rødlistekategorien *DD* (Datamangel). Det er lagt inn merknader som fotnoter på to av observasjonene, som vi mener er feil, og som bør fjernes fra lista.

Tabell 4. Tabellen viser en oversikt over alle rødlistearter av karplanter, moser, sopp og lav registrert i Rissa kommune inntil 29.09.2013.

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Status	Antall
<i>Alectoria sarmentosa</i>	gubbeskjegg	NT - Nær truet	15
<i>Anomobryum concinatum</i>	spiss-stråmose	DD – Data Mangel	1
<i>Arthothelium norvegicum</i>	trønderflekklav	VU - Sårbar	4

<i>Bacidia absistens</i>	rognelundlav	NT - Nær truet	2
<i>Bacidia biatorina</i>	kastanjelundlav	VU - Sårbar	1
<i>Bactrospora corticola</i>	granbendellav	VU - Sårbar	3
<i>Biatora hypophaea</i>		VU - Sårbar	2
<i>Bryoria nadvornikiana</i>	sprikeskjegg	NT - Nær truet	1
<i>Bryum subapiculatum</i>	kuleknollvrangmose	NT - Nær truet	3
<i>Campanula cervicaria</i>	stavklokke	NT - Nær truet	4
<i>Catabrosa aquatica</i>	kildegras	NT - Nær truet	2
<i>Cephalanthera longifolia</i>	hvit skogfrue	NT - Nær truet	6
<i>Cephaloziella aspericaulis</i>	høpistremose	VU - Sårbar	1
<i>Chaenotheca gracilenta</i>	hvithodenål	NT - Nær truet	1
<i>Chaenotheca gracillima</i>	langnål	NT - Nær truet	3
<i>Clavaria zollingeri</i>	fiolett greinkøllesopp	VU - Sårbar	6
<i>Cliostomum leprosum</i>	meldråpelav	VU - Sårbar	4
<i>Dichomitus campestris</i>	hasselkjuke	NT - Nær truet	5
<i>Dicranum angustum</i>	grassigd	VU - Sårbar	1
<i>Entoloma bloxamii</i>	praktrødsdivesopp	VU - Sårbar	1
<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	NT - Nær truet	6
<i>Fuscopannaria ignobilis</i>	skorpefiltlav	NT - Nær truet	9
<i>Gentianella campestris campestris</i>	engbakkesøte	NT - Nær truet	2
<i>Gyalecta flotowii</i>	bleik kraterlav	VU - Sårbar	1
<i>Gyalecta friesii</i>	huldrelav	NT - Nær truet	13
<i>Hebeloma birrus</i>	liten rotreddiksopp	NT - Nær truet	1
<i>Hygrocybe ingrata</i>	rødnende lutvokssopp	VU - Sårbar	4
<i>Hygrocybe nitrata</i>	lutvokssopp	NT - Nær truet	1
<i>Lecanora cinereofusca</i>	kystkantlav	EN - Sterkt truet	1
<i>Lecidea roseotincta</i>	vinlav	NT - Nær truet	1
<i>Lepista luscina</i>	engridderhatt	NT - Nær truet	1
<i>Lobaria hallii</i>	fossenever	VU - Sårbar	2
<i>Myricaria germanica</i>	klåved	NT - Nær truet	5
<i>Neottia nidus-avis</i>	fuglereir	NT - Nær truet	2
<i>Ononis arvensis</i>	bukkebeinurt	NT - Nær truet	3
<i>Pedicularis sylvatica hibernica</i>	irsk myrklegg	EN - Sterkt truet	4
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	svartsonekjuke	NT - Nær truet	11
<i>Pseudocyphellaria crocata</i>	gullprikklav	VU - Sårbar	7
<i>Pseudographis pinicola</i>	gammelgranskål	NT - Nær truet	7
<i>Pseudorchis albida</i>	hvitkurle	NT - Nær truet	11
<i>Sagina caespitosa</i>	stuttsmåarve	NT - Nær truet	4
<i>Salix triandra</i>	mandelpil	VU - Sårbar	3

<i>Saxifraga hypnoides</i> ¹	mosesildre	VU - Sårbar	2
<i>Spongiporus undosus</i>	bølgejuke	VU - Sårbar	2
<i>Tortula obtusifolia</i>	klostertustmose	CR - Kritisk truet	3
<i>Ulmus glabra</i>	Alm	NT - Nær truet	75
<i>Ulmus glabra glabra</i>	skogalm	NT - Nær truet	9
<i>Usnea longissima</i>	huldrestry	EN - Sterkt truet	2
<i>Valeriana sambucifolia sambucifolia</i> ²	sørlig vendelrot	DD – Data Mangel	12

I tabellen nedenfor (tabell 5) foretar vi en kortfattet gjennomgang av de nye rødlistefunnene vi gjorde i 2012 og 2013, basert på nåværende rødliste (Kålås et al. 2010). Det er snakk om i alt 55 funn av 21 rødlistearter på de undersøkte 61 naturtypelokalitetene. Disse er fordelt på 1 art i rødlistekategorien *EN* (Sterkt truet), 4 arter i rødlistekategorien *VU* (sårbar), 15 arter i rødlistekategorien *NT* (Nær truet) og 1 art i rødlistekategorien *DD* (Datamangel). I artsgruppen karplanter ble det registrert 4 rødlistearter, blant sopp 10 arter, og blant lav 7 arter. I forhold til registreringene som ligger ute på Artskart (www.Artsdatabanken.no, artskart, 20.02.2013) er det 8 rødlistearter som med dette ble registrert som nye for Rissa kommune. For øvrig var det i første rekke snakk om sopp, og da beitemarksopp som tidligere i svært liten grad har vært registrert i kommunen.

Tabell 5. Oversikt over registreringer av rødlistearter ved de naturfaglige undersøkelsene i 2012 og 2013. Flere av disse er nye for kommunen, og en er ny for Sør-Trøndelag (i følge Artsdatabanken sitt Artskart).

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødlistekategori	Lokalitet nr
Karplanter			
<i>Pseudorchis albida</i>	hvitkurle	NT - Nær truet	26, 162410004, 162410005
<i>Ulmus glabra</i>	alm	NT - Nær truet	1,27, 162410013, 162410014, 162410015, 162410024, 162410025
<i>Pedicularis sylvatica hibernica</i>	Irsk myrklegg*	EN – Sterkt truet	162410008
<i>Cephalanthera longifolia</i>	hvit skogfrue	NT - Nær truet	16
Sopp			
<i>Hygrocybe nitrata</i>	lutvokssopp	NT - Nær truet	4,27
<i>Hygrocybe ingrata</i>	rødnende lutvokssopp	VU - Sårbar	1,4,6,11,12,13,14,27
<i>Hygrocybe fornicata</i>	musserongvokssopp	NT - Nær truet	1,2,4,7,8,9,13,19,20,27
<i>Entoloma pratulense</i>	slåtterødskivesopp	VU - Sårbar	13
<i>Clavaria fumosa</i>	røykkøllesopp	NT - Nær truet	12,14,27
<i>Tremellodendropsis tuberosa</i>	buskgelésopp	NT - Nær truet	14
<i>Entoloma cyanulum</i>	storsporet rødskivesopp	DD - Datamangel	27
<i>Camarophyllopsis schulzeri</i>	gulbrun narrevokssopp	NT - Nær truet	27

¹ Utvilsomt en innført art i Rissa, som bør fjernes fra lista.

² Underart som fremdeles er dårlig avklart i forhold til den vanlige norske rasen, storvandelrot (vanlig vendelrot) *Valeriana sambucifolia procurrens*.

<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Svartsoneskjuka	NT - Nær truet	162410009
<i>Cystostereum murrayii</i>	Duftskinn	NT - Nær truet	162410023
Lav			
<i>Alectoria sarmentosa</i>	Gubbeskjegg	NT - Nær truet	162410007, 162410013 162410023
<i>Bactrospora corticola</i>	Granbendellav	VU - Sårbar	162410007
<i>Chaenotheca gracillima</i>	Langnål	NT - Nær truet	162410014, 162410015, 162410025
<i>Fuscopannaria ignobilis</i>	Skorpefitlav	NT - Nær truet	162410009, 162410027
<i>Gyalecta friesii</i>	Huldrelav	NT - Nær truet	162410009, 162410027
<i>Pseudocyphellaria crocata</i>	Gullprikklav	VU - Sårbar	162410009
<i>Sclerophora peronella</i>	Kystdoggnål	NT - Nær truet	162410013, 162410025

* Irsk myrklegg (EN) ble også funnet i gjengroende skogsveg lenger inne i dalføret innenfor Hasselvika, utenfor naturtypelokalitet.

Figur 6. Bildet viser Storsporet rødskiwesopp (*Entoloma cyanulum*) på lok nr 27 – Finnsmyr østre, sør og øst for husa, slåttemark av verdi B. Arten ble registrert ny for Sør-Trøndelag her (I følge Artsdatabanken sitt Artskart) (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 29.08.2013).

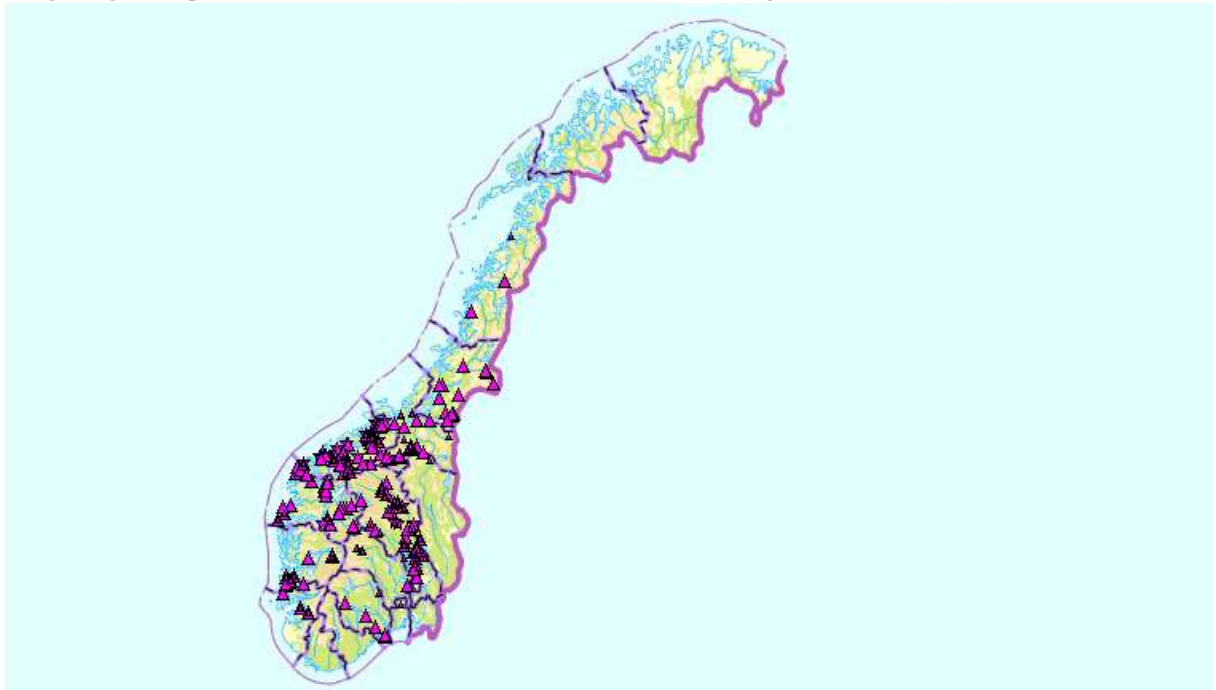

Figur 7. Storsporet rødspore (*Entoloma cyanulum*) forekommer i følge Artsdatabanken i naturbeitemarker og myr i Norge, og er i følge Artsdatabanken sitt Artkart registrert på 7 lokaliteter. Status og trusselbilde er uklart (bl.a. fordi habitatkravene er mangelfullt kjent og fordi den er en liten art som kan være en del oversett), men den er trolig en sjelden art, og er trolig delvis knyttet til naturtyper i tilbakegang. Den har derfor fått rødlistestatusen DD – Datamangel. Denne arten er ny for Sør-Trøndelag, men er tidligere registrert i nabofylkene både i nord og sør.

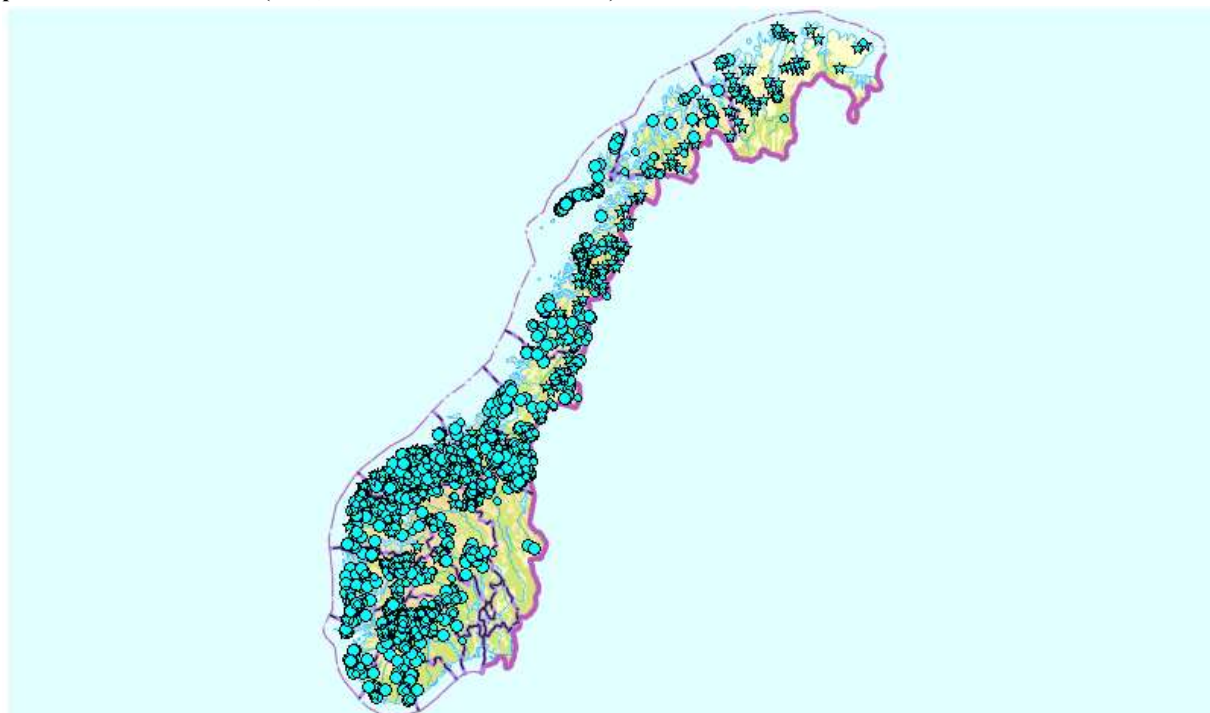
Figur 8. Rødnende lutvokssopp (*Hygrocybe ingrata*) på lok nr 14 – Bjørneråsen nord, naturbeitemark verdi A. Denne ble også registrert på flere andre lokaliteter (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 20.09.2012).

Figur 9. Rødnende lutvokssopp (*Hygrocybe ingrata*) forekommer i følge Artsdatabanken nesten bare i naturbeitemarker og andre åpne grasmarker, er også registrert 2 steder i skogsbeite. Arten har størst hyppighet i "hot spots" (artsrike lokaliteter). 120 kjente lokaliteter i landet. Trusler er blant annet oppgjødsling og gjengroing.

Figur 10. Hvitkurle (*Pseudorchis albida*) på lok nr 162410001 – Bælingsli, slåttemark verdi B. Denne ble også registrert på flere andre lokaliteter (Foto; Geir Gaarder © 28.06.2012).

Figur 11. Kvitkurle (*Pseudorchis albida*) vurderes i følge Artsdatabanken, under noe tvil, som nær truet (NT); alternativet er å vurdere den som sårbar (VU). Arten er i tilbakegang og dens voksesteder er truet (gjengroing). Arten er hovedsakelig knyttet til noe baserik beitemark, slåtteenng og skog.

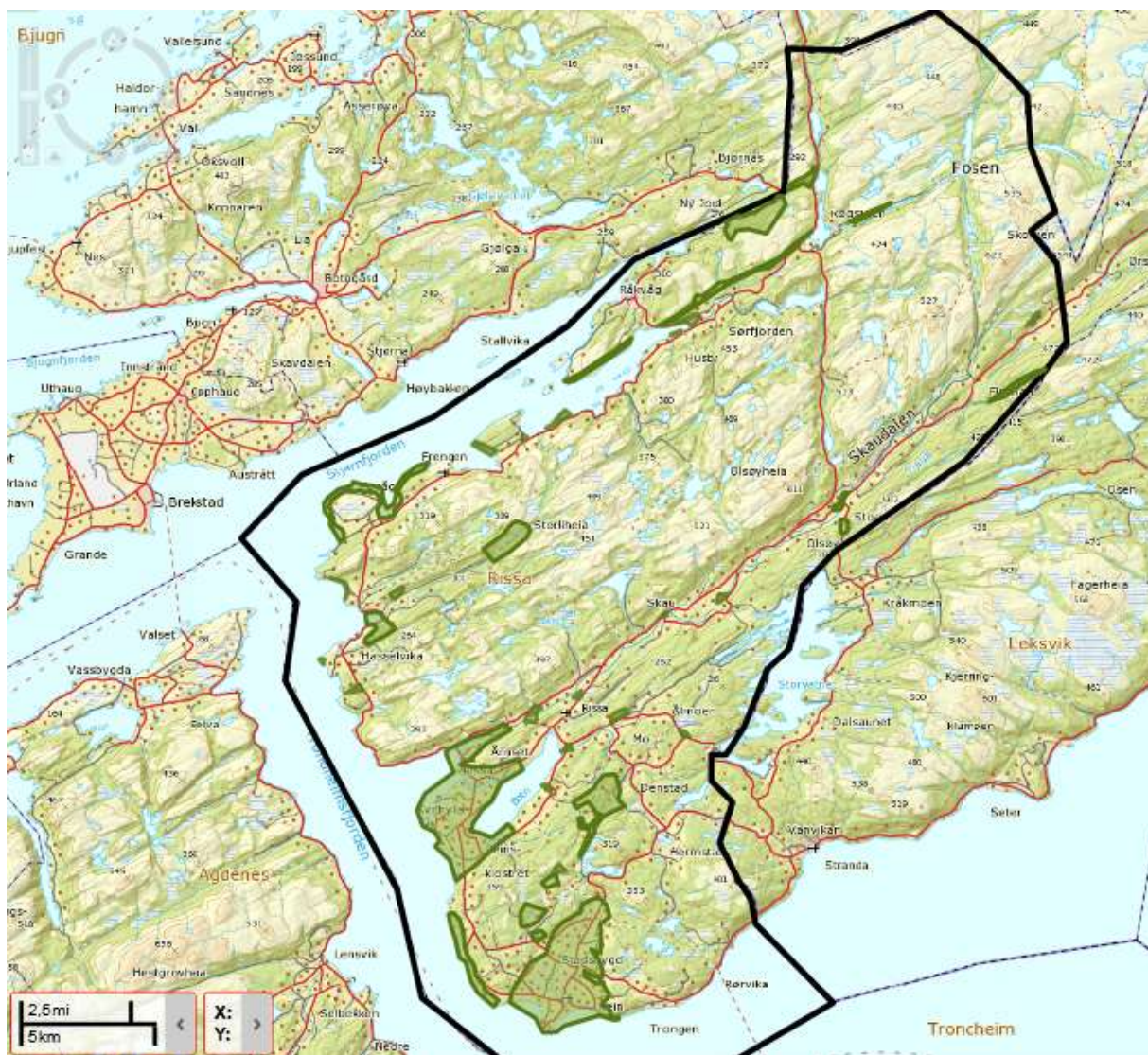
5 Oppsummering

Dekningsgraden av naturtypekartlegging

Pr. 29.09.2013 ligger det 137 lokaliteter registrert i Naturbase i Rissa kommune, se vedlegg 1. De aller fleste av disse er lokalisert på landjorda – i tillegg til en del marine, og de aller fleste av lokalitetene er registrert i de fjordnære delene av kommunen. Det finnes også noen få lokaliteter spredt oppover Skaugdalen, i områdene nordøst for Sørfjorden og Råkvåg samt noen spredte lokaliteter mellom Rissa og Storvatnet. Ved kartleggingene i 2012 og 2013 ble det registrert 61 lokaliteter som resultat av revisjon og nykartlegging, noe som er en økning på hele 44 %. De aller fleste nye lokalitetene er kartlagt i områdene mellom Stadsbygd og Denstad samt i Skaugdalen, på Bergmyran og langs Stjørnfjorden.

Det kan sies at dekningsgraden nærmer seg jevnt over middels til god i fjordnære strøk. Derimot er østlige deler av kommunen mindre godt undersøkt. Dette gjelder både skogsområder og områder i høyreliggende strøk. Innenfor disse områdene finnes det i sør rik og i nord fattigere berggrunn. Det gjenstår derfor en god del å undersøke i disse delene av kommunen. En regner potensialet for verdifulle naturtyper å være gjennomgående noe mindre her enn i fjordnære områdene, og spesielt i de delene av kommunen med fattigere berggrunn. Potensialet for flere naturtypelokaliteter er spesielt til stede i skog, blant annet i gammel barskog og kalkskog. I tillegg gjenstår det å kvalitetssikre og oppdatere en god del av de gamle naturtypelokalitetene i kommunen. Større arealbruksendringer bør derfor ikke gjennomføres i kommunen uten forutgående biologiske undersøkelser. Dette gjelder også alle former for større skogsdrifter. Gjennomgående vurderes kunnskapsnivået som middels godt for alle hovednaturtyper, med unntak av fjell der kunnskapsnivået vurderes som lavt. Det er fremdeles stort potensial for å finne flere verdier innenfor mange organismegrupper og naturtyper i det meste av Rissa kommune.

Figur 14. Dekningskart for naturtypekartlegging i Rissa kommune, basert på hvilke områder som ble undersøkt ved den supplerende kartleggingen i 2012 og 2013, og som en anser som er middels godt (men fremdeles noe mangelfullt) kartlagt, samt det som er undersøkt ved tidligere kartlegginger. Kartet er hentet fra GisLink.

Behov for videre kartlegginger

Med tanke på biologisk mangfold er Rissa kommune en rik og variert kommune med mye verdifull og spennende natur. Kommunen er forholdsvis stor, og omfatter svært ulike naturmiljøer innenfor kystlandskap, kulturlandskap, skog og fjell. I tillegg er det et variert klima og stedvis også rik berggrunn. Dette betyr at kommunen har naturverdier det er svært viktig å ta vare på.

Spesielt viser våre kartlegginger i 2012 og 2013 at kommunen fremdeles har en god del svært verdifulle lokaliteter med naturbeitemark og slåttemark (som er en truet naturtype (EN) (Lindgaard og Henriksen 2011), og også en utvalgt naturtype etter Naturmangfoldlovens § 4), med bl.a. et stort artsmangfold av beitemarksopp. En kjenner til at det er flere registrerte helhetlige kulturlandskap i kommunen. Våre undersøkelser viser at også innenfor disse områdene finnes mange naturtypelokaliteter og store verdier som ikke er registrert. Kommunens utfordring ligger her i å ta vare på det gamle kulturlandskapet ved å

motivere grunneierne til å fortsette tradisjonell hevd gjennom beite og slått også fremover. Dette omfatter mer eller mindre ekstensiv jordbruksdrift med ingen eller liten gjødsling. Det ville være svært positivt å oppmuntre grunneierne til å ta opp igjen tradisjonell hevd på arealer som har falt ut av drift de siste årene, og som dermed har blitt utsatt for begynnende gjengroing. Lok nr 22 Borgen, vest og lok nr 23 Borgalia, samt områder i Finseråsen og på Steffenplassen er eksempler på slike områder. Her er verdiene fremdeles intakte, men vil forringes raskt hvis gjengroingen fortsetter.

Fra tidligere er det også kjent at kommunen har verdier knyttet til kystgranskog/ boreal regnskog som er en truet naturtype (EN) (Lindgaard og Henriksen 2011). Dette ble ytterligere dokumentert gjennom kartleggingene i 2012. De registrerte lokalitetene ligger for det meste innenfor et kjerneområde nordøst i kommunen. Her kan det tenkes å finnes flere lokaliteter. Rissa kommune ligger forøvrig i utkanten av kjerneområdet for slik skog (Det er registrert betraktelig flere lokaliteter med kystgranskog blant annet i Åfjord kommune).

I Rissa ble det foretatt MiS-registreringer fra 2001 til 2002 av Allskog. En kjenner til at det i Rissa finnes litt under 400 registrerte MiS-figurer i kommunen, men disse utgjør til sammen en svært liten prosent av produktivt skogsareal (Kilde: Allskog). MiS-kartleggingene i Rissa ble utført tidlig sammenlignet med mange andre kommuner, og erfaringer fra flere andre kommuner kartlagt i samme periode, viser at disse undersøkelsene ofte var svært mangelfulle, noe det også er klare indikasjoner på i Rissa. Behovet for en generell, oppdatert kunnskapsoversikt over biologisk verdifulle skogsområder i kommunen er derfor stor. Naturtyper som fuktige gamle granskoger, samt ulike typer rike og gamle lauvskoger bør vektlegges ved videre kartlegginger. En anser det slik at det i dag er et stort behov for raskt å få en ny og bedre skogkartlegging i kommunen, som grunneierne så kan anvende i sine skogbruksplaner!

Bratli (2002) refererer Flatberg (1975), som hevder at myrene i Rissa generelt er små og fattige, og at kystplanter som klokkelyg og rome er vanlige. Dette stemmer i stor grad, men ut fra berggrunnskartet, og med tanke på topografien, burde det være mulig å påvise en del rikmyrer. Fra tidligere er det registrert bare en rikmyr i hele kommunen. Under de naturfaglige undersøkelsene høsten 2012 ble det avgrenset ytterligere to rikmyrer, og det foreligger kunnskap om at flere slike både større og mindre lokaliteter finnes i kommunen uten at disse er registrert.

Videre er fjell i følge Bratli (2002) en lavt prioritert hovednaturtype i naturtypekartleggingen som fant sted i 2002. Dette i samråd med kommunen. Fjell ble heller ikke prioritert i kartleggingene i 2012 og 2013, og en anser det som viktig at dette blir prioritert ved fremtidige kartlegginger da kunnskapsnivået her anses som lavt.

En siste naturtype som det kan være grunn til å trekke fram er kalkrike skogsmiljøer. Ut fra berggrunnskartet finnes det kalkrike bergarter i kommunen. Kalkrike barskoger finner vi vanligvis i første rekke lenger inne i fjordsystemene og i innlandet og de er mye mer sjeldne ute på kysten, mens rike lauvskoger også er vanlig langs kysten. Rissa kommune har derfor et regionalt forvaltningsansvar for å ta vare på særlig de kalkrike barskogsområdene. Mange sørlige og kravfulle arter er knyttet til slik skog, både til bar- og lauvskog. Disse skogtypene ser også ut til stedvis å være dårlig fanget opp i MiS-undersøkelsene. Dette er forvaltningsmessig klart uheldig, men disse skogtypene dekker mindre areal, og har nok gjennomgående mindre økonomisk verdi, slik at trusselbildet og konfliktene med skogsdrift trolig er en del mindre enn for regnskogene og for gammel barskog.

6 Kilder

Skriftlige kilder

- Aune, B. 1993. Nasjonalatlas for Norge. Hovedtema 3. Luft og vann. Klima. Statens kartverk, Hønefoss.
- Bratli, H. 2002. Biologisk mangfold i Rissa kommune. NIJOS rapport 10/2002. 66 s.
- Dahl, R., Sveian, H. og Thoresen, M.K. 1997. Nord-Trøndelag og Fosen – geologi og landskap. Norges geologiske undersøkelse.
- Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. Ny revidert utgave av DN-håndbok 1999-13.
- Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. NINA Temahefte 12. 279 s.
- Flatberg, K. I. 1975. Botanisk verneverdige områder i Rissa kommune, Sør-Trøndelag. K. Norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. bot. Ser. 1975: 1: 1-45
- Kristiansen, M. E. V., 1994. Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag fylke, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Miljøvernavdelingen, Rapport 6-1994
- Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S. & Skjelseth, S. (red.) 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norway.
- Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. Statens kartverk.
- Moen, A., Lyngstad, A., Nilsen, L.S. & Øien, D.-I. 2006. Kartlegging av biologisk mangfold jordbrukets kulturlandskap i Midt-Norge. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2006-3: 1-98.
- Stusdal 2005, Feltundersøkelser i forbindelse med Kulturlandskapsprosjektet til Sør-Trøndelag Fylkeskommune høsten 2005.

MUNTLIGE KILDER

Jan Viggo Haarberg, grunneier og bruker Steffenplassen. Adr: Bergmyran, 7100 Rissa. Tlf: 412 24 484

Ola Berget, grunneier Ytterberget. Adr: Bergmyran, 7100 Rissa. Tlf: 995 33 699

Tore Skånøy, grunneier naboeiendommen til registrert lokalitet Skalmeråsetra. Adr: Skånøy, 7100 Rissa. Tlf: 970 62 457

Odd Magne Nesli, grunneier og bruker Gomo. Adr: 7100 Rissa. Tlf: 974 30 952

Knut Finsmyr, grunneier Finnsmyr østre. Adr: 7105 Stadsbygd. Tlf: 922 87 678

Roar Berge, grunneier Månen. Adr: Steinåsen 13, 7049 Trondheim. Tlf 90677841

Jostein Finseråsen, grunneier og bruker Finseråsen. Adr: Finseråsen, 7105 Stadsbygd. Tlf: 905 95 490

Kilder fra Internett

Dato	Nettsted
29.09.13	Artsdatabanken, Rødlista og Artskart
29.09.13	Miljødirektoraret, Naturbase
08.11.13	GisLink, karttjenester
19.09.13	Norges geologiske undersøkelser, Berggrunn og løsmasser
18.09.13	Universitetet i Oslo, Lavdatabasen
18.09.13	Universitetet i Oslo, Mosedatabasen
18.09.13	Universitetet i Oslo, Soppdatabasen

Vedlegg 1

Oversikt over tidligere registrerte naturtypelokaliteter i Rissa

Under følger en oversikt over alle tidligere kartlagte lokaliteter i Rissa kommune, både flater og punkter basert på eksport fra Naturbase 29.09.2013. I sum er dette som tidligere nevnt 137 lokaliteter, dette medregnet både terrestriske og marine lokaliteter.

IID	Områdenavn	Naturtype	Verdi
BN00067488	Stadsbygd prestegård 1	Store gamle trær	B
BN00067489	Stadsbygd prestegård 2	Store gamle trær	B
BN00067490	Stadsbygd prestegård 3	Store gamle trær	B
BN00067491	Stadsbygd prestegård	Store gamle trær	B
BN00067492	Rosenlund	Store gamle trær	B
BN00067493	Oldren	Store gamle trær	B
BN00067494	Bliksås	Store gamle trær	B
BN00071777	Statbygden. Reinsbukta	Ålegrassamfunn	B
BN00071778	Statbygden. Reinsbukta	Ålegrassamfunn	B
BN00071779	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	Ålegrassamfunn	B
BN00071780	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	Ålegrassamfunn	B
BN00071781	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	Ålegrassamfunn	B
BN00071782	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071783	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071784	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071785	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071786	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071787	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071788	Reinsbukta. Rognan. Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071789	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071790	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071791	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071792	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071793	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071794	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071795	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071796	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071797	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071798	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071800	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071801	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A

BN00071802	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071803	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071804	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00071805	Sundsbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00004110	Stadsbygd kirke	Parklandskap	C
BN00004122	Stadsbygd prestegård	Parklandskap	C
BN00004125	Breigjerdet	Gråor-heggeskog	C
BN00004111	Gammelkirkegården i Stadsbygd	Store gamle trær	C
BN00004115	Bliksåsen	Rik edellauvskog	B
BN00004120	Sundsbukta	Strandeng og strandsump	B
BN00004124	Nordli	Gråor-heggeskog	C
BN00004161	Storlidalen	Gammel barskog	A
BN00004162	Gafsetåsen	Rik edellauvskog	B
BN00004088	Nedre Hassel	Rik edellauvskog	A
BN00004135	Ved Seterbrua langs Skauga	Gråor-heggeskog	B
BN00004103	Vikan	Rik edellauvskog	B
BN00004090	Askjemsmyra	Intakte høgmyrer	B
BN00004092	Høgåsmyra/Sundsåsen/Høgåsen	Kystmyr	C
BN00004105	Kvithyll-Sundsbukta	Strandeng og strandsump	B
BN00004094	Bukt øst for Frengen	Strandeng og strandsump	C
BN00004130	Ramsvika - Aunfjellet	Rik edellauvskog	C
BN00004138	Storslættet	Gråor-heggeskog	C
BN00004144	Hasselvika kirke	Parklandskap	C
BN00004145	Vestvikan	Strandeng og strandsump	C
BN00004159	V for Øvlandsbotn	Rikmyr	B
BN00004164	Buåsen	Rik edellauvskog	B
BN00004112	Prestbukta	Strandeng og strandsump	A
BN00004108	Raudberget	Rikt strandberg	C
BN00004113	Buan	Parklandskap	C
BN00004117	Eidemstrøa	Kalkskog	C
BN00004121	Kovån i Ofaret	Rik edellauvskog	C
BN00004142	Storlidalen langs Nordelva	Kystgranskog	A
BN00004148	Ramnflauget	Rik edellauvskog	B
BN00004165	Leira	Strandeng og strandsump	B
BN00004140	Ytterberget	Slåttemark	B
BN00004143	Sørli	Store gamle trær	C
BN00004147	Hysneset	Rikt strandberg	A
BN00004158	Moskardet	Store gamle trær	C
BN00004089	Grønningsbukta	Strandeng og strandsump	A
BN00004091	Reinsklosteret	Parklandskap	A
BN00004134	Hummelberget	Gråor-heggeskog	C

BN00004128	Foss	Store gamle trær	C
BN00004096	Nord for Haugen	Gråor-heggeskog	C
BN00004119	Sundsauet	Store gamle trær	C
BN00004127	Garmomyran	Intakte høgmyrer	C
BN00004129	Ramsøyilia	Rik edellauvskog	B
BN00004099	Sørvikelva	Gråor-heggeskog	B
BN00004139	Storslættelva	Gråor-heggeskog	C
BN00004095	Ålmothjønna	Intakte lavlandsmyrer	B
BN00004100	Grønningsmyra	Intakte høgmyrer	B
BN00004102	Haugen	Slåttemark	B
BN00004150	Dålåmyra nordre del	Intakte høgmyrer	C
BN00004086	Nordelva naturreservat	Kystgranskog	A
BN00004132	Liafjellet	Rik edellauvskog	C
BN00004133	Bergkallen	Rik edellauvskog	C
BN00004163	Sørvikøra	Strandeng og strandsump	C
BN00004155	Bustadlunden	Kalkskog	B
BN00004152	Kvithyllneset -Fættan	Strandeng og strandsump	C
BN00004101	Dælitrøa	Gråor-heggeskog	C
BN00004151	Velta	Rik edellauvskog	A
BN00004137	Skola	Rik edellauvskog	B
BN00004104	Aunfjæra	Strandeng og strandsump	B
BN00004167	Nordelva	Kystgranskog	A
BN00004156	Rissa kirke	Parklandskap	C
BN00004160	Fagergarden	Store gamle trær	C
BN00004166	Baksteinen	Strandeng og strandsump	C
BN00004154	Galneset	Strandeng og strandsump	B
BN00004087	Leinslia	Rik edellauvskog	A
BN00004136	Almeli ved Vorvik	Rik edellauvskog	C
BN00004168	Strømmen	Strandeng og strandsump	A
BN00004006	Nordelvas os	Brakkvannsdelta	B
BN00004097	Laklibekken	Gammel barskog	B
BN00004106	Flyta	Gråor-heggeskog	C
BN00004107	V for Krinsvatnet	Rik edellauvskog	A
BN00004109	Stakken	Rikt strandberg	B
BN00004114	Dålåmyra søndre del	Intakte høgmyrer	C
BN00004116	Kvithyllneset	Rikt strandberg	C
BN00004118	Myr ved Reinsklosteret	Intakte lavlandsmyrer	C
BN00004123	Bergselva	Gråor-heggeskog	B
BN00004126	Storskardet	Gråor-heggeskog	B
BN00004131	Lomtjønnehaia	Gammel barskog	C
BN00004146	Fevåg	Strandeng og strandsump	C

BN00004149	Rein	Store gamle trær	C
BN00004153	Skog ved Reinsklosteret	Beiteskog	B
BN00006661	Ørsjødalsmyra	Intakte lavlandsmyrer	C
BN00004141	Kletten i Austdalen	Rik edellauvskog	C
BN00026273	Lakklia	Gammel barskog	B
BN00029336	Brubakk	Naturbeitemark	B
BN00037574	Finseråsen	Naturbeitemark	B
BN00074272	Vestvika-Fevåg	Bløtbunnsområder i strandsonen	C
BN00071648	Sundbukta	Ålegrassamfunn	A
BN00074264	Stadsbygd	Bløtbunnsområder i strandsonen	B
BN00082646	Varggangslia I	Rik edellauvskog	A
BN00082649	Vikan S	Gråor-heggeskog	B
BN00082647	Varggangslia III	Gammel barskog	C
BN00074273	Fevåg-Aspstranda	Bløtbunnsområder i strandsonen	C
BN00082643	Øver-Ekset Ø	Rik blandingskog i lavlandet	A
BN00074270	Prestbukta	Bløtbunnsområder i strandsonen	C
BN00074271	Esvikgrunnen	Bløtbunnsområder i strandsonen	C
BN00082636	Bergkallen	Hagemark	B
BN00082648	Varggangslia IV	Rik edellauvskog	B
BN00082651	Varggangslia II	Gammel lauvskog	B
BN00082645	Brørskiftberga II	Kalkskog	B
BN00082635	Brørskiftberga I	Rik edellauvskog	A
BN00082650	Vikan N	Rik edellauvskog	C
BN00071647	Reinsbukta	Ålegrassamfunn	B

Vedlegg 2

Lokalitetsbeskrivelser for Naturbase

På de følgende sidene finnes lokalitetsbeskrivelsene for de nye lokalitetene sortert etter stigende nummer.

Lok. nr. 1 Hafsåsen. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny lokalitet, men del av helhetlig kulturlandskap KF00000314 Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda).

UTM EUREF89 32N N 7044956 Ø 549110

Høgde over havet: Ca 160-230 m

Areal: ca 30 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415)

Verdi: Viktig - B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 17.09.2012 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 05.04.2013, basert på feltarbeid 17.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Tidligere er området registrert i forbindelse med Kulturlandskapsprosjektet til Sør-Trøndelag Fylkeskommune høsten 2005 (Stusdal, 2005).

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 2,5 km nordvest for Stadsbygd sentrum, og omfatter deler av innmarka nordvest og nordøst for tunet i Hafsåsen i Rissa kommune. Lokaliteten består av sør- og vestvendte bakker. Tilgrensende areal er mest gjødsla eng (kunstmarkseng), i tillegg til ei strekning med skog samt gårdstunet. I følge berggrunnskartet er det grønnstein og grønnskifer med lag av kvartskeratofyr som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i sørboreal vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består i all hovedsak av svak lågurtbeiteeng (D0415) etter DN håndbok 13.

Artsmangfold; lokaliteten er dominert av arter som smalkjempe, ryllik, karve, tveskjeggveronika, gulaks, blåklokke, rødknapp, småengkall, prestekrage og sølvbunke. Innslag av kratt med ubestemt rose. Også enkelte mindre områder mer eller mindre dominert av bringebær, samt noen bjørkerenninger. I bunnsjiktet dominerer engkransmose. Funn av en del beitemarkssopp som gul vokssopp, mønjevokssopp, engvokssopp, kjeglevokssopp, brunøyet vokssopp, rødneende lutvokssopp (VU) og musserongvokssopp (NT). En vurderer også potensialet for flere arter beitemarkssopp å være til stede her. Skogen i lia ovenfor lokaliteten består av en blanding av ulike boreale lauvtrær som bjørk, rogn og selje i tillegg til en del hegg og hasselkratt, og innslag av noe alm (NT). Her ble en relativt varmekjær art som trollbær påvist.

Bruk, tilstand og påvirkning; Området er variabelt beitet med storfe over lang tid. Noen opptråkkede stier, men ellers lite tråkkskader. En avlingsvei krysser lokaliteten i sør. Trolig har det vært litt gjødslet her, men i små mengder.

Fremmede arter; Ingen ble observert

Skjøtsel og hensyn; Naturverdiene bevares best gjennom fortsatt beiting, gjerne med noe høyere beitetrykk. Bjørkerenninger kan med fordel fjernes. Arealet bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Del av helhetlig landskap; Området er en del av et tidligere registrert helhetlig kulturlandskap KF00000314 Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda).

(<http://faktaark.naturbase.no/kulturlandskap?id=KF00000314&srid=32633>). Mye av innmarka i Åsbygda er fremdeles i bruk som beite, og selv om noe er grodd igjen, og det i dag fremstår som mer fragmentert enn tidligere, bør lokaliteten ses på som en del av et større, helhetlig kulturlandskap.

Verdivurdering; Området har ganske stort arts mangfold, få spor av gjødsling, og det er ikke påvist fremmede arter. Lokaliteten har en viss størrelse, men med litt svakt beitetrykk, og spor av gjengroing på enkelte deler. Den ligger i et område med flere andre verdifulle lokaliteter og i et helhetlig kulturlandskap. På bakgrunn av dette, samt funn av rødlistede beitemarkssopp mener en at lokaliteten ikke helt oppnår en A- verdi, men heller en sterk B, og verdien blir derfor satt til; *Viktig – B.*

Figur 12. Avgrensning av lokaliteten Hafsåsen. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 13. Bildet viser den nordvestre delen av lokaliteten nedover mot gårdstunet (Foto; Øystein Folden © 17.09.2012).

Lok. nr. 2 Saubakkan. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny lokalitet, men del av helhetlig kulturlandskap KF00000314 Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda).

UTM EUREF89 32N N 7044686 Ø 548899

Høgde over havet: Ca 175-210 m

Areal: 14 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415) og svak lågurt-beitefukteng (D0418)

Verdi: Viktig - B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 17.09.2012 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgreningspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 05.04.2013, basert på feltarbeid 17.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Tidligere er området registrert i forbindelse med Kulturlandskapsprosjektet til Sør-Trøndelag Fylkeskommune høsten 2005 (Stusdal, 2005).

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 2,5 km nordvest for Stadsbygd sentrum, og omfatter deler av innmarka nordøst for Solemen i Rissa kommune. Tilgrensende areal er mest gjødsla eng, og skog. lokaliteten er ca 100 meter lang, og strekker seg hovedsakelig vestover, oppover lia fra Hafsåsbekken. Lokaliteten består av en østvendt bakke. I følge berggrunnskartet er det grønnstein og grønnskifer med lag av kvartskaratofyr som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i sørboreal vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består mest av svak lågurtbeiteeng (D0415) (95%) og svak lågurt-beitefukteng (D0418) (5%) etter DN håndbok 13. Trolig er området gammel slåttemark.

Artsmangfold: Lokaliteten er dominert av arter som smalkjempe, blåklokke, rødknapp, tepperot, tveskjeggveronika, legeveronika, ryllik, småengkall, prestekrage og sølvbunke. Det finnes kratt av ubestemt rose. I bunnsjiktet dominerer engkransmose. Funn av en del beitemarkssopp som gul vokssopp, engvokssopp, kjeglevokssopp og musserongvokssopp (NT). En vurderer også potensialet for flere arter beitemarkssopp å være til stede her.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er godt beitet med storfe over lang tid, med godt beite-trykk. Til dels store tråkkskader, spesielt i nedre deler. En høyspentlinje krysser lokaliteten i øvre del, og en lavspentlinje krysser i nedre del. Trolig er området litt gjødsla, og det tilleggsfores litt med kraftfor.

Fremmede arter: Ingen observert.

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene bevares best gjennom fortsatt beiting. Lokaliteten bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Del av helhetlig landskap; Området er en del av et tidligere registrert helhetlig kulturlandskap KF00000314 Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda).

(<http://faktaark.naturbase.no/kulturlandskap?id=KF00000314&srid=32633>). Mye av innmarka i Åsbygda er fremdeles i bruk som beite, og selv om noe er grodd igjen, og det i dag fremstår som mer fragmentert enn tidligere, bør lokaliteten ses på som en del av et større, helhetlig kulturlandskap.

Verdivurdering: Området ligger i et område med flere andre verdifulle lokaliteter og i et helhetlig kulturlandskap. Det er i hevd, og med ganske stort artsmangfold av karplanter, og funn av rødlistede beitemarkssopp blir verdien satt; *Viktig – B*, men med såpass med tråkkskader er B-verdien noe svak.

Figur 14. Avgrensning av lokaliteten Saubakkan. På dette flyfotoet ser en også lokaliteten Hafsåsen i nord. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 15. Bildet viser hele lokaliteten. Den øvre avgrensningen av lokaliteten ligger omtrent parallelt med høyspentlinja i bildet (Foto; Øystein Folden © 17.09.2012).

Lok. nr. 3 Jonsliåsen. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Lokalt viktig - C.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

UTM EUREF89 32N N 7048949 Ø 551367

Høgde over havet: Ca 195-216 m

Areal: ca 4 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415), svak lågurt-beitefukteng (D0418)

Verdi: Lokalt viktig - C.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 18.09.2012 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensningspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 05.04.2013, basert på feltarbeid 18.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke kartlagt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 6 km nord for Stadsbygd sentrum, og omfatter deler av innmarka nord for Jonslia i Rissa kommune. Tilgrensende areal er stort sett granskog i yngre suksesjonsfaser, med noe innslag av boreale lauvtrær, i tillegg til et område med beitemark som nå er grodd igjen med yngre bjørk. Lokaliteten er ca 100 meter lang, og strekker seg i all hovedsak oppover en vestvendt bakke ved veien fra Jonslia mot Månen. I følge berggrunnskartet er det glimmergneis, glimmerskifer, metasandstein og amfibolitt som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i mellomboreal vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består i all hovedsak av Svak lågurtbeiteeng (D0415) (70%) og med overgang mot svak lågurt-beitefukteng (D0418) (30%) etter DN håndbok 13.

Artsmangfold: Lokaliteten er dominert av arter som blåklokke, ryllik, svingel-arter, følblom, småengkall, prestekrage og sølvbunke sammen med blant annet smalkjempe. I bunnsjiktet dominerer engkransmose. Funn av en del beitemarkssopp som gul vokssopp, engvokssopp, kjeglevokssopp og ubestemt jordtunge. En vurderer også potensialet for flere arter beitemarkssopp å være til stede her.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er beitet med sau over lang tid, med rimelig godt beite-trykk. Ingen synlige tråkkskader. En avlingsvei tangerer lokaliteten nederst.

Fremmede arter; Ingen

Skjøtsel og hensyn; Naturverdiene bevares best gjennom fortsatt beiting, gjerne med noe høyere beitetrykk. Bjørkerenninger og noe kratt kan med fordel fjernes. Lokaliteten bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Del av helhetlig landskap; Områdene rundt Jonslia har tidligere trolig vært en del av et større kulturlandskap ved Husbotn. I dag er mye av dette grodd igjen eller tilplantet med gran og tilknytningen til dette landskapet er svekket. Rundt gården i Jonslia er det imidlertid fremdeles beitet med sau både på deler av innmarka og delvis også i skogen.

Verdivurdering: Området er i drift med middels hevd. Med rimelig stort artsmangfold av karplanter, ingen fremmede arter og med funn av jordtunge blir verdien satt til en sterk; *Lokalt viktig – C.*

Figur 16. Avgrensning av lokaliteten Jonsliåsen. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 17. Bildet viser den nordre delen av lokaliteten, og viser tendenser til begynnende gjengroing, samt forekomst av ganske mye sølvbunke. (Foto; Øystein Folden © 18.09.2012).

Lok. nr. 4 Månen. Slåttemark (D01) Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

UTM EUREF89 32N N 7050022 Ø 551133

Høgde over havet: Ca 230-250 m

Areal: ca 14 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtslåtteeeng (D0115), lågurtslåtteeeng (D0116) svak lågurt slåttefukteng (D018)

Verdi: Viktig - B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 18.09.2012 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 05.04.2013, basert på feltarbeid 18.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune.

Plassering og naturgrunnlag; Lokaliteten ligger ca 7 km nord for Stadsbygd sentrum, og omfatter det meste av innmarka rundt Nygården like ved Månen i Rissa kommune. Tilgrensende areal er stort sett middels gammel granskog med innslag av en del bjørk. Den er ca 230 meter lang, og strekker seg i all hovedsak fra sørvest mot nordøst. Lokaliteten er mest øst- og sørvendt og består av et par bakker og flere flate partier. I følge berggrunnskartet er det kalkglimmerskifer, kalksilikatgneis som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i mellomboreal vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper; Lokaliteten er avgrenset som slåttemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består etter DN håndbok 13 av svak lågurtslåtteeeng (D0115) (60%), lågurtslåtteeeng (D0116) (10%) svak lågurt slåttefukteng (D018) (30%) i sør. I de tørrere delene av enga finnes det en del områder som gror til med lyng.

Artsmangfold; Lokaliteten er dominert av arter som tepperot, harerug, kvitmaure, smalkjempe, blåklukke, rødknapp, blåknapp, småengkall, tyttebær, blåbær, prestekrage og sølvbunke. Innslag av en del einer og noen mindre kratt med bjørk, samt noe yngre selvsådd gran. I de områdene som gror igjen med lyng, er blåbær, tyttebær og røsslyng godt representert. Bunnsjiktet er dominert av engkransmose. Funn av en del beitemarkssopp som gul vokssopp, mønjevokssopp, engvokssopp, skarlagenvokssopp, honningvokssopp, rødne luttvokssopp (VU), luttvokssopp (NT) og musserongvokssopp (NT). En vurderer også potensialet for flere arter beitemarkssopp å være til stede her.

Bruk, tilstand og påvirkning; Gårdsbruket var i ordinær drift frem til ca 1955. Etter dette ble det drevet som seter frem til ca 1970. Det ble beitet med både storfe og sau. Deler av området har vært slått med manuell gressklipper og en del bjørkerenninger er revet opp (Roar Berge pers. medd.). Området bærer preg av å være gammel slåttemark som i dag ikke er beitet annet enn av elg, hjort og rådyr ut over tiltakene satt i gang av grunneier. Svært lite tråkkskader. En avlingsvei går på langs av lokaliteten, uten at denne vises særlig godt lenger.

Fremmede arter; Sibirkornell, balsampoppel og hagelupin.

Skjøtsel og hensyn; Naturverdiene bevares og kan økes ved skjøtselstiltak som slått, gjerne med etterbeiting. Fremmede arter, bjørkerenninger og selvsådd gran må fjernes. Lokaliteten bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Del av helhetlig landskap; Områdene rundt Månen tjente i sin tid trolig som utmarksbeite og utslåtter. I dag er det aller meste av disse områdene tilplantet med gran, og Månen ligger i dag som et enslig åpent område omkranset av skog og myrer.

Verdivurdering: Dette er etter all sannsynlighet gammel slåttemark. Det er rimelig stort arts mangfold på lokaliteten, det er ikke spor av gjødsling, og det er kun påvist mindre forekomster av fremmede arter i tilknytning til husene. Det er funnet flere rødlistede beitemarkssopp, og en anser potensialet å være til stede for flere rødlistearter her. Svakt hevd og spor av gjengroing på enkelte deler av lokaliteten gjør at verdien settes til; *Viktig – B.*

Figur 18. Avgrensning av lokaliteten Månen. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 19. Bildet er tatt i nordre hjørne av lokaliteten nedover mot gårdstunet (Foto; Øystein Folden © 18.09.2012).

Lok. nr. 5 Grovenbekken. Bekkekløft og bergvegg (F09) Verdi: Lokalt viktig - C.

Rissa kommune i Sør-Trøndelag
UTM EUREF89 32N N 7049789 Ø 550899

Høgde over havet: Ca 160-220 m

Areal: ca 8,5 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Bekkekløft og bergvegg (F09) (100%).

Utforming: Bekkekløft (F0901)

Verdi: Lokalt viktig - C.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 18.09.2012 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgreningspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 05.04.2013, basert på feltarbeid 18.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke kartlagt tidligere. Bare de øvre og midtre delene av lokaliteten ble grundig undersøkt.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 3,5 km øst for Rissa sentrum, og omfatter områdene langs Grovenbekken på nordsiden av Bergsdalen i Rissa kommune. Tilgrensende areal er i all hovedsak middels gammel granskog. Lokaliteten er ca 330 meter lang, og strekker seg for det meste fra nordøst mot sørvest. Området utgjør en mindre sørvestvendt bekkekløft. Bekken renner slakt nedover øverst i lokaliteten, før den flater litt ut omtrent midt i lokaliteten, og renner bratt utfor videre nedover lia. I følge berggrunnskartet er det kalkglimmerskifer, kalksilikatgneis som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i mellomboreal vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som bekkekløft og bergvegg (F09) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består i all hovedsak etter Fremstad, 1997 av småbregneskog, småbregne-lavlandsutforming (A5a) og storbregneskog, storbregnegran-utforming (C1a) i tillegg til enkelte innslag av høgstauder.

Artsmangfold: Området har skog som til dels ligger tett opp til kystgranskog, men som for det meste faller inn under definisjon en av eldre produksjonsskog. Tresjiktet er innenfor store deler av lokaliteten totalt dominert av gran, men med innslag av boreale løvtrær som gråor, bjørk og rogn ved bekken. En del kontinuitet i død ved, og da spesielt på gran. Feltsjiktet er dominert av arter som hengeving, gauksyre, blåbær og skogburkne i tillegg til arter som bringebær og tyrihjelm. Også en art som trollbær ble påvist. Av lav ble arter som skrukkelav, gulgrynnål og lungenever påvist i tillegg til noen vanlige arter fra kvistlavsamfunnet. Bunnsjiktet domineres av moser som etasjemose, bergkrokodillemose, bekkerundmose, kysttornemose, ryemose, stripefoldmose, berghinnemose og prakthinnemose. En del arter knyttet til død ved ble påvist, som blant annet rødbrandkjuke, labyrintkjuke, ullklubbe og lyngseigsopp. Potensialet for funn av sjeldne og rødlistede arter knyttet til død ved er til stede. Selv om ingen sjeldne eller rødlistede

arter ble påvist, vitner en frodig kryptogamflora om stabile fuktforhold. Området bør undersøkes nærmere.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er tidligere hogd, men er nå inne i en sen suksesjonsfase og betraktes som eldre produksjonsskog. I sør er lokaliteten avgrenset mot et hogstfelt. En gammel traktorvei går parallelt med bekken innenfor de øvre delene av lokaliteten. Denne er i ferd med å gro igjen.

Fremmede arter; Ingen

Skjøtsel og hensyn; Naturverdiene bevares best gjennom fri utvikling og uten noen form for menneskelige inngrep.

Verdivurdering: Området er inne i en sen suksesjonsfase. En relativt uberørt bekkekløft med potensiale for sjeldne og rødlistede arter knyttet til død ved, samt et stabilt fuktig miljø gjør at verdien foreløpig settes til; *Lokalt viktig – C.*

Merknad: Bare de øvre delene av lokaliteten er undersøkt, og denne kan med fordel undersøkes bedre, særlig med tanke på vedboende sopp.

Figur 20. Avgrensning av lokaliteten Grovenbekken. I nord ser en så vidt litt av lokaliteten Månen. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 21. Bildet er tatt litt ovenfor midten av lokaliteten og oppover. Her ser en tydelig innslag av store bregner og høgstauder som bringebær langs bekken. Noe død ved gjør lokaliteten interessant med tanke på vednedbrytende sopp. (Foto; Øystein Folden © 18.09.2012).

Lok. nr. 6 Luddu. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Svært viktig - A.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

UTM EUREF89 32N N 7048698 Ø 550870

Høgde over havet: Ca 145-150 m

Areal: ca 3 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415) og svak lågurt beitefukteng (D0418)

Verdi: Svært viktig - A.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 18.09.2012 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 05.04.2013, basert på feltarbeid 18.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke kartlagt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag; Lokaliteten ligger ca 4 km sørøst for Rissa sentrum, og omfatter det innerste dyrkede arealet i Bergsdalen i Rissa kommune. Tilgrensende arealer består i stor grad av eldre granskog iblandet boreale løvtrær. Den er ca 120 meter lang, og strekker seg i all hovedsak fra sørøst mot nordvest. Lokaliteten er for det meste sørvestvendt og består av et par bakker og flere mindre, flate partier. I følge berggrunnskartet er det kalkglimmerskifer og kalksilikatgneis som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i mellomboreal vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper; Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består etter DN-håndbok 13, av svak lågurtbeiteeng (D0415) (70%) i tillegg til et område med svak lågurt-beitefukteng (D0418) (30%) i sørvest. Dersom det er interesse for skjøtsel, kan lokaliteten vurderes som slåttemark.

Artsmangfold; Lokaliteten er dominert av arter som smalkjempe, blåklokke, småengkall, tepperot, prestekrage, engsoleie og sølvbunke. I bunnsjiktet dominerer engkransmose. Funn av en del beitemarkssopp som gul vokssopp, liten mønjevokssopp, engvokssopp, limvokssopp og rødne luttvokssopp (VU). Ved de naturfaglige undersøkelsene beitet det storfe i området. En vurderer potensialet for flere arter beitemarkssopp å være til stede her. Dette kan også gjelde omkringliggende arealer.

Bruk, tilstand og påvirkning; Lokaliteten utgjør den innerste delen av et større sammenhengende beiteområde for storfe, og er noe mindre intensivt beitet enn resten av området. Her har ganske sikkert vært slått tidligere da det står ei høyløe på området. Ei turløype krysser lokaliteten.

Fremmede arter; Ingen.

Skjøtsel og hensyn; Som beitemark bør lokaliteten beites omtrent som i dag, med storfe. En bør passe på at det ikke blir for mye tråkk. Ved gjenopptakelse av sein slått vil en trolig kunne ta vare på noe biologisk mangfold som en ikke ser noe til i dag. Etterbeite med storfe vil også da være gunstig. Både som slåttemark og naturbeite vil lokaliteten ha godt av en del tynning av skog på alle sidene. Lokaliteten bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Del av helhetlig landskap; Lokaliteten ligger lengst sør i Bergsdalen. Lenger nord finnes flere områder med beitemark som later til å være lite gjødslet, og som er i god hevd. Rundt Bergsdalen er det meste grodd igjen/tilplantet med skog.

Verdivurdering; Lokaliteten har bra beitetrykk, ingen eller svært svake spor etter gjødsling, ingen fremmede arter og ubetydelig slitasje. Det er påvist rødlistet, sårbar beitemarkssopp, og dette sammen med størrelsen gir verdi; *Svært viktig – A*

Figur 22. Avgrensning av lokaliteten. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 23. Bildet er tatt omtrent midt i lokaliteten og østover mot høyløa (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 18.09.2012).

Lok. nr. 7 Jonslia, vest. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

UTM EUREF89 32N N 7048749 Ø 551203

Høgde over havet: Ca 175-200 m

Areal: ca 5 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415) og svak lågurt-beitefukteng (D0418)

Verdi: Viktig - B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 19.09.2012 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensningspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 05.04.2013, basert på feltarbeid 19.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke kartlagt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 6 km nord for Stadsbygd sentrum, og omfatter deler av innmarka vest for Jonslia i Rissa kommune. Omkringliggende arealer består mest av gjødsla eng og løvblandingsskog med innslag av noe eldre gran. Lokaliteten er ca 140 meter lang, og strekker seg i all hovedsak fra nordøst mot sørvest. Lokaliteten er for det meste sørvestvendt og består av en slak skråning med et flatere parti nederst. I følge berggrunnskartet er det glimmergneis, glimmerskifer, metasandstein, amfibolitt som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i mellomboreal vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består mest av svak lågurtbeiteeng (D0415) (50%) i de øvre delene og svak lågurt-beitefukteng (D0418) (50%) i de nedre delene (etter DN-håndbok 13).

Artsmangfold: Lokaliteten er dominert av arter som smalkjempe, blåklokke, småengkall, hvitkløver, tepperot, tveskjeggveronika, ryllik, nyseryllik, prestekrage, engsoleie og sølvbunke. I bunnsjiktet dominerer engkransmose. Funn av en del beitemarkssopp som gul vokssopp, engvokssopp og musserongvokssopp (NT). En vurderer også potensialet for flere arter beitemarkssopp å være til stede her. En del einer og yngre bjørk inngår i lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er beitet med sau og i middels hevd. En del einer og yngre bjørk vitner om begynnende gjengroing.

Fremmede arter; Nyseryllik

Skjøtsel og hensyn; Det er nødvendig å rydde vekk renninger og kratt for å hindre gjengroing. Beitetrykket må opprettholdes. Skjøtsel ved slått av en del av lokaliteten med etterbeiting vil være positivt. Lokaliteten bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Del av helhetlig landskap; Områdene rundt Jonslia har tidligere trolig vært en del av et større kulturlandskap ved Husbotn. I dag er mye av dette grodd igjen eller tilplantet med gran og tilknytningen til dette landskapet er svekket. Rundt gården i Jonslia er det imidlertid fremdeles beitet med sau både på deler av innmarka og delvis også i skogen.

Verdivurdering: Lokaliteten er noe gjengrodd, har middels beitetrykk og ingen spor av gjødsling. Den er lite prega av fremmede arter og er middels stor, noe som sammen med registrering av rødlistet beitemarkssopp gir verdien; *Viktig – B.*

Figur 24. Avgrensning av lokaliteten Jonslia, vest. I øvre hjørnet ser en lokaliteten Jonslia. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 25 Bildet er tatt fra øst for lokaliteten og viser hele arealet. Som en ser er den klart avgrenset mot det mer kunstmarksengpregede arealet nedenfor. (Foto; Øystein Folden © 19.09.2012).

Lok. nr. 8 Jonslia, sør. Beiteskog (D06) Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

UTM EUREF89 32N N 7048635 Ø 551397

Høgde over havet: Ca 200-215 m

Areal: ca 5,5 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Beiteskog (D06) (100%).

Utforming: Blåbærskog (T23-1), svak lågurtbeiteeng (D0415) og svak lågurtbeitefukteng (D0418) **Verdi:** Viktig - B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 19.09.2012 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 05.04.2013, basert på feltarbeid 19.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke kartlagt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 6 km nord for Stadsbygd sentrum, og omfatter deler av innmarka sør for Jonslia i Rissa kommune. Omkringliggende arealer består mest av middelaldrende løvblandingsskog med bjørk som dominerende treslag, i tillegg til noe

gran. Lokaliteten er ca 130 meter lang, og strekker seg i all hovedsak fra nord mot sør. Lokaliteten er for det meste nordvestvendt og ligger på toppen av en ås med slake skråninger og et flatere parti i nord. I følge berggrunnskartet er det glimmergneis, glimmerskifer, metasandstein og amfibolitt som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oeanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i mellomboreal vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper; Lokaliteten er avgrenset som beiteskog (D06) (100 %). Det har trolig vært langt åpnere her tidligere, men en del storvokst skog og eldre trær vitner om at det har vært skog her i lang tid. Vegetasjonen innenfor lokaliteten består for det aller meste av blåbærskog (T23-1) (Etter NiN) (40%) der skogen er etablert. I mer åpne områder dominerer fremdeles engvegetasjonen. Denne er, etter DN-håndbok 13, av typene svak lågurtbeiteeng (D0415) (10%) i nord og svak lågurtbeitetengteng (D0418) (50%) i de resterende åpne områdene.

Artsmangfold; Lokaliteten er dominert av arter som blåklokke, tepperot, tveskjeggveronika, ryllik, blåbær, tyttebær, finnskjegg, sauesvingel og sølvbunke. I bunnsjiktet dominerer engkransmose. Det ble registrert en del beitemarkssopp som gul vokssopp, honningsvokssopp, engvokssopp, ubestemt jordtunge og musserongvokssopp (NT). En vurderer også potensialet for flere arter beitemarkssopp å være til stede her. En del gran, einer og yngre bjørk inngår i lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning; Området er beitet med sau og i middels hevd. En del einer, bjørk og gran vitner om pågående gjengroing. Lokaliteten bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Fremmede arter; Ingen.

Skjøtsel og hensyn; Med ytterligere gjengroing vil beiteskogkvalitetene bli borte. Det er derfor nødvendig å ta ut en del av skogen over litt tid uten at det blir store plutselige endringer. Hogstavfallet bør i så fall fjernes eller i det minste samles sammen. Litt beiting med storfe år om annet uten at det blir mye opptråkka, vil være en fordel.

Del av helhetlig landskap; Områdene rundt Jonslia har tidligere trolig vært en del av et større kulturlandskap ved Husbotn. I dag er mye av dette grodd igjen eller tilplantet med gran og tilknytningen til dette landskapet er svekket. Rundt gården i Jonslia er det imidlertid fremdeles beitet med sau både på deler av innmarka og delvis også i skogen.

Verdivurdering: Området er skjøttet ved beiting, og er i middels god hevd. Lokaliteten er liten, og trues av gjengroing, men fremviser likevel et overraskende stort arts mangfold av beitemarkssopp. Naturtypen beiteskog er rødlistet som nær truet (NT). Et ganske stort arts mangfold av karplanter og funn av rødlistet beitemarkssopp gjør at verdien settes til; *Viktig – B.*

Figur 26. Avgrensning av lokaliteten Jonslia, sør. I vest skimtes også lokaliteten Jonslia, vest. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 27. Bildet er tatt fra omtrent midt i lokaliteten og sørover (Foto; Øystein Folden © 19.09.2012).

Lok. nr. 9 Jonslia. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

UTM EUREF89 32N N 7048872 Ø 551428

Høgde over havet: Ca 185-200 m

Areal: ca 1,5 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415) og svak lågurt-beitefukteng (D0418)

Verdi: Viktig - B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 19.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 05.04.2013, basert på feltarbeid 19.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke kartlagt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 6 km nord for Stadsbygd sentrum, og omfatter deler av innmarka like nord for tunet i Jonslia i Rissa kommune. Omkringliggende arealer består i all hovedsak av løvblandingsskog med noe innslag av gran, samt gjødsla eng. Lokaliteten er ca 60 meter lang, og utgjør en sørvendt skråning. I følge berggrunnskartet er det glimmergneis, glimmerskifer, metasandstein og amfibolitt som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i mellomboreal vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består, etter DN håndbok 13, av svak lågurtbeiteeng (D0415) (30%) i de midtre delene og svak lågurt-beitefukteng (D0418) (70%) i områdene rundt.

Artsmangfold: Lokaliteten er dominert av arter som blåklokke, småengkall, hvitkløver, tveskjeggveronika, tepperot, prestekrage, engsoleie og sølvbunke. I bunnsjiktet dominerer moser som engkransmose. Funn av en del beitemarkssopp som gul vokssopp, engvokssopp og musserongvokssopp (NT). En vurderer også potensialet for flere arter beitemarkssopp å være til stede her. En del einer og yngre bjørk inngår i de øvre delene av lokaliteten. Etter hvert går området ovenfor lokaliteten over i noe som kan karakteriseres som en beiteskog, uten at denne er undersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er beitet med sau og i middels hevd. En del einer og yngre bjørk vitner om begynnende gjengroing.

Fremmede arter: Ingen.

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene bevares best gjennom beiting, gjerne med noe høyere beiteintensitet enn i dag. Einer og bjørkerenninger bør fjernes. Lokaliteten bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Del av helhetlig landskap; Områdene rundt Jonslia har tidligere trolig vært en del av et større kulturlandskap ved Husbotn. I dag er mye av dette grodd igjen eller tilplantet med gran og tilknytningen til dette landskapet er svekket. Rundt gården i Jonslia er det imidlertid fremdeles beitet med sau både på deler av innmarka og delvis også i skogen.

Verdivurdering: Lokaliteten er noe gjengrodd, har middels beitetrykk og lite spor av gjødsling, ingen fremmede arter og har en viss størrelse. Sammen med funn av rødlistet beitemarkssopp gir dette verdien; *Viktig – B.*

Figur 28. Avgrensning av lokaliteten Jonslia. Øverst i bildet skimtes også lokaliteten Jonsliåsen. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 29 Bildet er tatt nederst i lokaliteten (sør) og mot nord (Foto; Øystein Folden © 19.09.2012).

Lok. nr. 10 Husbotn. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Lokalt viktig - C.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

UTM EUREF89 32N N 7047711 Ø 551131

Høgde over havet: Ca 173-178 m

Areal: ca 2 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415), svak lågurtbeitefukteng (D0418)

Verdi: Lokalt viktig - C.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 19.09.2012 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 05.04.2013, basert på feltarbeid 19.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo.

Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke kartlagt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag; Lokaliteten ligger ca 5 km nord for Stadsbygd sentrum, og omfatter et nes innerst ved Husbotn som er en del av Vatngårdsvatnet i Rissa kommune. Omkringliggende arealer består i all hovedsak av vann og kulturmark i en tidlig gjengroingsfase. Lokaliteten er ca 65 meter lang, og utgjør en slak sørøstvendt skråning med et flatere parti ned mot vannet. I følge berggrunnskartet er det glimmergneis, glimmerskifer, metasandstein og amfibolitt som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseenisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i mellomboreal vegetasjonssone (MB).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper; Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består av svak lågurtbeitefukteng (D0418) (80%) med overgang til svak lågurtbeiteeng (D0415) (20%) i de øvre delene av lokaliteten (DN-håndbok 13). Hele lokaliteten, samt noe av arealet rundt kan alternativt vurderes som slåtteområde hvis det er ønske om å ta opp igjen noen form for skjøtsel her.

Artsmangfold; Lokaliteten er dominert av arter som smalkjempe, blåknapp, blåklokke, småengkall, tepperot, hvitkløver, prestekrage, engsoleie, og til dels store mengder sølvbunke. I bunnsjiktet dominerer engkransmose. Funn av en del beitemarkssopp som gul vokssopp, skarlagenvokssopp, engvokssopp, seig vokssopp, grå vokssopp, honningvokssopp, tuet køllesopp, blektuppet køllesopp og ubestemt rødskivesopp. En vurderer også potensialet for flere arter beitemarkssopp å være til stede her.

Bruk, tilstand og påvirkning; Området er tidligere beitet med storfe og pusset med beitepusser. Dette er nå opphørt på grunn av nye regler i forbindelse med at Vatngårdsvatnet er drikkevannskilde for Stadsbygd. Det er i dag kanadagås som beiter i området. Beitetrykket er uten tvil for lavt, og det er tydelige tegn på gjengroing i områdene rundt lokaliteten.

Fremmede arter; Kanadagås.

Skjøtsel og hensyn; Dette området er bare en liten del av et tidligere stort beite- og slåtteområde. Her kunne verdiene helt klart blitt hevet ved gjenopptagelse av slått med fjerning av avlingen, gjerne med etterbeiting av skråningene. Uten beiting og slått vil lokaliteten miste sin verdi som naturtypelokalitet. Lokaliteten bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Del av helhetlig landskap; Områdene rundt Husbotn har tidligere trolig vært en del av et større kulturlandskap ved Vatngårdsvatnet. I dag er mye av dette grodd igjen eller tilplantet med gran og tilknytningen til dette landskapet er svekket. Rundt Husbotn er det nå beiteforbud i sammenheng med at vatnet er drikkevannskilde for Stadsbygd, og store deler av dette området er nå i ferd med å gro igjen.

Verdivurdering: Artsmangfoldet har trolig vært betydelig, men uten slått og/eller beiting forsvinner verdiene som i dag er knyttet til lokaliteten raskt. Dette gjør at verdien settes til;

Lokalt viktig – C.

Figur 30. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Husbotn. Her ser en tydelig at det er brukt beitepusser på arealet. Dette var ikke gjort under de naturfaglige undersøkelsene 19.09. 2012, og ble heller ikke gjort senere i sesongen på grunn av det nye reglementet i forbindelse med at Vatngårdsvatnet er drikkevannskilde for Stadsbygd. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 31 Bildet er tatt omtrent fra nordvestgrensa av lokaliteten, og viser mesteparten av arealet som er tatt med (Foto; Øystein Folden © 19.09.2012).

Lok. nr. 11. Nyrø. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

UTM EUREF89 32N N 7043993 Ø 546699

Høgde over havet: Ca 135-140 m

Areal: ca 3 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415)

Verdi: Viktig - B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 19.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensningspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 05.04.2013, basert på feltarbeid 19.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke kartlagt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 4 km vest for Stadsbygd sentrum, og omfatter en liten del av innmarka nedenfor gården Nyrø i Rissa kommune. Omkringliggende arealer består mest av gjødslet eng og blandingsskog med boreale løvtrær og noe gran. Lokaliteten er ca 100 meter lang, og utgjøres av to små hauger. I følge berggrunnskartet er det grønnstein og grønnskifer med lag av kvartskeratofyr som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i sørboreal vegetasjonssone (SB).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består etter DN håndbok 13 i all hovedsak av svak lågurtbeiteeng (D0415) (100%). Det er de tørreste delene av lokaliteten som innehar de beste kvalitetene.

Artsmangfold: Lokaliteten er dominert av arter som smalkjempe, blåkløkke, småengkall, hvitkløver, ryllik, tveskjeggveronika, tepperot, nyseryllik, prestekrage, engsoleie og til dels store mengder sølvbunke. I bunnsjiktet dominerer engkransmose. Funn av en del beitemarkssopp som gul vokssopp, engvokssopp, rødneende lutvokssopp (**VU**) og ubestemt finger-sopp. En vurderer også potensialet for flere arter beitemarkssopp å være til stede her.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er beitet med storfe og med godt beitetrykk. Det er lite preget av gjødsling.

Fremmede arter: Nyseryllik

Skjøtsel og hensyn; Beiting, helst med storfe, er nødvendig. Det er viktig å beite tilstrekkelig og samtidig unngå store tråkkaskader. Lokaliteten bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Del av helhetlig landskap; Lokaliteten ligger nær større og mer intensivt drevne jordbruksområder, og er en del av et større beiteområde som for det meste later til å være mer oppgjødslet.

Verdivurdering: Lokaliteten er lite gjengrodd, har godt beitetrykk og lite spor av gjødsling. Den er lite preget av fremmede arter, unntatt noe nyseryllik og har en størrelse som er med å dra verdien opp. Sammen med funn av karakteristiske arter for naturbeitemark, og funn av rødlistet beitemarkssopp gjør dette at verdien settes til; *Viktig – B*.

Figur 32. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Nyrø. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 33. Bildet er tatt fra veien opp mot lokaliteten. Arealet nærmest veien er noe mer næringsrikt og ligger utenfor lokaliteten. (Foto; Øystein Folden © 19.09.2012).

Lok. nr. 12 Bjørneråsen. Naturbeitemark (D04). Verdi: Viktig - B.

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny lokalitet, men del av helhetlig kulturlandskap KF00000314 Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda).

UTM EUREF89 32N N 7045525 Ø 549486

Høgde over havet: Ca 220-230 m

Areal: ca 2 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (90%), kunstmarkseng (10%)

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415)

Verdi: Viktig - B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 20.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensningspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 06.04.2013, basert på feltarbeid 20.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med

supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Tidligere er området registrert i forbindelse med Kulturlandskapsprosjektet til Sør-Trøndelag Fylkeskommune høsten 2005 (Stusdal, 2005).

Plassering og naturgrunnlag; Lokaliteten ligger ca 3 km nordvest for Stadsbygd sentrum, og omfatter en liten del av innmarka rett vest for tunet på den øvre av gårdene i Bjørneråsen i Rissa kommune. Den er ca 70 meter lang, og består av noen små hauger. Hele området skråner slakt nedover mot tunet ved gården. I følge berggrunnskartet er det grønnstein og grønnskifer med lag av kvartskeratofyr som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i sørboreal vegetasjonssone (SB).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper; Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (90 %) i mosaikk med kunstmarkseng (10%). Vegetasjonen innenfor det meste av lokaliteten består av svak lågurtbeiteeng (D0415) (90%) i følge DN-håndbok 13. De største naturverdiene innen lokaliteten er knyttet til de tørreste delene av området der det er grunt jordsmonn. Resterende arealer har også visse verdier, men noen virker mer oppgjødslet og har en gradvis overgang mot kunstmarkseng.

Artsmangfold; Lokaliteten er dominert av arter som blåklokke, smalkjempe, småengkall, hårsveve, rødkløver, karve, ryllik, hvitkløver, firkantperikum, tveskjeggveronika, hårsveve sp., prestekrage, engsoleie og stedvis mye sølvbunke. I bunnsjiktet dominerer engkransmose. Funn av en del beitemarkssopp som gul vokssopp, engvokssopp, røykkøllesopp (NT), rødrende lutvokssopp (VU), tuet køllesopp og flere ubestemte fingersopp. En vurderer også potensialet for flere arter beitemarkssopp å være til stede her.

Bruk, tilstand og påvirkning; Området er beitet med storfe og med godt beitetrykk. Den virker dels å være noe gjødslet.

Fremmede arter; Ingen.

Skjøtsel og hensyn; Beitetrykket kan med fordel opprettholdes eller økes noe. Lokaliteten bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Del av helhetlig landskap; Området er en del av et tidligere registrert helhetlig kulturlandskap KF 00000314 Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda)

(<http://faktaark.naturbase.no/kulturlandskap?id=KF00000314&srid=32633>). Her er flere gårder som fremdeles er i drift, dels ved beite, og dels ved mer intensiv drift. Det ligger flere kulturmarkslokaliteter i nærheten, og Åsbygda utgjør således et helhetlig kulturlandskap.

Verdivurdering: Lokaliteten er lite gjengrodd, har godt beitetrykk og lite spor av gjødsling. Den er lite prega av fremmede arter, og har en størrelse som er med å dra verdien opp. Sammen med funn av karakteristiske arter for naturbeitemark, og funn av rødlistet beitemarkssopp gjør dette at verdien settes til; *Viktig – B.*

Figur 34. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Bjørneråsen. Til høyre i bildet ser en også lokaliteten Bjørneråsen, sør. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 35. Bildet viser et av de tørre og grunnlendte områdene øst i lokaliteten. Det var her det største artsmangfoldet og de største naturverdiene fantes (Foto; Øystein Folden © 20.09.2012).

Lok. nr. 13 Bjørneråsen, sør. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Svært viktig - A.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny lokalitet, men del av helhetlig kulturlandskap KF00000314 Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda).

UTM EUREF89 32N N 7045473 Ø 549623

Høgde over havet: Ca 200-210 m

Areal: ca 1,5 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415)

Verdi: Svært viktig – A.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 20.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 06.04.2013, basert på feltarbeid 20.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Tidligere er området registrert i forbindelse med Kulturlandskapsprosjektet til Sør-Trøndelag Fylkeskommune høsten 2005 (Stusdal, 2005).

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 3 km nordvest for Stadsbygd sentrum, og omfatter en liten del av innmarka rett sørøst for tunet på den øvre av gårdene i Bjørneråsen i Rissa kommune. Omkringliggende arealer er i all hovedsak gjødslet eng brukt til beite. Lokaliteten er ca 100 meter lang, og består av en delvis sørvendt og delvis østvendt tørr, bratt bakke. I følge berggrunnskartet er det grønnstein og grønnskifer med lag av kvartskeratofyr som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i sørboreal vegetasjonssone (SB).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består etter DN håndbok 13 utelukkende av svak lågurtbeiteeng (D0415) (100%).

Artsmangfold: Enkelte større boreale løvtrær av bjørk og rogn inngår i tillegg til et hasselkratt og noen kratt med ubestemt rose. Lokaliteten er dominert av arter som smalkjempe, blåklokke, småengkall, hårsveve, rødkløver, karve, gjeldkarve, ryllik, hvitkløver, hårsveve sp., firkantperikum, tveskjeggveronika, prestekrage, engsoleie og stedvis mye sølvbunke. I bunnsjiktet dominerer engkransmose. Funn av en del beitemarkssopp som gul vokssopp, engvokssopp, musserongvokssopp (NT) rødne luttvokssopp (VU), rynket fingersopp og slåtterødskivesopp (VU). En vurderer også potensialet for flere beitemarkssopp å være til stede her. Ytterligere undersøkelser vil kunne avdekke om det finnes lignende verdier som det som er registrert innenfor lokaliteten i lia nedenfor denne, og om avgrensingen kan utvides.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er beitet med storfe og med godt beitetrykk. Det later i enkelte områder til å være noe gjødslet, og særlig i de flatere partiene. Det er trolig at deler av områdene rundt lokaliteten er ekstensivt utnyttet gammeleng på tur til å gå over til kulturmarkseng.

Fremmede arter: Høymole.

Skjøtsel og hensyn; Beitetrykket kan med fordel opprettholdes eller økes noe. Kratt bør reduseres, men ikke fjernes helt. Arealet bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Del av helhetlig landskap; Området er en del av et tidligere registrert helhetlig kulturlandskap KF 00000314 Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda) (<http://faktaark.naturbase.no/kulturlandskap?id=KF00000314&srid=32633>). Her er flere gårder som fremdeles er i drift, dels ved beite, og dels ved mer intensiv drift. Det ligger flere kulturmarkslokaliteter i nærheten, og Åsbygda utgjør således et helhetlig kulturlandskap.

Verdivurdering: Påvisning av to sårbare arter av beitemarkssopp gir verdi; *Svært viktig – A*. Hevdstilstanden er dessuten god og det er ganske stort arts mangfold. Det er lite spor av gjødsling og det er ikke påvist fremmede arter. Størrelsen på lokaliteten drar også verdien litt opp selv om den er ganske beskjeden.

Figur 36. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Bjørneråsen, sør. Til venstre i bildet ser en også lokaliteten Bjørneråsen. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 37. Bildet viser et av de tørrere områdene i lokaliteten. Det var her de største verdiene ble påvist. Personen på bildet er en av kartleggerne, Øystein Folden (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 20.09.2012).

Lok. nr. 14. Bjørneråsen, nord. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Svært viktig - A.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny lokalitet, men del av helhetlig kulturlandskap KF00000314 Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda).

UTM EUREF89 32N N 7045702 Ø 549458

Høgde over havet: Ca 210-220 m

Areal: ca 2 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415) og svak lågurt beitefukteng (D0418)

Verdi: Svært viktig - A.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 19.09.2012 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 06.04.2013, basert på feltarbeid 20.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Tidligere er området registrert i forbindelse med Kulturlandskapsprosjektet til Sør-Trøndelag Fylkeskommune høsten 2005 (Stusdal, 2005).

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 3 km nordvest for Stadsbygd sentrum, og omfatter en liten del av innmarka nordvest for tunet på den øvre av gårdene i Bjørneråsen i Rissa kommune. Tilgrensende arealer består stort sett av gjødsla eng (kunstmarkseng) samt noe løvblandingsskog. Lokaliteten er ca 60 meter lang, og består av en delvis sørøstvendt og delvis østvendt tørr, bratt bakke. Det finnes også enkelte fuktigere partier. I følge berggrunnskartet er det grønnstein og grønskifer med lag av kvartskaratofyr som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i sørboreal vegetasjonssone (SB).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består, etter DN-håndbok 13, for det meste av svak lågurtbeiteeng (D0415) (90%) og noe svak lågurtbeitefukteng (D0418) (10 %).

Artsmangfold: En del yngre bjørk inngår, og vitner om begynnende gjengroing. Lokaliteten er dominert av arter som smalkjempe, blåklokke, småengkall, hårsveve, rødkløver, karve, gjeldkarve, ryllik, hvitkløver, prestekrage, engsoleie og stedvis mye sølvbunke. Noen fuktigere søkk er dominert av arter som hvitbladtistel, høymole, grasstjerneblom og løvetann. I bunnsjiktet dominerer engkransmose. Funn av en del beitemarkssopp som gul vokssopp, grønn vokssopp, engvokssopp, røykkøllesopp (NT), rødne luttvokssopp (VU), kamfingersopp, buskgelésopp (NT) og ubestemt korallsopp. En vurderer også potensialet for flere arter beitemarkssopp å være til stede her.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er beitet med storfe og med middels godt beitetrykk.

Fremmede arter: Ingen.

Skjøtsel og hensyn: Beitetrykket kan med fordel økes noe. Bjørkerenninger bør fjernes. Lokaliteten bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Del av helhetlig landskap: Området er en del av et tidligere registrert helhetlig kulturlandskap KF 00000314 Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda) (<http://faktaark.naturbase.no/kulturlandskap?id=KF00000314&srid=32633>). Her er flere gårder som fremdeles er i drift, dels ved beite, og dels ved mer intensiv drift. Det ligger flere kulturmarkslokalteter i nærheten, og Åsbygda utgjør således et helhetlig kulturlandskap.

Verdivurdering: Funn av tre rødlistearter av beitemarkssopp hvorav en sårbar gir verdi; *Svært viktig – A*. Det er ganske stort arts mangfold og lite spor av gjødsling her. Det er heller ikke påvist fremmede arter og størrelsen på lokaliteten trekker også litt opp. Det eneste som trekker litt ned er noe gjengroing med bjørkerenninger på enkelte deler av lokaliteten.

Figur 38. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Bjørneråsen nord. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 39. Bildet viser den sørvendte delen av lokaliteten (Foto; Øystein Folden © 20.09.2012).

Lok. nr. 15. Bekken ved Kvalvika. Bekkekløft og bergvegg (F09), Verdi: **Viktig -B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag.

UTM EUREF89 32V N 7059311 Ø 539949

Høyde over havet: Ca 5-55 m

Areal: ca 2,5 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Bekkekløft og bergvegg (F09) (100 %)

Utforming: Bekkekløft F0901

Verdi: Viktig - B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 20.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo.

Avgrensningspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 06.04.2013, basert på feltarbeid 20.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke kartlagt tidligere, men de nedre delene av den ligger innenfor det statlig sikrede friluftsområdet Brettingsneset.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Brettingsneset, litt i overkant av 2 kilometer nord for Hasselvika sentrum. Den omfatter en bekkekløft og bergvegger med en liten bekk mellom forsvarsanlegget og Kvalbukta vest for veien på Brettingsneset i Rissa kommune. Omkringliggende arealer er i all hovedsak snaue berg og knauser med noe lavvokst løv- og barskog innimellom. Hele bekkekløfta er vestvendt, og skogen er dominert av lavvokst boreal løvskog. I følge berggrunnskartet er det diorittisk til granittisk gneis, migmatitt som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i sterkt oseanisk seksjon – humid underseksjon (O3h). Samme kilde plasserer lokaliteten i sørboreal vegetasjonssone (SB).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturtypen; Bekkekløft og bergvegg (F09) og videre som bekkekløft (F0901) (100%). Skogen her er etter Fremstad (1997) avgrenset som knauskog av vanlig utforming (A6a) med områder som ligger tett opp til blåbærskog (A4) der jordsmonnet er noe tykkere.

Artsmangfold: Tresjiktet består mest av boreale løvtrær som bjørk, rogn og osp i tillegg til noe furu. Det finnes også enkelte innslag av hassel. I nedre del av lokaliteten, ned mot fjæra, finnes en del tette vierkratt. Skogen er tydelig preget av den dominerende vindretningen, og de fleste trærne er små og krokete. Generelt er skogen svært tett, og i nedre del av lokaliteten så å si ufremkommelig. Noe kontinuitet i død ved. Av karplanter kan nevnes blåbær, tyttebær, smyle, sisselrot, gullris, hestehov og skognesle. Bergveggene i kløfta er fattige. De nevnte artene klamrer seg fast på små hyller der disse finnes. Arter som heigråmose og etasjemose dominerer

mosefloraen. Lavfloraen er mer interessant, med registrering av til dels store mengder lungenever både på berg, busker og trær samt sølvnever på berg.

Bruk, tilstand og påvirkning: I tidligere tider har det trolig vært beitet i områdene, men det er nå så gjengrodd at dette ikke er mulig. I nyere tid er skogen, spesielt i de nedre delene av lokaliteten kun benyttet av oter (VU) som har tilhold i det tette buskaset. Her er det også en del mindre dammer med ferskvann som oteren benytter. Skogen er nå inne i en sen suksesjonsfase, men det er lite dødved. Det er litt skrot øverst i bekkekløfta.

Fremmede arter; Ingen fremmede arter ble registrert innen lokaliteten.

Skjøtsel og hensyn; Lokaliteten bevares best gjennom fri utvikling, uten noen form for menneskelige inngrep.

Del av helhetlig landskap: Ingen andre kløfter eller lignende naturtyper er registrert i nærheten.

Verdivurdering: Dette er en sen suksesjon, som er i ferd med å stabilisere seg. Områdene rundt bekken er dominert av snaue berg og knauser. Området har fått være mer eller mindre urørt i en lengre periode og utgjør en kløft med svært frodig vegetasjon i forhold til omgivelsene. Påvisning av til dels store mengder lav fra lungeneversamfunnet også på berg, en forholdsvis rik flora sammenlignet med områdene rundt, samt svært tydelige markeringer av oter (VU) gjør at lokaliteten vurderes som; **Viktig – B.**

Figur 40. Foreløpig avgrensning av lok. nr. 15, Bekken ved Kvalvika På bildet vises også lokaliteten Brettingsneset. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 41. Lungenever på berg og trestammer (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo, 20.09.2012 ©).

Figur 42. Bildet viser noe av skogen i bekkeløfta og som en ser, er skogen svært tett og krattpreget. Kløfta ligger mellom snaue knauser (Foto; Øystein Folden © 20.09.2012).

Lok. nr. 16. Brettingsneset. Småbiotoper (D11), Verdi: **Viktig -B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag.

UTM EUREF89 32V N 7059380 Ø 539997

Høyde over havet: Ca 60 m

Areal: ca 140 m²

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Småbiotoper (D11) (100 %)

Utforming: Kantsamfunn (D1106).

Verdi: Viktig - B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 20.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo.

Avgreningspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 06.04.2013, basert på feltarbeid 20.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke kartlagt tidligere, men ble oppsøkt etter tips fra Gunn Nyborg som er lokalkjent i området.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Brettingsneset, litt i overkant av 2 kilometer nord for Hasselvika sentrum. Den omfatter en veikant like ved forsvarsanlegget på Brettingsneset i Rissa kommune. Tilgrensende arealer består mest av løvblandingsskog samt en vei i forbindelse med forsvarsanlegget i området. I følge berggrunnskartet er det diorittisk til granittisk gneis, migmatitt som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i sterkt oseanisk seksjon – humid underseksjon (O3h). Samme kilde plasserer lokaliteten i sørboreal vegetasjonssone (SB).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturtypen; Småbiotoper (D11), og består mest av kantsamfunn (D1106). Skogen innenfor lokaliteten er sammensatt, og etter Fremstad (1997) har den elementer fra knauskog av vanlig utforming (A6a) og røsslyng-blokkbærfuruskog, kystutforming (A3c) med områder som ligger tett opp til blåbærskog (A4) der jordsmonnet er noe tykkere.

Artsmangfold: Tresjiktet er sammensatt av boreale løvtrær som bjørk, rogn og osp i tillegg til noe furu. Det finnes også enkelte innslag av hassel. Skogen er tydelig preget av dominerende vindretning, og de fleste trærne er små og krokete. Av karplanter kan nevnes blåbær, tyttebær, smyle, hvitmaure, gullris, hestehov, røsslyng, og hvit skogfrue (NT). Dette er en av svært få sikre observasjoner av denne planten nord for Trondheimsfjorden. Forholdene på funnstedet for hvit skogfrue er ellers noe avvikende fra det som er vanlig for arten.

Bruk, tilstand og påvirkning: I tidligere tider har det trolig vært beitet i områdene, men det fremstår nå som mer gjengrodd. Lokaliteten ligger tett inntil veien til en av Forsvarets kanonstillinger i området. Hele lokaliteten er trolig påvirket i forbindelse med bygging av kanonstillingene under 2. verdenskrig. Skogen er nå inne i en sen suksesjonsfase, men det er lite dødved.

Fremmede arter; Ingen fremmede arter ble registrert innen lokaliteten.

Skjøtsel og hensyn; Lokaliteten bevares best gjennom fri utvikling, uten noen form for menneskelige inngrep.

Del av helhetlig landskap; Lokaliteten er registrert hovedsakelig ut fra artsfunn, men også på grunn av lokalitetens vegetasjon i forhold til områdene rundt, som er preget av mye snaue berg og fattigskog.

Verdivurdering: Registrering av hvit skogfrue (NT) som her er nær sin nordgrense er hovedårsaken til at dette har blitt en naturtypelokalitet. Lokaliteten vurderes som; **Viktig – B.**

Figur 43. Foreløpig avgrensning av lok. nr. 16, Brettingsneset På bildet vises også lokaliteten bekken ved Kvalvika. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 44. Hvit skogfrue (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 16.06.2013).

Figur 45. Lokaliteten ligger i et søkk mellom snaue berg og fattigskog på Brettingsneset. Som en ser er deler av lokaliteten påvirket av veibygging. Fotografen står på veien som fører til en av forsvarrets kanonstillinger i området (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 16.06.2013).

Lok. nr. 17 Bårlimyren. Rikmyr (A05). Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

UTM EUREF89 32N N 7049695 Ø 551356

Høgde over havet: Ca 215 m

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Rikmyr (A05)

Utforming: Åpen intermediær- og rikmyr i lavlandet (BN-SB/MB) (A0505), Skog-/krattbevokst rikmyr i høyereliggende strøk (MB-NB) (A0508).

Verdi: Viktig - B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 18.09.2012 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 50 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 21.10.2013, basert på feltarbeid 18.09.2012 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke kartlagt tidligere. Bare de rikeste delene øst i myrkomplekset er grundig undersøkt.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 7 km nord for Stadsbygd sentrum, og omfatter et myrområde mellom Jonslia og Månen i Rissa kommune. Tilgrensende arealer består mest av eldre granskog med innslag av en del bjørk. Området skråner slakt fra sørøst mot nordvest. I følge berggrunnskartet er det kalkglimmerskifer, kalksilikatgneis som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i mellomboreal vegetasjonssone (MB).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som rikmyr (A05). Vegetasjonen innenfor den rikeste delen av lokaliteten består etter DN håndbok 13 av åpen intermediær og rikmyr i lavlandet (BN-SB/MB) (A0505) og skog-/krattbevokst rikmyr i høyereliggende strøk (MB-NB) (A0508). Resterende arealer innenfor lokaliteten utgjøres av mosaikk mellom blåbærskog og fattigere myrtyper.

Rikmyr utgjør bare en liten del av den avgrensede lokaliteten. Resten er tatt med som buffersone, da dette er arealer som drenerer mot en bekk som renner gjennom de rikeste delene øst i myrkomplekset.

Artsmangfold: Typiske rikmyrsarter som forekommer på lokaliteten er klubbstarr, tranestarr, gulstarr, sumphaukeskjegg, engmarihånd, breiull, pors, jåblom og svarttopp. I bunnsjiktet finnes blant annet myrstjernemose, flikvårmose, sumpfagermose, brunmakkemose og stormakkemose, samt en del torvmoser.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen i områdene rundt er delvis hogd og tilplantet, og i ulike suksesjonsstadier. I tidligere tider har områdene trolig vært beitet. En tursti tangerer lokaliteten

i øst. I nordøst virker lokaliteten noe grøftet. Trolig som en følge av dette, er det oppslag av en del bjørkerenninger i dette området. Også andre steder finnes noen bjørkerenninger. Det er spor etter en del motorferdsel på myrene innenfor lokaliteten.

Fremmede arter; Ingen.

Skjøtsel og hensyn; Lokaliteten bevares best gjennom fri utvikling. Myrrealene som drenerer mot den rikeste delen, bør ikke grøftes eller tilplantes.

Del av helhetlig landskap; Det er i dag ikke dokumentert mange forekomster av rikmyr i denne delen av kommunen.

Verdivurdering; Området er lite, men med rik myrvegetasjon, en naturtype det inntil nå er registrert lite av i Rissa kommune. Dette gjør at verdien settes til; *Viktig – B*. Hvis det viser seg etter grundigere undersøkelser at det finnes forholdsvis mye rikmyr i kommunen, kan verdien bli nedjustert ved en senere evaluering.

Merknad; Bare de østligste og rikeste delene av dette myrkomplekset er grundig undersøkt. En supplerende undersøkelse vil avdekke om de resterende arealene med myr innenfor lokaliteten, samt i resten av dette myrkomplekset er fattige eller intermediaære, og således om også disse skal inngå som en del av de verdifulle områdene i lokaliteten, og ikke bare som buffersone. Hvis så er tilfelle, vil dette kunne øke verdiene på lokaliteten. Også navnsetting av en del torvmoser ville kunne være med å påvirke verdien av lokaliteten.

Figur 46. Foreløpig avgrønning av lokaliteten Bårlimyren er merket med rød linje. Øst for den blå linjen finner en området en anser å være godt undersøkt. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 47. Bildet er tatt fra øst mot vest i det sørligste rikmyrsområdet innenfor lokaliteten (Foto; Øystein Folden © 18.09.2012).

Figur 48. Bildet er tatt i det nordligste rikmyrsområdet innenfor lokaliteten (Foto; Øystein Folden © 18.09.2012).

Lok. nr. 18. Finseråsen, øst (g.nr 32/1 og 32/5). Naturbeitemark (D04) Verdi: **Viktig - B.**

Naturbase-nummer: NY. En del av tidligere registrert lokalitet BN00037574 Finseråsen.

I tillegg en del av helhetlig kulturlandskap KF00000314 Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda).

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

UTM EUREF89 32N N 7046347 Ø 549817

Høgde over havet: Ca 235-260 m

Areal: ca 18 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415) og svak lågurtbeitefukteng (D0418)

Verdi: Viktig - B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 26.09.2012 av Solfrid Helene Lien Langmo

Avgreningspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 07.04.2013, basert på feltarbeid 26.09.2012. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Tidligere er området registrert i forbindelse med Kulturlandskapsprosjektet til Sør-Trøndelag Fylkeskommune høsten 2005 (Moen et.al, 2006).

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 3,5 km nordvest for Stadsbygd sentrum, og omfatter deler av innmarka nordvest og vest for tunet i Finseråsen (gnr 32/5) i Rissa kommune. Lokaliteten består av sørøstvendte bakker med noen flatere partier. Tilgrensende areal er mest gjødsla eng og beitemark i sør (kunstmarkseng), samt gårdstunet, og plantet granskog i nord. I følge berggrunnskartet er det grønnstein og grønnskifer med lag av kvartskaratofyr samt biotittskifer, til dels med kvartsmobilisater som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oeanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i sørboreal vegetasjonssone (SB).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består etter DN håndbok 13 i all hovedsak av svak lågurtbeiteeng (D0415)(70%), med innslag av noe mer svak lågurtbeitefukteng (D0418) (30%) i vest. I områdene med svak lågurt-beitefukteng, er denne i mosaikk med svak lågurtbeiteeng i områder med grunnere jordsmonn. Deler av lokaliteten har trolig vært slåttemark tidligere, og kan eventuelt vurderes som dette hvis det er interesse for skjøtsel.

Artsmangfold: Lokaliteten er dominert av arter som smalkjempe, hårsveve, aurikkelsveve, rødkløver, ryllik, karve, tveskjeggveronika, gulaks, blåklokke, rødknapp, småengkall,

prestekrage, finnskjegg og sølvbunke. I bunnsjiktet dominerer engkransmose. I områdene med svak lågurtbeiteeng dominerer sølvbunke enkelte steder fullstendig. Lokaliteten er mest artsrik og med minst innslag av sølvbunke i den østligste delen. Funn av en del beitemarkssopp som gul vokssopp, mønjevokssopp, engvokssopp, kjeglevokssopp, skarlagenvokssopp, kritt vokssopp, honningvokssopp, grønn vokssopp og musserongvokssopp (NT). En vurderer også potensialet for flere arter beitemarkssopp å være til stede her. I busksjiktet finnes noe småvokst einer, samt en del yngre bjørk og noe selvsådd gran. Også enkelte større trær av bjørk og selje finnes innenfor lokaliteten. Skogen i lia ovenfor lokaliteten består av en blanding av ulike boreale lauvtrær som bjørk, rogn og selje der det ikke er plantet til med gran. Også her ble det registrert beitemarkssopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er nå beitet av hest med rimelig bra beitetrykk. Noen opptrakkede stier, men ellers lite tråkkskader. En lavspentlinje tangerer lokaliteten i øst. Lokaliteten er en del av den tidligere opprettede lokaliteten BN00037574 Finseråsen. Deler av denne er i dag tett tilplantet med gran, og mye av de verdiene som var der tidligere er allerede gått tapt på grunn av dette.

Fremmede arter; Ingen

Skjøtsel og hensyn; Naturverdiene bevares best gjennom fortsatt beiting, gjerne med noe høyere beitetrykk. Eventuelt kan slått vurderes som hevdsform hvis dette er av interesse, og særlig i de østligste delene. Bjørkerenninger kan med fordel fjernes, og det samme gjelder selvsådd gran. Lokaliteten bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Del av helhetlig landskap; Området er en del av et tidligere registrert helhetlig kulturlandskap KF00000314 Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda) (<http://faktaark.naturbase.no/kulturlandskap?id=KF00000314&srid=32633>). Her er flere gårder som fremdeles er i drift, dels ved beite, og dels ved mer intensiv drift. Det ligger flere kulturmarkslokaliteter i nærheten, og Åsbygda utgjør således et helhetlig kulturlandskap.

Verdivurdering: Området er fremdeles i drift, og selv om mye av den opprinnelige lokaliteten er ødelagt av granplanting, ligger det fremdeles verdier i de områdene som ikke er tilplantet med gran. Fordi lokaliteten har et ganske stort mangfold av kulturmarksengplanter, ligger nær andre avgrensede kulturmarkslokaliteter, samt at det ble påvist rødlistet beitemarkssopp blir verdien satt til; *Viktig – B.*

Figur 49. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Finseråsen øst. På dette bildet ser en også lokaliteten Finseråsen i vest. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 50. Bildet viser den østligste delen av lokaliteten tatt fra veien like ved gårdstunet i Finseråsen (g.nr 32/5). Dette området er høyst sannsynlig gammel slåttemark. (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 26.09.2012).

Figur 51 Bilder viser utsnitt av den østlige delen av lokaliteten. Som en ser, er innslaget av sølvbunke her mye større, og enkelte steder dominerte den totalt. Her ser en også en av hestene som beitet i området under kartleggingen. I lia ovenfor lokaliteten ser en hvor tett granskogen er plantet på det som tidligere inngikk i lokaliteten BN00037574 Finseråsen (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 26.09.2012).

Lok. nr. 19 Finseråsen (g.nr 32/1). Naturbeitemark (D04) Verdi: **Viktig - B.**

Naturbase-nummer: NY. En del av tidligere registrert lokalitet, BN00037574 Finseråsen. Den er i tillegg en del av et helhetlig kulturlandskap KF00000314 Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda).

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

UTM EUREF89 32N N 7046225 Ø 549514

Høgde over havet: Ca 250-275 m

Areal: ca 8 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415) og svak lågurtbeitefukteng (D0418)

Verdi: Viktig - B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 26.09.2012 Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 07.04.2013, basert på feltarbeid 26.09.2012. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Tidligere er området registrert i forbindelse med Kulturlandskapsprosjektet til Sør-Trøndelag Fylkeskommune høsten 2005 (Moen et.al, 2006).

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 3,5 km nordvest for Stadsbygd sentrum, og omfatter deler av innmarka nordvest og vest for tunet i Finseråsen (g.nr. 32.1) i Rissa kommune. Lokaliteten består av en sørvestvendt bakke som flater ut noe nederst. Tilgrensende arealer er mest gjødsla eng og beitemark i sør og vest (kunstmarkseng), og plantet granskog i nord og øst. I følge berggrunnskartet er det grønnstein og grønnskifer med lag av kvartskeratofyr samt biotittskifer, til dels med kvartsmobilisater som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i sørboreal vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består av svak lågurtbeiteeng (D0415) (70%), med innslag av noe mer svak lågurtbeitefukteng (D0418) (30%) i enkelte områder.

Artsmangfold: Lokaliteten er dominert av arter som smalkjempe, hårsveve, aurikkelsveve, rødkløver, ryllik, tveskjeggveronika, gulaks, blåklokke, rødknapp, hvitkløver, prestekrage, finnskjegg og sølvbunke. I bunnsjiktet dominerer engkransmose. Funn av en del beitemarkssopp som; gul vokssopp, mønjevokssopp, skarlagenvokssopp, engvokssopp, kritt vokssopp, honningvokssopp og musserongvokssopp (NT). En vurderer også potensialet for flere arter beitemarkssopp å være til stede her. I busksjiktet finnes noe småvokst einer, samt en del selvsådd gran. Også enkelte større trær av gran finnes innenfor lokaliteten. Skogen i lia ovenfor lokaliteten består av en blanding av ulike boreale lauvtrær som bjørk, rogn og selje der det ikke er plantet til med gran.

Bruk, tilstand og påvirkning: Øvre deler av lokaliteten er nå delvis beitet av hest med ganske bra beitetrykk. Noen opptråkkede stier, men ellers lite tråkkskader. Nedre deler av lokaliteten er beitet av sau med godt beitetrykk. En avlingsvei krysser lokaliteten, og skillet mellom saue- og hestebeite går langs denne. Lokaliteten er en del av den tidligere opprettede lokaliteten BN00037574 Finseråsen. Deler av denne er nå tett tilplantet med gran, og mye av de verdiene som var der tidligere er allerede gått tapt på grunn av dette.

Fremmede arter: Ingen

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene bevares best gjennom fortsatt beiting, gjerne med noe høyere beitetrykk i øvre deler. Selvsådd gran bør absolutt fjernes. Lokaliteten bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Del av helhetlig landskap: Området er en del av et tidligere registrert helhetlig kulturlandskap Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda)

(<http://faktaark.naturbase.no/kulturlandskap?id=KF00000314&srId=32633>). Her er flere gårder som fremdeles er i drift, dels ved beite, og dels ved mer intensiv drift. Det ligger flere kulturmarkslokalteter i nærheten, og Åsbygda utgjør således et helhetlig kulturlandskap.

Verdivurdering: Lokaliteten er fremdeles holdt i hevd, og selv om mye av det tidligere beiteområdet er ødelagt av granplanting, ligger det fremdeles betydelige verdier i de områdene som ikke er tilplantet med gran. Et ganske stort artsmangfold av kulturmarksengplanter gjør at vi har valgt å sette verdien til; *Viktig – B*.

Figur 52. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Finseråsen. Til høyre på bildet ser en også noe av lokaliteten Finseråsen øst. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Figur 53. Bildet viser lokaliteten der den er på det smaleste. Her ser en tydelig at granskogen er på tur opp. Bildet viser også gjerdet som skiller hestebeitet fra sauebeite. Det var beitedyr i området under kartleggingen. I bakgrunnen skimter en så vidt tunet i Finseråsen (g.nr 32/1) (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 26.09.2012).

Figur 54 Bildet er tatt fra øverst i lokaliteten og nordover (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 26.09.2012).

Lok. nr. 20 Gomoen, sør. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny

UTM EUREF89 32N N 7049690 Ø 552045

Høgde over havet: Ca 135-145 m

Areal: ca 4,7 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%)

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415), lågurtbeiteeng (D0416) og lågurt beitefukteng (D0419).

Verdi: Viktig - B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 30.07.2013 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrenningspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 17.09.2013, basert på feltarbeid 30.07.2013 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo, samt en undersøkelse 10.10.2013 utført av Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke undersøkt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Denstad, ca 1,8 km sørvest for krysset på Denstad der fylkesvei 196 og 147 møtes. Den omfatter deler av innmarka sørvest for fjøset på Gomoen i Rissa kommune. Lokaliteten strekker seg fra nord mot sør, og består av en slak nordvendt bakke, med et flatere parti i sør. Tilgrensende areal er gjødsla eng i nord og sør, samt høgstaude-lauvskog i vest og småbregneskog i øst. I følge berggrunnskartet er det biotittskifer, til dels med kvartsmobilisater som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten på grensen mellom sørboreal (SB) og mellomboreal (MB) vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består av svak lågurtbeiteeng (D0415) (80%), med enkelte mindre partier med lågurtbeiteeng (D0416) (10%) i kantene, og et område midt i lokaliteten med lågurtbeitefukteng (D0419) (10%). (etter DN-håndbok 13).

Artsmangfold: Lokaliteten er sammensatt men jevnt over dominert av arter som sølvbunke, gulaks, slåttestarr, kvein sp, ryllik, knappsiv og blåklokke. De største verdiene ligger i kantsonene, som har et mye større mangfold av kulturmarksengplanter. Her finner en arter som smalkjempe, ryllik, tveskjeggveronika, gulaks, blåklokke, rødknapp, småengkall, prestekrage,

marinøkkel, hårsveve sp., aurikkelsveve, storblåfjær, skoggråurt, karve, fuglevikke og skarmarikåpe i tillegg til de nevnte. Omtrent midt i lokaliteten ligger et fuktigere område med funn av blant annet slåttestarr, stjernestarr, grov nattfiol, hvitbladtistel, harestarr, duskmyrull, nyresoleie, hvitmaure og bleikstarr. Noen få steder finnes lyngarter som røsslyng og blåbær sammen med tågebær helt i kanten av lokaliteten. En del yngre bjørk finnes spredt, samt osperenninger enkelte steder. En vurderer potensialet for beitemarkssopp som godt i nordligste delen av lokaliteten, og registrerte blant annet skarlagenvokssopp, seig vokssopp og gul vokssopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er variabelt beitet av storfe over lang tid. Noen opptråkkede stier, men ellers lite tråkkskader. Funn av tre steder for tilleggsforing. En avlingsvei krysser lokaliteten. Lokaliteten later stedvis til å være noe oppgjødslet.

Fremmede arter: Ingen

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene bevares best gjennom fortsatt beiting, gjerne med noe høyere beitetrykk. Bjørkerenninger og osperenninger bør fjernes. Arealet bør ikke gjødsles, sprøytes eller pløyes. Det bør heller ikke tilleggsfores med rundball om høsten på grunn av oppgjødslingseffekt og fare for å få inn uønskede arter som høymole i større grad enn i dag.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større sammenhengende område med kulturlandskap på Denstad. De flateste partiene er intensivt drevet jordbruksland (kunstmarkseng), mens liene rundt i stor grad benyttes som beite for storfe. Selv om en del arealer, særlig i de bratteste partiene er grodd igjen, eller i ferd med å gro igjen, utgjør området fremdeles et fint sammenhengende kulturlandskap.

Verdivurdering: Lokaliteten er variert med flere utforminger og den blir fremdeles holdt i hevd ved beiting, og med stedvis stort artsmangfold. Det er også et brukbart potensiale for funn av rødlistede beitemarkssopp her. Samlet vurderer vi verdien på denne lokaliteten som; *Viktig – B.*

Figur 55. Her ser en noe av den nordlige delen av lokaliteten. Stedvis er det delvis snaue berg med fin kulturmarksengflora, samt steder der det hadde vært tilleggssfora med rundball. Dette var de eneste stedene i lokaliteten hvor en fant høymole. (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 30.07.2013).

Figur 56. Midtre deler av lokaliteten. Her veksler det mellom fuktige og tørre partier (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 30.07.2013).

Figur 57. Også nord i lokaliteten finnes kantsoner med fine verdier (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 30.07.2013).

Figur 58. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Gomoen sør. I nord skimtes lokaliteten Gomoen, nord. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Lok. nr. 21 Gomoen, nord. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny

UTM EUREF89 32N N 7049857 Ø 552036

Høgde over havet: Ca 135-145 m

Areal: ca 4,5 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Lågurtbeiteeng (D0416), beitefuktrye (D0427)

Verdi: Viktig - B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 30.07.2013 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgreningspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 17.09.2013, basert på feltarbeid 30.07.2013 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo, samt en undersøkelse 10.10.2013 utført av Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke undersøkt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Denstad, ca 1,8 km sørvest for krysset på Denstad der fylkesvei 196 og 147 møtes. Den omfatter deler av innmarka i bakkene nordvest for fjøset på Gomoen i Rissa kommune. Lokaliteten strekker seg fra øst mot vest, og består i all hovedsak av en østvendt bakke, med et noe flatere parti i øst. Tilgrensende areal er gjødsla eng (kunstmarkseng) i nord og sør, samt høgstaude-lauvskog i nord og granskog i sør. I følge berggrunnskartet er det til dels biotittskifer, til dels med kvartsmobilisater og ellers hornblendebiotittskifer (kalksilikatgneis) som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten på grensen mellom sørboreal (SB) og mellomboreal (MB) vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består av lågurtbeiteeng (D0416) (90%) sammen med noen mindre områder med beitefuktrye (D0427) (10%) (DN-håndbok 13).

Artsmangfold: Lokaliteten er dominert av arter som sølvbunke, gulaks, bakkesoleie, følblom og kvitkløver sammen med arter som smalkjempe, nyseryllik, ryllik, tveskjeggveronika, blåklokke, rødknapp, småengkall, prestekrage, legeveronika, tiriltunge, hvitbladtistel, mjødurt, fuglevikke, skogstorkenebb, rødsvingel, hårsveve sp., aurikkelsveve, storblåfjær, skoggråurt, karve, fuglevikke og skarmarikåpe i tillegg til de nevnte. En del yngre bjørk og rogn finnes spredt. En

vurderer potensialet for beitemarkssopp å være til stede i det meste av lokaliteten, og registrerte funn av blant annet skjør vokssopp her.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er variabelt beitet av storfe over lang tid. Noen opptråkkede stier, men ellers lite tråkkskader. Lokaliteten er noe preget av gjengroing, men lite av gjødsling. Noe gjødslingseffekt trolig på grunn av mye kvitkløver. Det var brukt beitepusser på deler av lokaliteten før besøket i 2013. Dette har ikke vært gjort tidligere i følge grunneier (Odd Magne Nesli pers. medd.).

Fremmede arter; Nyseryllik

Skjøtsel og hensyn; Naturverdiene bevares best gjennom fortsatt beiting, gjerne med noe høyere beitetrykk. Bjørkerenninger og rogn bør fjernes. Arealet bør ikke gjødsles, sprøytes eller pløyes. Det bør heller ikke tilleggsfores med rundball om høsten på grunn av oppgjødslingseffekt og fare for å få inn uønskede arter.

Del av helhetlig landskap; Lokaliteten er en del av et større sammenhengende område med kulturlandskap på Denstad. De flateste partiene er intensivt drevet jordbruksland (kunstmarkseng), mens liene rundt i stor grad benyttes som beite for storfe. Selv om en del arealer, særlig i de bratteste partiene er grodd igjen, eller i ferd med å gro igjen, utgjør området fremdeles et fint sammenhengende kulturlandskap.

Verdivurdering: Lokaliteten er fremdeles holdt i hevd ved beiting, og har i alle fall stedvis stort artsmangfold. Dessuten regner vi med at potensialet for funn av rødlistede beitemarkssopp er til stede. Verdien blir derfor satt til; *Viktig – B*, men vi regner dette som en svak B da det enkelte steder innenfor lokaliteten er enkelte gjengroingstendenser.

Figur 59. Bildet viser det meste av lokaliteten Gomoen nord. Som en ser er det brukt beitepusser på mye av lokaliteten i 2013. (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 30.07.2013).

Figur 60. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Gomoen nord. I sør ser en også deler av lokaliteten Gomoen sør. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Lok. nr. 22 Borgen, vest. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny

UTM EUREF89 32N N 7050452 Ø 551928

Høgde over havet: Ca 190-220 m

Areal: ca 9 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415), lågurtbeiteeng (D0416) og svak lågurtbeitefukteng (D0418)

Verdi: Viktig – B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 30.07.2013 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 17.09.2013, basert på feltarbeid 30.07.2013 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke undersøkt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sørvest for Denstad, ca 1,3 km sørvest for krysset der fylkesvei 196 og 147 møtes. Den omfatter deler av den tidligere beita innmarka i lia

mellom gårdene Borgen og Bårli i Rissa kommune. Lokaliteten består av sørvestvendte bakker med flatere partier innimellom. Tilgrensende areal er for det aller meste høgstaude- og småbregne-lauvskog med innslag av noe gran. I følge berggrunnskartet er det hornblende-biotittskifer (kalksilikatgneis) som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten på grensen mellom sørboreal (SB) og mellomboreal (MB) vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper; Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består av svak lågurtbeiteeng (D0415) (70%), med mindre innslag av lågurtbeiteeng (10%) (D0416) og svak lågurt-beitefukteng (D0418) (20%) (etter DN-håndbok 13). Lokaliteten kan alternativt vurderes som slåttemark hvis skjøtselen blir tatt opp igjen.

Artsmangfold; Lokaliteten er dominert av arter som sølvbunke og gulaks, sammen med arter som bakkesoleie, følblom, kvitkløver, smalkjempe, stortveblad, grov nattfiol, nattfiol, marinøkkel, ryllik, tveskjeggveronika, blåklokke, rødknapp, småengkall, prestekrage, legeveronika, tiriltunge, hvitbladtistel, mjødukt, fuglevikke, skogstorkenebb, rødsvingel, hårsveve sp., aurikkelsveve, storblåfjær, nyseryllik, skoggråurt, karve, fuglevikke og hvitmaure. En del yngre bjørk og rogn finnes spredt. En vurderer potensialet for beitemarkssopp å være til stede i det meste av lokaliteten, men noe dårligere på de områdene som har vært pløyd. Dette under forutsetning av at hevdten blir tatt opp igjen.

Bruk, tilstand og påvirkning; Trolig er dette gammel slåttemark, men det er noe uklart hvor lenge siden arealet ble sist slått. Området har vært beitet med storfe for inntil få år siden, men skjøtselen er nå opphørt. Noe av tilgrensende areal er tilplantet med gran. Det er lite tråkkskader, lite spor etter gjødsling samt få tegn til gjengroing. De to flateste partiene innen lokaliteten har vært pløyd i tidligere tider. Her ble det registrert åkerreiner, og disse arealene bar preg av å være noe mer oppgjødslet. Det er kjørt traktor flere steder på lokaliteten, men uten at det synes å være gjort skade på verdiene. Slik det er nå, synes de største verdiene å være knyttet til de bratteste partiene. Det har vært tilleggsforet med rundball innenfor lokaliteten.

Fremmede arter; Nyseryllik

Skjøtsel og hensyn; For at naturverdiene her skal tas vare på, er det en forutsetning at beitinga tas opp igjen, gjerne med rimelig høy intensitet. Alternativt kan slått vurderes hvis det er interesse for skjøtsel, og denne lokaliteten kan trolig enda restaureres ved slått som skjøtsel kombinert med høstbeiting. Bjørkerenninger og rogn, samt selvsådd gran bør fjernes. Arealet bør ikke gjødsles, sprøytes eller pløyes. Det bør heller ikke tilleggsfores med rundball om høsten fordi dette gir en oppgjødslingseffekt og i tillegg er det fare for å få inn uønskede arter.

Del av helhetlig landskap; Lokaliteten er en del av et større sammenhengende område med kulturlandskap på Denstad. De flateste partiene er intensivt drevet jordbruksland (kunstmarkseng), mens liene rundt i stor grad benyttes som beite for storfe. Selv om en del arealer, særlig i de bratteste partiene er grodd igjen, eller i ferd med å gro igjen, utgjør området fremdeles et fint sammenhengende kulturlandskap.

Verdivurdering: Området er ikke holdt i hevd lenger, men verdiene her synes ikke å ha gått tapt enda. Slik lokaliteten ser ut nå, så vil det være riktig å gi den verdi; *Viktig – B*. Skal verdien opprettholdes må imidlertid husdyrbeitinga gjenopptas. Eventuelt kan arealet skjøttes ved slått.

Figur 61. Bildet er tatt ved skogkanten helt øst i lokaliteten, og viser deler av lokaliteten. Som en ser er innslaget av sølvbunke større i de flatere partiene, der det trolig også i sin tid har vært ployd. Påvisning av plogfærer bekrefter dette. (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 30.07.2013).

Figur 62. Som nevnt er de største verdiene innen lokaliteten knyttet til de bratteste partiene. Her ble det blant annet registrert noe krevende arter som stortveblad og marinøkkel. (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 30.07.2013).

Figur 63. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Borgen vest. I øst skimter en lokaliteten Borgalia. Flyfotoet er hentet fra GisLink.

Lok. nr. 23 Borgalia. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny

UTM EUREF89 32N N 7050470 Ø 552118

Høgde over havet: Ca 195-210 m

Areal: ca 2 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Lågurtbeiteeng (D0416) og svak lågurtbeitefukteng (D0418).

Verdi: Viktig – B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 30.07.2013 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 17.09.2013, basert på feltarbeid 30.07.2013 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke undersøkt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sørvest for Denstad, ca 1,1 km sørvest for krysset der fylkesvei 196 og 147 møtes. Den omfatter deler av den tidligere beita innmarka i lia mellom gårdene Borgen og Bårليا i Rissa kommune. Lokaliteten består mest av sørvestvendte

bakker med flatere partier innimellom. I tilgrensende areal er for det aller meste plantet granskog i ganske unge aldersklasser. Sør for lokaliteten går det en avlingsveg. I følge berggrunnskartet er det hornblende-biotittskifer (kalksilikatgneis) som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten på grensa mellom sørboreal (SB) og mellomboreal (MB) vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper; Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består av lågurtbeiteeng (D0416) (80%) med innslag av noe svak lågurtbeitefukteng (D0418) (20%) (etter DN-håndbok 13).

Artsmangfold; Lokaliteten er dominert av arter som sølvbunke og gulaks, sammen med arter som bakkesoleie, smalkjempe, stortveblad, grov nattfiol, nyseryllik, ryllik, tveskjeggveronika, blåklokke, rødknapp, småengkall, prestekrage, legeveronika, tiriltunge, hvitbladtistel, mjøduert, fuglevikke, skogstorkenebb, rødsvingel, hårsveve sp., aurikkelsveve, karve og firkantperikum. En del yngre bjørk, rogn og einer finnes spredt sammen med kratt av ubestemt rose. En vurderer potensialet for beitemarkssopp å være til stede i det meste av lokaliteten. Dette under forutsetning av at hevdten blir tatt opp igjen.

Bruk, tilstand og påvirkning; Trolig er dette gammel slåttemark, men i senere tid har området vært beitet av storfe for inntil få år siden, men ingen husdyr beiter der nå. Det aller meste av tilgrensende areal er tilplantet med gran, med unntak av avlingsveien sør for lokaliteten. Lite tråkkskader og lite spor etter gjødsling. De største verdiene synes å være knyttet til de bratteste partiene. Lokaliteten begynner å bli noe gjengrodd.

Fremmede arter; Nyseryllik

Skjøtsel og hensyn; For at naturverdiene her skal tas vare på, er det en forutsetning at husdyrbeitinga tas opp igjen, gjerne med høy intensitet, men ikke så intensiv at det oppstår vesentlige tråkkskader. Bjørkerenninger og rogn, samt selvsådd gran kan med fordel fjernes. Arealet bør ikke gjødsles, sprøytes eller pløyes. Det bør heller ikke tilleggsfores med rundball om høsten, - dette for å unngå oppgjødslingseffekt og fare for å få inn uønskede arter. Trolig kan denne lokaliteten enda restaureres ved slått som skjøtsel kombinert med høstbeiting.

Del av helhetlig landskap; Lokaliteten er en del av et større sammenhengende område med kulturlandskap på Denstad. De flateste partiene er tilhører det intensivt drevne jordbrukslandskapet (kunstmarkseng), mens liene rundt i stor grad benyttes som beite for storfe. Selv om en del arealer, særlig i de bratteste partiene er grodd igjen, eller i ferd med å gro igjen, utgjør området fremdeles et fint sammenhengende kulturlandskap.

Verdivurdering; Området er ikke i drift i dag, men verdiene her er fremdeles såpass store, at lokaliteten blir verdsatt til; *Viktig – B*. Om det skal være mulig å ta vare på det biologiske mangfoldet her, må lokaliteten enten holdes i hevd ved beiting, eller kanskje helst ved slått.

Figur 64. Bildet viser de vestligste delene av lokaliteten. Som nevnt er de største verdiene innen lokaliteten knyttet til de bratteste partiene. Her ble det blant annet funnet stortveblad. Som en ser det en del skog innenfor lokaliteten. (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 30.07.2013).

Figur 65. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Borgalia. I vest ser en litt av lokaliteten Borgen vest. Flyfotoet er hentet fra GisLink.

Lok. nr. 24 Skimmeli. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny

UTM EUREF89 32N N 7050224 Ø 552252

Høgde over havet: Ca 110-125 m

Areal: ca 1,7 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415) og svak lågurtbeitefukteng (D0418)

Verdi: Viktig – B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 30.07.2013 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgreningspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 17.09.2013, basert på feltarbeid 30.07.2013 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke undersøkt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sørvest for Denstad, ca 1,2 km sørvest for krysset der fylkesvei 196 og 147 møtes. Den omfatter deler av innmarka like nedenfor gården Skimmeli i Rissa kommune. Lokaliteten ligger i en sørøstvendt bakke. Tilgrensende areal er mer intensivt gjødslet innmark (kunstmarkseng). I følge berggrunnskartet er det hornblende-biotittskifer (kalksilikatgneis) og biotittskifer, til dels med kvartsmobilisater som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten på grensen mellom sørboreal (SB) og mellomboreal (MB) vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består i all hovedsak av svak lågurtbeitefukteng (D0418) (80%), sammen med enkelte innslag av svak lågurtbeiteeng (D0415) (20%) (etter DN-håndbok 13).

Artsmangfold: Lokaliteten er dominert av arter som sølvbunke og gulaks, sammen med arter som bakkesoleie, gjeldkarve, følblom, kvitkløver, smalkjempe, ryllik, tveskjeggveronika, blåklokke, rødknapp, småengkall, prestekrage, legeveronika, hvitbladtistel, harestarr, mjødurt, fuglevikke, rødsvingel, hårsveve sp., aurikkelsveve og karve. Enkelte kratt av ubestemt rose finnes spredt. Det ble funnet svært lite sopp i 2013, men en vurderer potensialet for beitemarkssopp å være til stede i det meste av lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er nå beitet av storfe hele sommeren gjennom med middels godt beitetrykk. Det er en del tråkkskader her, men området har gjennomgående noe tynnere jordsmonn sammenlignet med områdene rundt lokaliteten. Lokaliteten er lite gjengrodd.

Fremmede arter: Ingen

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene ivaretas best ved fortsatt beite. Arealet bør ikke gjødsles, sprøytes eller pløyes. Det bør heller ikke tilleggsfores med rundball om høsten, - dette for å unngå oppgjødslingseffekt og fare for å få inn uønskede arter.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større sammenhengende område med kulturlandskap på Denstad. De flateste partiene tilhører det intensivt drevne

jordbrukslandskapet, mens liene rundt i stor grad benyttes som beite for storfe. Selv om en del arealer, særlig i de bratteste partiene er grodd igjen, eller i ferd med å gro igjen, utgjør området fremdeles et fint sammenhengende kulturlandskap.

Verdivurdering: Området er i hevd i dag ved storfebeiting, med middels godt beitetrykk, men har en god del tråkkskader. Det har forekomster av ganske mange kulturmarksengplanter, og en anser potensialet for beitemarkssopp å være til stede. Verdien er derfor satt til en noe svak; *Viktig – B*

Figur 66. Bildet viser deler av lokaliteten Skimmeli (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 30.07.2013).

Figur 67. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Skimmeli. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Lok. nr. 25. Finnsmyr østre, rett vest for tunet. Slåttemark (D01) Verdi: **Svært viktig - A.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny

UTM EUREF89 32N N 7051157 Ø 551547

Høgde over havet: Ca 190-205 m

Areal: ca 1,7 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Slåttemark (D01) (100%).

Utforming: Lågurtslåtteeeng (D0416)

Verdi: Svært viktig – A.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 30.07.2013 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 17.09.2013, basert på feltarbeid 30.07.2013 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke undersøkt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sørvest for Denstad, i et dalføre mellom Denstad og innsjøen Botnen ca 2 km nordøst for krysset der veien opp til Sollia og Finnsmyr tar av fra fylkesvei 142. Den omfatter innmarka like vest for tunet i Finnsmyr Østre, Rissa

kommune. Lokaliteten ligger i en østvendt bakke. Tilgrensende areal er yngre lauvskog dominert av bjørk, med innslag av en del andre lauvtrær samt en del gran, i tillegg til tunet. I følge berggrunnskartet er det hornblende-biotittskifer (kalksilikatgneis) som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten på grensa mellom sørboreal (SB) og mellomboreal (MB) vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper; Lokaliteten er avgrenset som slåttemark (D01) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består i all hovedsak av lågurtslåtteeeng (D0116) (100%) etter DN håndbok 13.

Artsmangfold; Lokaliteten er dominert av arter som sølvbunke og gulaks, sammen med arter som bakkesoleie, følblom, kvitkløver, smalkjempe, stortveblad, grov nattfiol, nattfiol, ryllik, tveskjeggveronika, blåklokke, rødknapp, småengkall, prestekrage, legeveronika, tiriltunge, hvitbladtistel, mjødurt, fuglevikke, skogstorkenebb, rødsvingel, hårsveve sp., aurikkelsveve, storblåfjær, skoggråurt, karve og kvitkurle (NT). Noe yngre bjørk finnes spredt. Det ble ikke funnet sopp i 2013, men en vurderer potensialet for sopp å være til stede i det meste av lokaliteten under forutsetning av at hevden blir tatt opp igjen.

Bruk, tilstand og påvirkning; Lokaliteten er ikke beitet av husdyr lenger, men er ryddet for lauvoppslag. Den var beitet med hest for noen år siden (Knut Finsmyr pers. medd.). Lokaliteten er utvilsomt gammel slåttemark. Det er lite tråkkskader her, og få spor etter gjødsling. Lokaliteten er lite gjengrodd, men med en del høgstauder i kantene som svært raskt kan ta overhånd da jordsmonnet later til å være dypt.

Fremmede arter; Nyseryllik

Skjøtsel og hensyn; Naturverdiene ivaretas aller best ved at slått gjenopptas, gjerne med etterbeiting. Arealet bør ikke gjødsles, sprøytes eller pløyes, og det bør heller ikke brukes beitepusser. En må også unngå tilleggsforing med rundball om høsten på grunn av oppgjødslingseffekt og fare for å få inn uønskede arter. Skogen rundt lokaliteten bør tynnes en del, og bjørkerenninger innenfor lokaliteten må fjernes.

Del av helhetlig landskap; Lokaliteten er en del av et mindre sammenhengende område med kulturlandskap sammen med nabogården. I tidligere tider var det nok drevet både beite og slått i utmarka her, men disse arealene er nå stort sett grodd igjen slik at sammenhengen med dagens kulturlandskap på Denstad og i Sollia ikke eksisterer lenger.

Verdivurdering: Området er ikke i hevd i dag, men med få spor etter gjødsling og tråkkskader. Under forutsetning av at hevden tas opp igjen, og uten funn av sopp er denne lokaliteten verdsatt til en sterk; *Svært viktig – A.*

Figur 68. Bildet viser store deler av lokaliteten Finnsmyr østre, rett vest for tunet (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 30.07.2013).

Figur 69. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Finnsmyr østre, rett vest for tunet. Resten av innmarka øst og sør for husene ligger innenfor den andre avgrensede lokaliteten i Finnsmyr østre, sør og øst for tunet. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Lok. nr. 26. Finnsmyr østre, sør og øst for tunet. Slåttemark (D01) og kunstmark. Verdi: **Viktig – B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny

UTM EUREF89 32N N 7051057 Ø 551564

Høgde over havet: Ca 145-210 m

Areal: ca 40 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Slåttemark (D01) (90%), kunstmark 10%

Utforming: Svak lågurtslåtteeeng (D0415), lågurtslåtteeeng (D0416), lågurt slåttefukteng (D0419) og kunstmarkseng (T3).

Verdi: Viktig – B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 30.07.2013 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo, og supplerende undersøkelse av Langmo 16.09. 2013.

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 30.09.2013, basert på feltarbeid 30.07.2013 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo, samt en undersøkelse 16.09 utført av Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke undersøkt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sørvest for Denstad, i et dalføre mellom Denstad og innsjøen Botnen ca 2 km nordøst for krysset der veien opp til Sollia og Finnsmyr tar av fra fylkesvei 142. Den omfatter innmarka like vest for gården Finnsmyr Østre i Rissa kommune. Lokaliteten ligger i en østvendt bakke. Tilgrensende areal er yngre lauvskog dominert av bjørk, med innslag av en del andre lauvtrær samt en del gran og noen få almer (**NT**), samt beitemark som bærer tydeligere preg av å være i sterkere gjengroing. I følge berggrunnskartet er det hornblende-biotittskifer (kalksilikatgneis) som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten på grensen mellom sørboreal (SB) og mellomboreal (MB) vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som slåttemark (D01) (90 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består mest av svak lågurtslåtteeeng (D0115) (60%), lågurtslåtteeeng (D0116) (10%) og lågurt slåttefukteng (D04119) (20%) (etter DN-håndbok 13). Resterende arealer (10%) er tydelig pløyd, betraktelig mindre artsrike, og er derfor å regne som kunstmarkseng (T3) (Etter NiN). De er likevel tatt med i lokaliteten da denne ellers ville blitt unødig oppstykket.

Artsmangfold; Lokaliteten er dominert av arter som sølvbunke og gulaks, sammen med arter som bakkesoleie, føyblom, kvitkløver, smalkjempe, grov nattfiol, bakkesøte, nyseryllik, ryllik, tveskjeggveronika, blåklokke, rødknapp, småengkall, prestekrage, legeveronika, tiriltunge, hvitbladtistel, mjødukt, fuglevikke, skogstorkenebb, rødsvingel, hårsveve sp., aurikkelsveve, storblåfjær, skoggråurt, karve og gjeldkarve. Enkelte kratt av ubestemt rose, samt noe yngre bjørk og gran finnes spredt i lokaliteten. De pløyde områdene er mer grasdominerte med blant annet mye sølvbunke samt arter som bakkesoleie. Det ble funnet noe sopp i 2013. Blant disse kan nevnes rødne luttvokssopp (VU), luttvokssopp (NT), musserongvokssopp (NT), røykkøllesopp (NT), storsporet rødskivesopp (DD), gulbrun narrevokssopp (NT), gul vokssopp, skjør vokssopp og grønn vokssopp. En anser potensialet for sopp å være ytterligere til stede her, da det var svært tørt på kartleggingstidspunktet, og det ble gjort funn av flere ubestemte arter i slekten *Entoloma*. En utelukker ikke at det kan ligge mindre områder med restaureringspotensiale som slåttemark også utenfor dagens avgrensning.

Bruk, tilstand og påvirkning; Området var tidligere drevet som slåttemark. Skjøtselen opphørte først på delene lengst unna gårdstunet (ca 50 år siden), og på delen nærmest gården først på 1980-tallet. Etter dette lå lokaliteten brakk til den ble tatt i bruk som beite for storfe i 2005 (Knut Finsmyr pers. medd.). I dag er den beitet med ungdyr med middels beitetrykk. Det kjøres beitepusser en gang sent i sesongen. Det er lite tråkkskader her på det meste av lokaliteten, med unntak av noen få steder ved drikkevannskildene til dyrene. De delene av lokaliteten som regnes som kunstmark bærer tydeligere preg av oppgjødsling. Lokaliteten er lite gjengrodd, men med en del høgstauder og lauvskog i kantene som svært raskt kan ta overhånd om skjøtsel ikke blir opprettholdt. To lavspenlinjer krysser lokaliteten, og begge går i sørvestlig til nordøstlig retning.

Fremmede arter; Nyseryllik

Skjøtsel og hensyn; Naturverdiene ivaretas best ved slått, gjerne med etterbeiting. Arealet bør ikke gjødsles, sprøytes eller pløyes, og det bør heller ikke brukes beitepusser. Ved beite bør det ikke tilleggsfores med rundball om høsten, - dette på grunn av fare for oppgjødslingseffekt og fare for å få inn uønskede arter. Kratt av rose, samt gran og bjørk innenfor lokaliteten må fjernes, og skogen rundt kantene må tynnes en god del.

Del av helhetlig landskap; Lokaliteten er en del av et mindre sammenhengende område med kulturlandskap, sammen med nabogården. I tidligere tider var det nok drevet både beite og slått i utmarka her, men dette er nå grodd igjen slik at sammenhengen med dagens kulturlandskap på Denstad og i Sollia i dag ikke lenger eksisterer.

Verdivurdering; Området er i hevd nå, og har få spor etter gjengroing, gjødsling og tråkkskader i det meste av lokaliteten. Funn av flere rødlistearter, samt størrelse og potensialet for ytterligere rødlistefunn gjør at lokaliteten er verdsatt til en svært god; *Viktig – B.*

Figur 70. Bildet viser en del av lokaliteten Finnsmyr østre, sør og øst for tunet. Dette området ligger ganske langt fra gården, og har vært ute av drift som slåttemark i lang tid. Likevel finnes mange kulturmarksengplanter her, som blant annet mye prestekrager. (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 30.07.2013).

Figur 71. Bildet viser den sørligste delen av lokaliteten Finnsmyr østre, sør og øst for tunet. Bildet er tatt fra sørvest mot nordøst, og fotografen står på grensen for lokaliteten. Dette er et av de områdene der slåtten først opphørte, men som en ser er det tross dette fremdeles verdier knyttet til dette området. Personen i bildet er en av kartleggerne, Øystein Folden. (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 30.07.2013).

Figur 72. Finnsmyr østre, sør og øst for tunet; Bildet er tatt like øst for våningshuset og mot sørvest. De fleste rødlisteregistreringene ble gjort i kantsonene og skråningene i de ikke-pløyde partiene, blant annet i kanten til høyre i bildet, men flere av registreringene ble gjort i områder der det er kjørt beitepusser. Omtrent der lavspenlinja går, ligger også en av de pløyekantene som finnes innenfor lokaliteten. (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 16.09.2013).

Figur 73. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Finnsmyr østre, sør og vest for tunet. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Lok. nr. 27. Skalmeråsetra. Slåtte- og beitemyr (D02) Verdi: Viktig - B.

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny

UTM EUREF89 32N N 7062942 Ø 564169

Høgde over havet: Ca 190-205 m

Areal: ca 4,2 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Slåtte- og beitemyr (D02) (100%).

Utforming: Slåttemyr (D0201)

Verdi: Viktig – B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 31.07.2013 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 17.09.2013, basert på feltarbeid 31.07.2013 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke undersøkt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på en rygg øst for Skaugdalen, og noe nordøst for Skola i Rissa kommune. Den omfatter ei slåttemyr nordøst for hytta på Skalmeråsetra. Lokaliteten består av ei nesten flat myr som delvis heller svakt i sør til sørøstlig retning. Tilgrensende areal er yngre lauvskog dominert av bjørk, samt en del middelaldrende gran. I følge berggrunnskartet er det grønnstein og grønnskifer med lag av kvartskeratofyr som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i mellomboreal(MB)vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som slåtte- og beitemyr (D02) (100 %), og videre som slåttemyr (D0201). Etter NiN av består vegetasjonen innenfor lokaliteten mest av åpen myrflate, og da av fastmatte av intermediaer til kalkrik type (V6-8/V6-11), samt noe intermediaer til kalkrik myrkant type (V7-3/V7-4). I nordøstre kant ligger også en liten kilde. Denne faller etter NiN inn under typen svak kilde og kildeskogsmark (V3).

Artsmangfold: Lokaliteten er dominert av en art som slåttestarr, sammen med arter som jåblom, breimyrrull, stjernestarr, stolpestarr, gulstarr og harestarr. I tillegg finnes en del arter knyttet til fuktigere områder, som blant annet myrhatt, bukkeblad og smalsoldogg. Rundt kantene finnes arter som er mindre knyttet til fuktighet, blant annet harerug, tepperot, skogstjerne, blåklokke, hestehov, prestekrage, En del yngre bjørk og rogn finnes spredt. I bunnsjiktet finnes en del torvmoser sammen med blant annet myrstjernemose, gullhårmose og rødmakkemose.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området var slått og beitet i forbindelse med seterdrift fram til omtrent 1950 (Tore Skånøy pers. medd.). Etter at slåttene opphørte, er det ikke gjort noe her. Til tross for dette er store deler av lokaliteten lite gjengrodd, men med en del lauvskog i kantene. Lokaliteten er minimalt preget av slitasje i det hele tatt, men mangler de mest krevende artene som en kan forvente å finne i slike områder, trolig på grunn av at slåttene har opphørt.

Fremmede arter; Ingen

Skjøtsel og hensyn; Naturverdiene ivaretas best ved at det ryddes for bjørkerenninger, samt at slåttene gjenopptas.

Del av helhetlig landskap; Lokaliteten er en del av et tidligere stort seterlandskap som i dag langt på vei er grodd igjen. Den ligger i tilknytning til setervollen på Skalmeråsetra som i nyere tid er ryddet med tanke på gjenopptakelse av seterdrift. Sammenhengen med det tidligere kulturlandskapet i området er imidlertid borte.

Verdivurdering: Området blir ikke brukt lenger, hverken til beite eller slått, men mange rikmyrsarter kombinert med naturtypens rødlistestatus (EN i norsk rødliste for naturtyper, 2011), gjør at lokaliteten må verdsettes til; *Viktig – B.*

Figur 74. Bildet er tatt i vestre hjørne av lokaliteten og mot øst, og viser at noe lauvskog er i ferd med å etablere seg på myra. (Foto; Øystein Folden © 30.07.2013).

Figur 75. Bildet er tatt nordvest i lokaliteten og i retning seterskjulet på Skalmerråsetra. Som en ser er bjørkerenningene i ferd med å spre seg innover lokaliteten. I dette området er vegetasjonen dominert av blant annet breiull og gulstarr. (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 30.07.2013).

Figur 76. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Skalmerråsetra. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Lok. nr. 28. Steffenplassen vest, øvre teig. Slåttemark (D01) Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny

UTM EUREF89 32N N 7069997 Ø 569756

Høgde over havet: Ca 275-285 m

Areal: ca 0,9 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Slåttemark (D01) (100%).

Utforming: Lågurtslåtteeng (D0116)

Verdi: Viktig – B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 31.07.2013 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensningspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 17.09.2013, basert på eget feltarbeid 31.07.2013. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke undersøkt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i lia vest for Bergmyran i Rissa kommune. Den omfatter deler av innmarka sørvest for gården Steffenplassen. Lokaliteten består av ei sørøstvendt skråning som flater ut noe helt nederst. Tilgrensende areal er lauvskog dominert av bjørk, samt noe selje, osp, rogn og middelaldrende gran, i tillegg til noe tidligere slåttemark som er mer preget av gjengroing. I følge berggrunnskartet er det øyegneis som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten på grensen mellom sørboreal (SB) og mellomboreal (MB) vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som slåttemark (D01) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består i all hovedsak av lågurtslåtteeng (D0116) etter DN-håndbok 13.

Artsmangfold: Det er registrert arter som prestekrage, blåknapp, rødkløver, engkvein, kvitbladtistel, sølvbunke, engrapp, fuglevikke, gulaks, mjødurt, skogstorkenebb, tepperot, harerug, nyseryllik, hundegras, firkantperikum, legeveronika, skoggullris og grasstjerneblom. I tillegg er det gjort enkelte registreringer av skogmarihånd, stormaure, blåklokke og vanlig nattfiol. Enkelte steder finnes oppslag av en del blåbærlyng. Noe yngre bjørk og litt rogn finnes spredt. En vurderer potensialet for rødlistede beitemarkssopp som heller lite da det meste av denne lokaliteten har vært preget av gjengroing, men holder selvsagt muligheten åpen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området var slått og høstbeitet med geit fram til 2003. Arealet ble da slått med motorslåmaskin og ljå. Etter at det ble slutt med geiteholdet ble det slått her til 2005. Området er nå ryddet for lauvkratt, og det er interesse for å gjenoppta skjøtselen med slått. Det er lite spor etter gjødsling her, selv om det på 1960-70-tallet ble brukt litt kunstgjødsel som ble spredt for hånd (Jan Viggo Haarberg pers. medd.). Lokaliteten er minimalt preget av slitasje.

Fremmede arter; Nyseryllik, hundegras.

Skjøtsel og hensyn; Det er nødvendig at rett skjøtsel gjenopptas fra 2014 for å ivareta verdiene som er knyttet til slåttemarka. Uten dette vil lokaliteten gro igjen ganske raskt da jordsmonnet i området er godt. Yngre bjørk og rogn må fjernes. Arealet bør ikke gjødsles, sprøytes eller pløyes. Skogen rundt lokaliteten bør tynnes noe.

Del av helhetlig landskap; Lokaliteten er en del av et tidligere stort sammenhengende kulturlandskap i Berglia vest for Bergmyran som i dag i stor grad er grodd igjen. Steffenplassen og noen andre mindre områder er i de senere årene ryddet med tanke på å gjenoppta slått. De flate områdene i dalbunnen på Bergmyran tilhører det intensivt drevne jordbrukslandskapet (kunstmarkseng). Sammenhengen med det tidligere kulturlandskapet i Berglia er imidlertid svekket.

Verdivurdering: Lokaliteten har vært ute av drift siden 2005, men det er nå interesse for å gjenoppta skjøtselen, og det er i den forbindelse ryddet for lauvoppslag. Selv om skjøtselen over en periode ikke har vært optimal, er det fremdeles en del verdier igjen her, samt at området har et godt restaureringspotensiale. Sammen med naturtypens rødlistestatus (EN i norsk rødliste for naturtyper, 2011), gjør dette at lokaliteten er verdsatt til; *Viktig – B.*

Figur 77. Bildet viser store deler av lokaliteten Steffenplassen vest, øvre teig. Som en ser er denne noe mer preget av gjengroing enn lokaliteten litt lenger ned i lia (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 31.07.2013).

Figur 78. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Steffenplassen vest, øvre teig. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Lok. nr. 29. Steffenplassen vest, nedre teig. Slåttemark (D01)

Verdi: Viktig - B.

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny

UTM EUREF89 32N N 7069960 Ø 569792

Høgde over havet: Ca 250-260 m

Areal: ca 1,4 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Slåttemark (D01) (100%).

Utforming: Lågurtslåtteeeng (D0116) og lågurt slåttefukteng (D0119).

Verdi: Viktig – B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 31.07.2013 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 17.09.2013, basert på eget feltarbeid 31.07.2013. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke undersøkt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag; Lokaliteten ligger i lia vest for Bergmyran i Rissa kommune. Den omfatter deler av innmarka sørvest for gården Steffenplassen. Lokaliteten består av ei sørøstvendt skråning som flater ut noe helt nederst. Tilgrensende areal er lauvskog dominert av bjørk, samt noe selje, osp, rogn og middelaldrende gran, i tillegg til slåttemark som er sterkere preget av gjengroing. I følge berggrunnskartet er det øyegneis som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseeanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten på grensen mellom sørboreal (SB) og mellomboreal (MB) vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper; Lokaliteten er avgrenset som slåttemark (D01) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består mest av lågurtslåtteeeng (D0116) (70%) og lågurt slåttefukteng (D0119) (30%) etter DN-håndbok 13. Lengst i sør er lokaliteten noe fuktigere og går gradvis over mot lågurt slåttefukteng (D0119).

Artsmangfold; Det er registrert arter som prestekrage, blåknapp, rødkløver, engkvein, kvitbladtistel, sølvbunke, engrapp, fuglevikke, skogmarihand, stedvis mye stortveblad, gulaks, mjøduert, stormaure, blåklokke, skogstorkenebb, nattfiol, harerug, firkantperikum, nyseryllik, hundegras, legeveronica og grasstjerneblom. Enkelte steder finnes noe oppslag av blåbærlyng. Noe yngre bjørk og litt rogn finnes spredt. En vurderer potensialet for rødlistede beitemarkssopp som heller lite da det meste av denne lokaliteten tidligere har vært ganske gjengrodd, men vi ser på ingen måte helt bort fra at en del av sopphyfene kan ha klart seg.

Bruk, tilstand og påvirkning; Området var slått og høstbeitet med geit fram til 2003. Arealet ble da slått med motorslåtmaskin og ljå. Etter at det ble slutt med geiteholdet ble det slått her til 2005. Området er nå ryddet for lauvkratt, og det er interesse for å gjenoppta skjøtselen. Det er lite spor etter gjødsling her, selv om det på 1960-70-tallet ble brukt litt kunstgjødsel som ble spredt for hånd (Jan Viggo Haarberg pers. medd.). Lokaliteten er minimalt preget av slitasje.

Fremmede arter; Nyseryllik, hundegras.

Skjøtsel og hensyn; Det er nødvendig at rett skjøtsel gjenopptas fra 2014 for å ivareta verdiene knyttet til slåttemarka. Uten dette vil lokaliteten gro igjen ganske raskt da jordsmonnet i området er godt. Yngre bjørk og rogn må fjernes. Arealet bør ikke gjødsles, sprøytes eller pløyes.

Del av helhetlig landskap; Lokaliteten er en del av et tidligere stort sammenhengende kulturlandskap i Berglia vest for Bergmyran som i dag i stor grad er grodd igjen. Steffenplassen og noen andre mindre områder er i de senere årene ryddet med tanke på å gjenoppta slåtten. De flate områdene i dalbunnen på Bergmyran tilhører det intensivt drevne jordbrukslandskapet (kunstmarkseng). Sammenhengen med det tidligere kulturlandskapet i Berglia er imidlertid svekket.

Verdivurdering; Lokaliteten har vært ute av drift siden 2005, men det er nå interesse for å gjenoppta skjøtselen, og med tanke på dette er det ryddet for lauvoppslag. Selv om skjøtselen over en periode ikke har vært optimal, er det fremdeles en del verdier igjen her, samt at området har restaureringspotensiale. Sammen med naturtypens rødlistestatus (EN i norsk rødliste for naturtyper, 2011), gjør dette at lokaliteten blir verdsatt til; *Viktig – B.*

Figur 79. Bildet viser den vestligste delen av lokaliteten Steffenplassen vest, nedre teig. Som en ser er det noe yngre bjørk igjen her, men lokaliteten bærer klart preg av å være slått. De aller fleste artene var jevnt fordelt over hele lokaliteten, med noe mer fuktbevende vegetasjon nederst. (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 31.07.2013).

Figur 80. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Steffenplassen, vest, nedre teig. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Lok. nr. 30. Steffenplassen. Slåttemark (D01) Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny

UTM EUREF89 32N N 7070117 Ø 569910

Høgde over havet: Ca 255-295 m

Areal: ca 15,3 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Slåttemark (D01) (100%).

Utforming: Lågurtslåtteeng (D0116) (70%), lågurt slåttefukteng (D0119) (30%)

Verdi: Viktig – B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 31.07.2013 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgreningspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 17.10.2013, basert på feltarbeid 31.07.2013 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke undersøkt tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i lia nordvest for Bergmyran i Rissa kommune. Den omfatter deler av innmarka vest for gården Steffenplassen. Lokaliteten består av ei sørøstvendt skråning. Tilgrensende areal er lauvskog dominert av bjørk, samt noe selje, osp, rogn og middelaldrende gran, i tillegg til slåttemark mer preget av gjengroing. I sør grenser den mot en traktorvei. I følge berggrunnskartet er det øyegneis som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten på grensen mellom sørboreal (SB) og mellomboreal (MB) vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som slåttemark (D01) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består hovedsakelig av lågurtslåtteeng (D0116) (70%) etter DN-håndbok 13, sammen med noe lågurt slåttefukteng (D0119) (30%).

Artsmangfold: Det er registrert arter som prestekrage, rødkløver, engkvein, kvitbladtistel, sølvbunke, engrapp, fuglevikke, skogmarihand, gulaks, mjødurt, stormaure, skogstorkenebb, nattfiol, harerug, stortveblad, firkantperikum, nyseryllik, hundegras, legeberonika og grasstjerneblom. Artsmangfoldet er størst i vest. I øst er det betydelig større oppslag av blåbærlyng. Noe yngre bjørk og litt rogn finnes spredt. En vurderer potensialet for beitemarkssopp å være til stede spesielt i østre del av lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området ble slått og høstbeitet med geit fram til 2003. Arealet ble da slått med motorslåmaskin og ljå. Etter at det ble slutt med geiteholdet ble det slått her til 2010. Området er nå ryddet for lauvkratt, og det er interesse for å gjenoppta skjøtselen. Det er lite spor etter gjødsling her, selv om det på 1960-70-tallet ble brukt litt kunstgjødsel som ble spredt for hånd. Lokaliteten er minimalt preget av slitasje, men en grøft er gravd her i forbindelse med vannforsyning til en hytte nedenfor lokaliteten (Jan Viggo Haarberg pers. medd.).

Fremmede arter: Nyseryllik, hundegras.

Skjøtsel og hensyn; Det er nødvendig at rett skjøtsel gjenopptas fra 2014 for at ikke naturverdiene skal gå tapt. Uten dette vil lokaliteten gro igjen ganske raskt da jordsmonnet i området er godt. Yngre bjørk og rogn må fjernes. Arealet bør ikke gjødsles, sprøytes eller pløyes.

Del av helhetlig landskap; Lokaliteten er en del av et tidligere stort sammenhengende kulturlandskap i Berglia vest for Bergmyran som i dag i stor grad er grodd igjen. Steffenplassen og noen andre mindre områder er i de senere årene ryddet med tanke på å gjenoppta slått. De flate områdene i dalbunnen på Bergmyran tilhører det intensivt drevne jordbrukslandskapet (kunstmarkseng). Sammenhengen med det tidligere kulturlandskapet i Berglia er imidlertid svekket.

Verdivurdering: Lokaliteten ble fram til 2010 holdt i hevd ved slått, og selv om skjøtselen over en periode ikke har vært optimal, er det fremdeles en del verdier igjen her, samt at området har stort restaureringspotensiale. Dette, - sammen med naturtypens rødlistestatus (EN i norsk rødliste for naturtyper, 2011), gjør at lokaliteten verdisettes til; *Viktig – B*.

Figur 81. Bildet er tatt fra sør i lokaliteten og nordvestover, og viser den østligste og mest artsrike delen av lokaliteten i forgrunnen. Som en ser er innslaget av kulturmarksengarter større her enn i de områdene som er mer preget av blåbærlyng. Også i nord er det områder som er preget av mye blåbærlyng (Foto; Øystein Folden © 31.07.2013).

Figur 82. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Steffenplassen. I sørvest ser en lokaliteten Steffenplassen vest øvre og nedre. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Lok. nr. 31. Bergheim. Naturbeitemark (D04) Verdi: **Lokalt viktig C.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

Naturbase-nummer: Ny

UTM EUREF89 32N N 7050038 Ø 552098

Høgde over havet: Ca 251-150 m

Areal: ca 7,9 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%).

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415)

Verdi: Viktig – B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 30.07.2013 Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 17.10.2013, basert på feltarbeid 30.07.2013 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo, samt en undersøkelse 10.10.2013 utført av Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er ikke undersøkt tidligere, og den ble bare raskt oppsøkt ved begge anledninger i 2013 i forbindelse med undersøkelser av nærliggende lokaliteter.

Plassering og naturgrunnlag; Lokaliteten ligger nordvest for huset på Bergheim, og omfatter et inngjerdet areal her. Tilgrensende areal er lauvskog dominert av bjørk, med innslag av middelaldrende gran nord og sør for lokaliteten. Både i øst og vest grenser lokaliteten til bilvei. I følge berggrunnskartet er det til dels biotittskifer, til dels med kvartsmobilisater og ellers hornblende-biotittskifer (kalksilikatgneis) som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten på grensen mellom sørboreal (SB) og mellomboreal (MB) vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper; Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består mest av svak lågurtbeiteeng (D0415) etter DN håndbok 13. Lokaliteten kan alternativt vurderes som slåttemark hvis skjøtselen blir tatt opp igjen.

Artsmangfold; Lokaliteten er noe varierende, men er i øvre og nedre del dominert av arter som prestekrage, rødkløver, engkvein, firkantperikum og smalkjempe, sammen med arter som engrapp, sølvbunke, blåknapp, grov nattfiol, fuglevikke, skogmarihand, gulaks, mjødukt, stormaure, skogstorkenebb, legeveronica, rødknapp og grasstjerneblom. Enkelte steder finnes noe oppslag av mjødukt. Noe yngre bjørk og samt kratt av ubestemt rose finnes spredt. Registrering av en del skarlagenvokssopp tyder på lite gjødsling. En vurderer potensialet også for andre beitemarkssopp å være til stede.

Bruk, tilstand og påvirkning; Området har vært beitet med storfe for inntil få år siden, men skjøtselen er nå opphørt. Det er lite tråkkaskader, lite spor etter gjødsling, og kun noen få tegn til begynnende gjengroing.

Fremmede arter; Ingen

Skjøtsel og hensyn; For at naturverdiene her skal tas vare på, er det en forutsetning at beitinga tas opp igjen, gjerne med rimelig høy intensitet. Bjørkerenninger bør fjernes. Arealet bør ikke gjødsles, sprøytes eller pløyes. Det bør heller ikke tilleggsfores med rundball om høsten på grunn av oppgjødslingseffekt og fare for å få inn uønskede arter.

Del av helhetlig landskap; Lokaliteten er en del av et større sammenhengende område med kulturlandskap på Denstad. De flateste partiene er intensivt drevet jordbruksland (kunstmarkseng), mens liene rundt i stor grad benyttes som beite for storfe. Selv om en del arealer, særlig i de bratteste partiene er grodd igjen, eller i ferd med å gro igjen, utgjør området fremdeles et fint sammenhengende kulturlandskap.

Verdivurdering; Lokaliteten er ikke holdt i hevd lenger, men verdiene her synes ikke å ha gått tapt enda. Slik den ser ut nå, så vil det være riktig å gi den verdi; *Lokalt viktig – C*. Skal verdien opprettholdes eventuelt forbedres må imidlertid husdyrbeitinga gjenopptas. Ved gjenopptagelse av hevdten bør lokaliteten på nytt undersøkes for beitemarkssopp.

Merknad; Lokaliteten ble bare raskt oppsøkt ved to tilfeller i 2013, og bør undersøkes nærmere.

Figur 83 Bildet viser den sørligste delen av lokaliteten. De brune, visne stenglene en ser i bildet er skogmarihand, som også ble registrert her ved besøk tidligere på sommeren. En ser tendenser til begynnende gjengroing på lokaliteten (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 10.10.2013).

Figur 84. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Bergheim. Flyfoto er hentet fra GisLink.

Lok. nr. 32. Finseråsen, nord (g.nr 31/1). Naturbeitemark (D04) Verdi: Lokalt viktig - C.

Naturbase-nummer: NY. En del av tidligere registrert lokalitet BN00037574 Finseråsen. Er i tillegg en del av helhetlig kulturlandskap KF00000314 Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda).

Rissa kommune i Sør-Trøndelag

UTM EUREF89 32N N 7046346 Ø 549347

Høgde over havet: Ca 255-275 m

Areal: ca 10 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Naturbeitemark (D04) (100%)

Utforming: Svak lågurtbeiteeng (D0415), svak lågurtbeitefukteng (D0418) og beitevåteng (D0421).

Verdi: Lokalt viktig - C.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 30.08.2013 av Solfrid Helene Lien Langmo

Avgreningspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 17.09.2013, basert på eget feltarbeid 30.08 og 10.10.2013. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Tidligere er området registrert i forbindelse med Kulturlandskapsprosjektet til Sør-Trøndelag Fylkeskommune høsten 2005 (Moen et.al, 2006).

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 3,5 km nordvest for Stadsbygd sentrum, og omfatter deler av innmarka nordvest for tunet i Finseråsen (gnr 32/1) i Rissa kommune. Lokaliteten består av en slak sørvestvendt skråning. Tilgrensende areal er lauvskog med innslag av noe gran, samt gjengrodd naturbeitemark og et område med myr i sør. I følge berggrunnskartet er det grønnstein og grønnskifer med lag av kvartskeratofyr samt biotittskifer, til dels med kvartsmobilisater som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten i sørboreal (SB) vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som naturbeitemark (D04) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består etter DN håndbok 13 av svak lågurtbeiteeng (D0415) (30%), svak lågurtbeitefukteng (D0418) (50%) samt et område med beitevåteng (D0421) (20%) i sør.

Artsmangfold: Lokaliteten er for en stor del dominert av sølvbunke, med ganske stort innslag av knappisv, samt en god del bjørkerenninger i mindre areal. Av arter kan ellers nevnes

smalkjempe, hårsveve, engkvein, aurikkelsveve, rødkløver, ryllik, tveskjeggveronika, gulaks, blåklokke, hvitkløver, prestekrage, gulstarr, stjernestarr, myrhatt, slirestarr, kornstarr, blåknapp, blåtopp, engfrytle, trådsiv og finnskjegg. I bunnsjiktet dominerer engkransmose sammen med en del storbjørnemose, i tillegg til torvmoser og myrfiltmose i de sørlige delene av lokaliteten. I 2013 ble det registrert blektuppet småkøllesopp, kjeglevokssopp, honningvokssopp, skjør vokssopp, gul vokssopp og seig vokssopp på lokaliteten og en vurderer potensialet for flere arter beitemarkssopp å være til stede her.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er i dag beitet av sau, og delvis også med storfe, men med ganske lavt beitetrykk. Det ble observert lite tråkkskader, men enkelte spor etter gjødsling. Dette gjelder særlig der dyrene står i ro under trærne. Lokaliteten er en del av den tidligere opprettede lokaliteten BN00037574 Finseråsen. Deler av denne er nå tett tilplantet med gran, og mye av de verdiene som var der tidligere er allerede gått tapt på grunn av dette. I små glenner inne i granskogen finnes fremdeles rester av tidligere naturbeitemark, men områdene er svært små, og derfor ikke avgrenset som egne lokaliteter.

Fremmede arter: Ingen

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene bevares best gjennom fortsatt beiting, gjerne med noe høyere beitetrykk i øvre deler. Arealet bør ikke gjødsles, pløyes eller sprøytes.

Del av helhetlig landskap: Området er en del av et tidligere registrert helhetlig kulturlandskap Helset-Hafsås-Bjørnerås-Finserås-Bellingsli (Åsbygda). (<http://faktaark.naturbase.no/kulturlandskap?id=KF00000314&srid=32633>). Her er flere gårder som fremdeles er i drift, dels ved beite, og dels ved mer intensiv drift. Det ligger flere kulturmarkslokaliteter i nærheten, og Åsbygda utgjør således et helhetlig kulturlandskap.

Verdivurdering: Lokaliteten er fremdeles i hevd, og selv om mye av den tidligere lokaliteten er ødelagt av granplanting, ligger det fremdeles verdier i de områdene som ikke er tilplantet. Finseråsen, nord er preget av noe gjengroing, samt spor etter gjødsling og noe svak hevd. Den er over ett dekar og har et ganske bra artsmangfold, men er noe preget av slitasje, særlig i de fuktigere partiene. Verdien settes til en sterk; *Lokalt viktig – C.*

Figur 85. Foreløpig avgrensning av lokaliteten Finseråsen, nord merket med rødt. I sør ser en lokaliteten Finseråsen, og i øst ser en litt av lokaliteten Finseråsen, øst. Som nevnt er dette en tidligere registrert lokalitet som delvis er tilplantet med gran, og derfor delt opp i flere mindre lokaliteter. Flyfotoet er hentet fra GisLink.

Figur 86. Bildet viser mesteparten av lokaliteten. Her ser en tydelig knappsivtuene i de nedre delene av lokaliteten, samt at innslaget av sølvbunke som enkelte deler er stort. (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 30.08.2013).

Lok. nr. BN00004140. Ytterberget. Slåttemark (D01). Verdi: **Viktig - B.**

Rissa kommune i Sør-Trøndelag
Naturbase-nummer: BN00004140

UTM EUREF89 32N N 7069387 Ø 569419

Høgde over havet: Ca 160-240 m

Areal: ca 38 daa

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Slåttemark (D01) (100%).

Utforming: Svak lågurt slåttefukteng (D0118)

Verdi: Viktig – B.

Vernestatus: Ingen vernestatus.

Feltsjekk: 31.07.2013 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo

Avgrensingspresisjon: < 20 meter. Målemetode: Avgrensa etter flyfoto og bruk av GPS.

Lokalitetsbeskrivelse:

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, Bioreg AS, 17.09.2013, basert på feltarbeid 31.07.2013 av Øystein Folden og Solfrid Helene Lien Langmo. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Rissa kommune. Lokaliteten er tidligere undersøkt i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold i Rissa kommune (Bratli, 2002). Lokaliteten ble bare raskt oppsøkt i 2013, og bør undersøkes videre, også for sopp, da dette kan være utslagsgivende for verdien, som i denne omgang kun er satt ut fra det inntrykket en fikk av hevd og tilstand, samt de registreringer som er gjort tidligere.

Plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i lia nordvest for Bergmyran i Rissa kommune. Den omfatter deler av innmarka sør for gården Ytterberget. Lokaliteten består av ei bratt sørøstvendt skråning med et flatere parti vest for tunet. Tilgrensende areal er lauvskog dominert av bjørk, samt noe selje, osp, rogn og middelaldrende gran. I nord grenser den mot tunet. I følge berggrunnskartet er det øyegneis som dominerer berggrunnen her. Moen (1998) plasserer lokaliteten i klart oseanisk seksjon (O2). Samme kilde plasserer lokaliteten på grensa mellom sørboreal (SB) og mellomboreal (MB) vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som slåttemark (D01) (100 %). Vegetasjonen innenfor lokaliteten består hovedsakelig av svak lågurt slåttefukteng (D0118) etter DN håndbok 13.

Artsmangfold: Lokaliteten er dominert av arter som sølvbunke og kvein-arter sammen med blant annet en del bakkesoleie og marikåpe-arter. Enkelte steder finnes en del bregner, samt yngre bjørk, gran og noe einer. I sør er registrert en del større osp. En vurderer potensialet for forekomst av beitemarkssopp som ganske stort innenfor det meste av lokaliteten, da hevden har vært mer eller mindre uavbrutt, og den ikke er særlig preget av gjengroing. Bratli (2005) nevner registrering av «*mye prestekrage og småengkall foruten nattfiol og skogmarihånd. Forøvrig har området en flora typisk for noe fattigere og tørre enger, blant annet gulaks, blåklokke, engkvein, legeveronika og smalkjempe.*»

Bruk, tilstand og påvirkning: Området var slått og beitet med geit omtrent fram til 1985. Etter at geiteholdet tok slutt, ble området slått fram til ca år 2000. Etter dette lå det brakk fram til år 2004, og det har siden da vært beitet hele sesongen med sau på lokaliteten. De delene av

lokaliteten som ligger nærmest husene er pløyd litt før år 2000, mens deler av de bratteste bakkene var pløyd rundt 1975 (Ola Berget pers. medd.). Lokaliteten bærer i dag preg av at beitetrykket er svært høyt, og mye av karplantefloraen som var knyttet til den tidligere registrerte slåttemarka kan nå ha gått tapt eller være noe redusert. Lokaliteten er lite preget av slitasje og gjødsling, og det er få spor etter tråkkskader ut over enkelte stier. I den sørligste delen er lokaliteten ganske nylig ryddet for lauvoppslag. Her er det enkelte steder fremdeles tendenser til gjengroing.

Fremmede arter; Ingen

Skjøtsel og hensyn; Naturverdiene ivaretas best ved slått, gjerne med etterbeiting. Arealet bør ikke gjødsles, sprøytes eller pløyes. Skogen i kantene rundt lokaliteten bør tynnes en god del. Lauvoppslag, samt osp og gran innenfor lokaliteten bør fjernes. Kvisten som ligger igjen i den sørlige delen av lokaliteten etter rydding av lauvoppslag her må fjernes, - dette for å unngå oppgjødslingseffekt.

Del av helhetlig landskap; Lokaliteten er en del av et tidligere stort sammenhengende kulturlandskap i Berglia vest for Bergmyran som i dag i stor grad er grodd igjen. De flate områdene i dalbunnen på Bergmyran tilhører det intensivt drevne jordbrukslandskapet (kunstmarkseng). Sammenhengen med det tidligere kulturlandskapet i Berglia er imidlertid svekket.

Verdivurdering: Lokaliteten har tidligere vært slåttemark, men er i dag holdt i hevd som naturbeitemark. Det er mulig at mye av det tidligere beskrevne artsmangfoldet kan være tapt, men da vi anser at lokaliteten har et stort restaureringspotensiale som naturbeitemark, har vi fortsatt registrert den som det. Beiteintensiteten er høy, og lokaliteten virker å være lite påvirket av gjødsling. En anser potensialet for forekomster av beitemarkssopp til å være godt her, samt at hevdten har vært kontinuerlig, og at arealet er av en viss størrelse. Nyere opplysninger om pløying kan få betydning for fremtidig avgrensning av lokaliteten. Basert på dette er verdien satt til; *Viktig – B*.

Merknad: Lokaliteten ble bare raskt oppsøkt i 2013, og bør undersøkes videre, også for sopp, da dette kan være utslagsgivende for verdien, som i denne omgang kun er satt ut fra det en så av hevd og tilstand. Nyere opplysninger om pløying kan også ha betydning for avgrensningen og bør undersøkes.

Figur 87. Bildet viser den nordlige delen av lokaliteten, rett ved våningshuset som så vidt skimtes til høyre i bildet. Som en ser er deler av lokaliteten pløyd tilbake i tid, i følge grunneier rundt 1975. En tversgående plogfår vises godt omtrent midt i bildet. Bildet er tatt fra riksvei 720 som passerer like nedenfor lokaliteten. (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 01.11.2013).

Figur 88. Bildet viser den sørlige delen av lokaliteten som virker å være noe mer gjengrodd. Her er det også en del innslag av større trær, men mye lauvoppslag har vært ryddet de siste årene og kvisten ligger fremdeles innenfor lokaliteten. Bildet er tatt fra riksvei 720 som passerer like nedenfor lokaliteten. (Foto; Solfrid Helene Lien Langmo © 01.11.2013).

Figur 89. Lokalteten Ytterberget her markert med gult, dette fordi lokaliteten ble registrert som slåttemark i utgangspunktet. Det er ikke gjort noe med avgrensningen ved denne revisjonen. Som en ser er det noe skog innenfor lokaliteten, men mye av den er fremdeles åpen. Flyfoto er hentet fra GisLink.